

การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและการพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเอง
เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด

ปริญญานิพนธ์

ของ

สาวตรี ล้ำเลิศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2552

การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและการพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเอง
เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด

ปริญญานิพนธ์

ของ

สาวตรี ล้ำเลิศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและการพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเอง
เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด

บทคัดย่อ
ของ
สาวตรี ล้ำเลิศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2552

A STUDY OF AGGRESSIVE BEHAVIOR AND SELF-CONTROLLED PROGRAM
DEVELOPMENT TO REDUCE AGGRESSIVE BEHAVIOR OF FEMALE JUVENILE

A THESIS
BY
SAWITREE LHAMLERT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2009

สาวตรี ล้ำเลิศ. (2552). การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและการพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง, อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและการพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ประชากรที่ศึกษาเป็นเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ปี พ.ศ.2551 จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ที่มีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว และโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ และคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ t-test for dependent Samples และ F-test

ผลการวิจัย พบว่า

1. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับค่อนข้างน้อย
2. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่บิดามารดาอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน
3. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาแตกต่างกัน มีระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน
5. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่เข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Sawitree Lhamlert. (2009). *A Study of Aggressive Behavior and Self-Controlled Program Development to reduce Aggressive Behavior of Female Juveniles.*

Master Thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Chuchip Onkoaksung, Asst. Mr. Anusorn Atthasiri.

The purposes of this research were to study aggressive behavior and self-controlled program development to reduce aggressive behavior of female juveniles. The populations were 120 female juveniles, living at Department of Female Juveniles Observation and Training, Pranee House, Nakorn Prathom Province, year 2008. As the samples, there were 10 female juveniles in Pranee House, Nakorn Prathom Province, who had high-aggressive 75 percentile level involved in this program. Research instruments in this study were a) Aggressive scale, and b) Self-Controlled program development to reduce aggressive behavior including frequency, percentage, and percentile from aggressive behavior of female juveniles. Furthermore, t-test dependent samples and F-test were employed to test the hypotheses.

The results were as follow:

- 1.) Female juveniles who resided at Department of Female Juveniles Observation And Training, Pranee House, Nakorn Prathom Province showed mostly low aggressive behavior level.
- 2.) There were no significantly differences in aggression among female juveniles who had different parental treatment.
- 3.) There were significant differences in aggression among female juveniles whose parents had different wages at .05 level.
- 4.) There were no significantly differences in aggression among female juveniles consumed different information from the mass media.
- 5.) After having participated in the program, female juveniles at Pranee House, Nakorn Prathom Province showed significantly lower aggressive behavior level than prior to the participation at .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและการพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเอง
เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด
ของ
สาวตรี ล้ำเลิศ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 25.....

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

..... กรรมการ
(อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง)

..... กรรมการ
(อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุริรักษา)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์และอาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.สกล วรเจริญศรี ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ช่วยเหลือในการตรวจสอบ เครื่องมือและโปรแกรมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษาที่กรุณา สละเวลาอันมีค่าเพื่อเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ รวมทั้งให้คำแนะนำ เพิ่มเติมเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ ตรวจสอบเครื่องมือและโปรแกรม รวมทั้งประสานงานไปยังศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนหญิง เขต 1 จังหวัดระยอง ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง เขต 2 จังหวัดราชบุรี และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อสายันห์ คุณแม่ชิสาล้าเลิศ ผู้ให้ชีวิต โอกาสทางการศึกษา กำลังใจ ความหวังใย และอยู่เคียงข้างผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว รุ่นปี 2549 ทุกคนสำหรับ กำลังใจ ความหวังใย และการช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นผลให้เกิดความเจริญทางสติปัญญาและสังคม

สุดท้ายนี้ คุณประโยชน์และคุณความดีอันเกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบ แต่บิดามารดา อาจารย์และผู้อุปการคุณทุกท่านด้วยใจจริง

สาวิตรี ล้าเลิศ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	3
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	40
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว	42
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว	52
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง	55
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง	65
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	68
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	73
3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	99
ความมุ่งหมายของวิจัย.....	99
สมมติฐานของในวิจัย.....	99
ขอบเขตของการวิจัย.....	99
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	100
วิธีดำเนินการทดลอง.....	100
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
สรุปผลการวิจัย.....	101
การอภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	115
ภาคผนวก ก	116
ภาคผนวก ข	187
ประวัติผู้วิจัย.....	193

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กำหนดการทดลองการใช้โปรแกรมการควบคุมตนเอง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด.....	80
2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลส่วนตัวของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ตาม ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาและ การเปิดรับข้อมูลข่าวสาร.....	85
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของ เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิง บ้านปรางค์ จังหวัดนครปฐม.....	87
4 ค่าสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด.....	92
5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามข้อมูลส่วนตัว.....	93
6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู.....	94
7 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ของบิดามารดา.....	94
8 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิด จำแนกตามรายได้ของบิดามารดาเป็นรายคู่.....	95
9 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิด จำแนกตาม สื่อมวลชน.....	96
10 แสดงคะแนนก่อนทดลอง คะแนนหลังทดลอง และผลต่างของคะแนน พฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเอง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว.....	97
11 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิง ที่กระทำความผิดก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม การควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว.....	98

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 วงจรกระบวนการประทับตรา Lemert.....	29
3 โครงสร้างกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	31
4 ลำดับขั้นตอนการดำเนินการกับเด็กและเยาวชน ที่ถูกนำตัวสู่สถานพินิจฯกลาง.....	36

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในประเทศที่กำลังพัฒนา สังคมมีการขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง ย่อมทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมามากมาย เพราะเมื่อเกิดปัญหาหนึ่งก็ย่อมจะเชื่อมโยงไปสู่อีกปัญหาหนึ่งต่อไป ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันที่ประสบกับปัญหาสังคมต่างๆ ซึ่งปัญหาสำคัญอันหนึ่งซึ่งเป็นผลเสียร้ายแรงต่อประเทศชาติก็คือ ปัญหาการกระทำผิดของเด็ก (Juvenile Delinquency) ซึ่งหากเยาวชนเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีแล้ว ในภายภาคหน้าประเทศชาติจะขาดความมั่นคงเพราะเยาวชนนั่นเองที่จะต้องเป็นผู้ใหญ่และรับผิดชอบประเทศชาติในอนาคต (สุชา จันทรเฒ. 2545) จากสถิติคดีการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนโดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 จนถึง พ.ศ.2550 พบว่า สถิติคดีการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนนั้นมีจำนวนมากขึ้นถึง 15,048 คน(สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. 2548-2550) ซึ่งพฤติกรรมหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดนั้นก็คือ พฤติกรรมก้าวร้าว และมักจะเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมอาชญากรรมในวัยผู้ใหญ่ได้มาก(ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2536: 23; อ้างอิงจาก Yoshikawa.1994.Psychological Bulletin.) และเมื่อพฤติกรรมก้าวร้าวมีความรุนแรงถึงระดับสูงและแสดงออกในทิศทางที่ไม่ถูกต้องย่อมก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพราะความก้าวร้าวนำไปสู่การฆ่าการทำลายล้างชีวิตไม่ว่าจะทำไปเพื่อเป้าหมายใดๆ ก็ตาม (สมพร สุทัศนีย์. 2529: 4; อ้างอิงจาก Ribes – Inesta & Bandurs.1976. Analysis of Delinquency and aggression: 3)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น มีจิตแพทย์และนักจิตวิทยาได้ศึกษาทฤษฎีต่างๆ เช่น ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud.1937) ซึ่งเน้นว่าความก้าวร้าว มีสาเหตุมาจากสัญชาตญาณ ทฤษฎีพฤติกรรมของเบอร์โกวิทซ์ (Berkowitz.1964), ดอลลาร์ดและมิลเลอร์ (Dollard & Miller.1939) กล่าวว่า ความก้าวร้าวมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่มากระตุ้น และทฤษฎีการเรียนรู้ความก้าวร้าวของแบนดูรา (Bandura.1976)ที่กล่าวว่าความก้าวร้าวเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมทั้งจากตัวแบบและการเรียนรู้โดยตรง เป็นต้น (สุภา มาลากุล ณ อยุธยาและคนอื่นๆ. 2523: 4-6) โดยพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นอาจมีสาเหตุจากการอบรมเลี้ยงดู (สมพร สุทัศนีย์. 2529) สื่อมวลชนและฐานะทางเศรษฐกิจ (วรรณ ช้องดารากุล. 2533: 10-11)และเกมคอมพิวเตอร์ (ศิริชัย หงส์สงวนศรี และพนม เกตุมาน. 2551)

เนื่องด้วยพฤติกรรมก้าวร้าวมีผลกระทบในทางลบต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างมาก จึงมีผู้สนใจและทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นอย่างมากและแสวงหาวิถีทางแก้ไข

หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้นใหม่ ได้แก่ การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม (พรทิพย์ ทรัพย์สิน. 2532: 78) การใช้วิธีฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก (ยุพิน กองธรรม. 2532: 56) และการส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคม (Dubow.1985: 4422) และเทคนิคการควบคุมตนเอง (Self-Control Techniques) ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาใช้ อย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เพราะเทคนิคการควบคุมตนเองนี้เจ้าของพฤติกรรมจะเป็นผู้กำหนดพฤติกรรม เป้าหมาย กำหนดเงื่อนไข ผลกรรมที่ตนจะได้รับ ตลอดจนทำการสังเกต บันทึก ประเมินพฤติกรรม และให้การเสริมแรงด้วยตนเอง (Cormier and Sherilyn. 1979: 476) ดังนั้นเจ้าของพฤติกรรมจึงมีอิสระที่จะกำหนดพฤติกรรมของตนไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรม ที่ตนต้องการจะคงไว้หรือเป็นพฤติกรรม ที่ต้องการจะเปลี่ยนไปจากเดิม นอกจากนั้นแล้วยังมีอิสระที่จะเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของสิ่งแวดล้อม ใหม่ๆได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถที่จะเลือกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมตามความต้องการ ของตน(Kanfer and Goidistein. 1975: 309-311; Kazdin. 1984: 193-195) ด้วยเหตุดังกล่าว นักปรับพฤติกรรมจึงเป็นแต่เพียงผู้ฝึกหัดวิธีการควบคุมตนเองที่เหมาะสมให้แก่เจ้าของพฤติกรรม เท่านั้น ส่วนเจ้าของพฤติกรรมจะเป็นผู้รับผิดชอบที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายของตน จากหลักการดังกล่าว นี้เองนักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรมบำบัด (Behavior Therapy) จึงถือว่าเทคนิคการควบคุมตนเองนี้ เป็นวิธีการที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) (Kazdin. 1975: 195)

ด้วยคุณลักษณะที่เด่นเป็นพิเศษของเทคนิคการควบคุมตนเองดังกล่าวจึงทำให้นักจิตวิทยาและนักศึกษานำเทคนิคการควบคุมตนเองไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย เช่น การนำวิธีการควบคุมตนเองไปปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียน (ภรณ์ อินทสร. 2526: 35) การนำการควบคุมตนเองเพื่อลดที่มีต่อพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน (ปภาวดี แจ่มศิริ.2527: 65) การนำวิธี การควบคุมตนเองไปใช้ในการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (อุบล วุฒิสหิ. 2527: 58) และการนำการควบคุมตนเองและการปรับเปลี่ยนใหม่เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน (สุพล ชัดเชื้อ. 2535: 44) ผลนำไปใช้ พบว่า เทคนิคการควบคุมตนเองสามารถปรับและลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้

เด็กและเยาวชนไทยที่กระทำผิด สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะส่งไปยัง ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเพื่อช่วยเหลือต่อไป ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง บ้านปรานี จังหวัดนครปฐม ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2546 เป็นศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหนึ่งที่รับผิดชอบช่วยเหลือและติดตามเด็กและเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ปัจจุบันมีเด็กและเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่อยู่ในความรับผิดชอบ 120 คน โดยฐานความผิดส่วนใหญ่คือ คดียาเสพติดให้โทษ และปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่งคือ เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นแนวทางแก่นักแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้อง

นำไปใช้ในการพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดให้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานีเมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถแสดงให้เห็นถึงระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐมและสามารถนำไปโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวไปเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน นักแนะแนว และผู้ที่สนใจใช้ในการพัฒนาการควบคุมตนเองของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงและการทดลองใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรานี สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครปฐม ปี พ.ศ. 2551 จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่ประชากรทั้งหมด
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองซึ่งเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่มีคะแนนจาก

การตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ซึ่งสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมนี้ จำนวน 10 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด มีดังนี้
 - 1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1.1 การอบรมเลี้ยงดู
 - 1.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา
 - 1.1.3 สื่อมวลชน
 - 1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว
2. ตัวแปรที่ใช้ในการทดลอง
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของเยาวชนหญิงที่มีผลกระทบทั้งด้านร่างกายหรือจิตใจที่อาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดเกิดความเสียหายทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยแบ่งออกเป็น

1.1 พฤติกรรมก้าวร้าวด้านร่างกาย หมายถึง การแสดงออกของเยาวชนหญิงโดยการทะเลาะวิวาท การตบตี การทำร้ายร่างกายโดยการหยิก ข่วน ดึงผม ขว้างปาสิ่งของต่างๆ การเดินชน กระแทกหรือผลัก การทำลายของใช้ การขีดเขียนและการทำร้ายร่างกายตนเองการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้ามาภายในศูนย์ฝึกและอบรม

1.2 พฤติกรรมก้าวร้าวด้านวาจา หมายถึง การแสดงออกของเยาวชนหญิงโดยการพูดคำหยาบ การพูดจาประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง การวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง และการพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่นหรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลก

พฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด วัดจากการประเมินพฤติกรรมของตนเองตามแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด

2. การควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง ความสามารถของเยาวชนหญิงที่กระทำพฤติกรรมต่างๆ ด้วยเหตุและผล เมื่อต้องเผชิญ กับปัญหา อุปสรรคหรืออยู่ในสถานการณ์ที่เกิดความขัดแย้งในจิตใจ

3. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่กระทำต่อเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ได้แก่

3.1 พ่อแม่ใช้อำนาจควบคุมให้เชื่อฟังและทำตามความต้องการของพ่อแม่

3.2 พ่อแม่เข้มงวดกวดขัน

3.3 พ่อแม่เลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย

3.4 พ่อแม่เลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองปกป้องมากเกินไป

3.5 พ่อแม่เลี้ยงดูแบบรักตามใจ

3.6 พ่อแม่เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

4. รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา หมายถึง รายได้ของครอบครัวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ได้แก่

4.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท

4.2 10,000 – 20,000 บาท

4.3 มากกว่า 20,000 บาท

5. สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดได้รับรู้ผ่านการอ่าน ฟัง ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์หรือภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วารสาร และเกมคอมพิวเตอร์

6. โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง กิจกรรมที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเพื่อให้เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดมีความสามารถในการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวภายในศูนย์ฝึกและอบรม โดยยึดหลักของ Thoresan and Mahoney (1974) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วมและตั้งพฤติกรรมเป้าหมาย

เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดตั้งพฤติกรรมเป้าหมาย และร่วมปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์และสังเกตพฤติกรรม

เยาวชนที่กระทำผิดหญิงสังเกตพฤติกรรมของตนเองและร่วมกันวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อให้เยาวชนที่กระทำผิดรู้จักตนเองดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุปและประเมินผล

เยาวชนที่กระทำผิดหญิงรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมาสรุปเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองเพื่อให้เกิดการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ขั้นที่ 4 ขั้นการเสริมแรงตนเอง

เยาวชนหญิงที่กระทำผิดจัดแรงเสริมให้แก่พฤติกรรมให้กับตนเองเมื่อพฤติกรรมนั้นเป็นไปตามเป้าหมาย

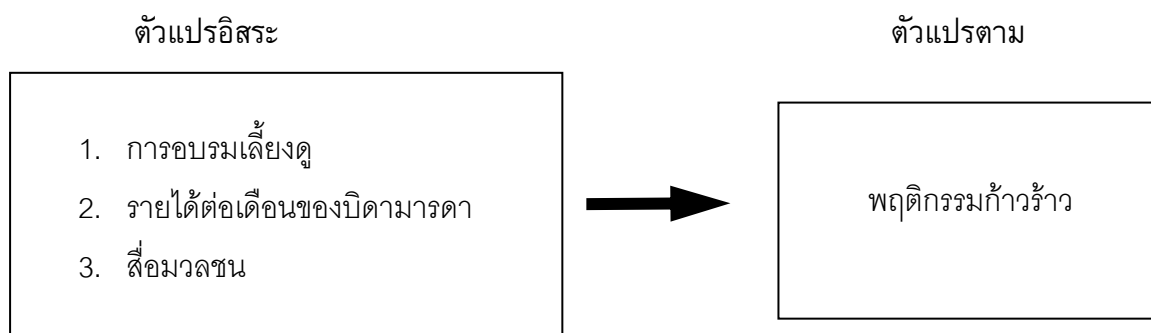
7. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิด หมายถึง บุคคลเพศหญิงที่มีอายุ ตั้งแต่ 14 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ที่กระทำผิดกฎหมายโดยมีความผิดตามลักษณะในศาลคดีเด็กและเยาวชน แล้วถูกตัดสินให้ฝึกและอบรม ในสถานพินิจตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

8. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึง สถานที่ควบคุมและฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย

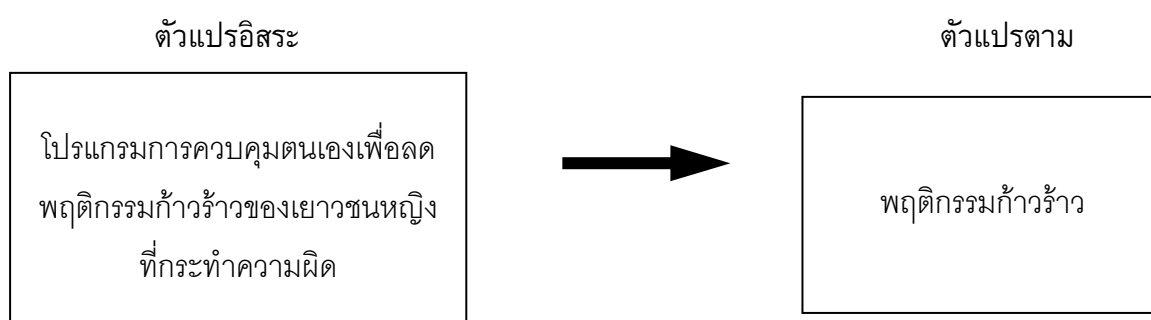
9. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน หมายถึง สถานที่ที่ดำเนินการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่มีคำพิพากษาแล้ว ซึ่งอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิด

ตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด

ตอนที่ 2 การพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด โดยใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

สมมุติฐานการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด เมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของบิดามารดา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด เมื่อจำแนกตามสื่อมวลชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดลดลงหลังการใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
 - 1.1.1 ความหมายของเด็กและเยาวชนกระทำผิด
 - 1.1.2 สาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด
 - 1.1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
 - 1.1.4 ศาลเยาวชนและครอบครัวและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1.3 ลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1.4 ประเภทของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1.5 สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง
 - 3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง
 - 3.1.1 ความหมายของการควบคุมตนเอง
 - 3.1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง
 - 3.1.3 ลักษณะของการควบคุมตนเอง
 - 3.1.4 กระบวนการควบคุมตนเอง
 - 3.1.5 การวัดการควบคุมตนเอง
 - 3.1.6 เทคนิคการควบคุมตนเอง
 - 3.1.7 ขั้นตอนการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมตนเอง
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

4.1.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

4.1.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

4.1.3 ขนาดของกลุ่ม

4.1.4 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่ม

4.1.5 คุณสมบัติของกิจกรรมกลุ่ม

4.1.6 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

4.1.7 ลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

1.1.1 ความหมายของเด็กและเยาวชนกระทำผิด

ซีลตัน และกลูค อี. (Sheldon; & Glueck E., 1964: 8) ได้กล่าวว่า เด็กคนใดก็ตามถึงแม้จะกระทำผิดเล็กน้อยเพียงครั้งเดียวก็เข้าลักษณะเด็กที่กระทำผิด แต่นักวิจัยไม่ถือว่าเป็นเด็กเกเร โดยให้ความหมายว่า เด็กเกเรจะต้องเป็นเด็กที่กระทำผิดอย่างเดียวกันหลายๆหน เพราะการที่เด็กทำผิดเพียงครั้งเดียวหรือสองครั้งอาจจะเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมชั่ววูบเมื่อเติบโตขึ้นอาจจะเลิกไป ทั้งๆที่การกระทำนั้นเป็นการละเมิดกฎหมายก็ตาม

สำหรับเพาเวอร์ และวิทเมอร์ (Power E.; & Witmer H. 1951: 180) ได้ให้ความหมายของเด็กกระทำผิดว่าต้องพิจารณาถึงเกณฑ์ 3 ประการ คือ

1. ความหนักเบาของความผิด หรือความร้ายแรงของการกระทำ
2. ความถี่ของการกระทำ หรือการบ่อยครั้งแค่ไหน
3. ทศนคติของผู้กระทำผิดต่อสังคมหรือต่อผู้มีสิทธิอำนาจตามกฎหมาย

จากเกณฑ์ทั้ง 3 ประการนี้เราได้แยกเด็กที่กระทำผิดออกเป็น 5 กลุ่มด้วยกัน คือ เกเรที่สุด เกเรธรรมดา เกเรเป็นบางโอกาส ไม่ค่อยเกเร และเกเรน้อยที่สุด

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ได้บัญญัติไว้ว่า

เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกินกว่า 7 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์

เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุ 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ แต่มิได้

หมายความว่าบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

เด็กที่กระทำผิดหรือเด็กเกเร หมายถึง เด็กที่กระทำผิดอาญา รวมทั้งเด็กที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดสำหรับเด็ก

แต่ถ้าเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปีกระทำความผิดอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ (ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2499 มาตรา 73) ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าเด็กที่มีอายุไม่เกิน 7 ปีนั้นยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะแยกแยะว่าอะไรผิดอะไรถูก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เด็กและเยาวชนกระทำความผิด หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 7 ปี บริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ กระทำการอันกฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด

1.1.2 สาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด

นักจิตวิทยาและนักสังคมศาสตร์ ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดลดมา เนื่องจากจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าเดิม และลักษณะการกระทำความผิดก็รุนแรงยิ่งขึ้น สาเหตุของการกระทำความผิดนั้นก็ซับซ้อน มีทั้งที่เนื่องมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งโดยเฉพาะ หรือหลายสาเหตุประกอบกัน ประการสำคัญ คือ การที่จะเข้าใจสาเหตุนั้นจะต้องศึกษาถึงองค์ประกอบทางสังคมพัฒนาการของบุคลิกภาพ อุปนิสัย ความเชื่อ แรงจูงใจ และอื่นๆควบคู่ไปด้วย อย่างไรก็ตาม อาจสรุปถึงสาเหตุของการกระทำความผิดไว้ดังนี้

สาเหตุจากตัวผู้กระทำความผิดเอง

ประภาศน์ อวยชัย (2526: 5-7; อ้างอิงจาก สุชา จันทรธม. 2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทศาลคดีเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ พบว่า สาเหตุจากตัวผู้กระทำความผิดเองนั้น ได้แก่

1. พันธุกรรม หรือสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดจากพ่อแม่ ทำให้เด็กที่เกิดมาเป็นโรคปัญญาอ่อน จิตใจบกพร่อง ซึ่งเป็นผลร้ายต่อเด็กเพราะจะทำให้เด็กไม่สามารถใช้สติปัญญาไตร่ตรองยับยั้งหรือหักห้ามใจต่อต้านกับสิ่งยั่วยุต่างๆได้ สิ่งต่างๆเหล่านี้อาจมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากโรคภัยไข้เจ็บของบิดามารดาที่ต่อเนื่องมาถึงบุตร เช่น โรคบุรุษ วัณโรค เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้เด็กมีจิตใจวิตกผิดปกติไปได้เช่นกัน

2. ความพิการหรือโรคภัยไข้เจ็บ เด็กที่ร่างกายพิการหรือไม่สมประกอบ ซึ่งอาจเป็นมาแต่กำเนิดหรือประสบเคราะห์กรรมขึ้นในภายหลัง หรือโรคภัยเบียดเบียน เช่น เกิดป่วยเป็นโรคเรื้อรังซึ่งไม่อาจรักษาให้หายขาดได้ เช่น โรคระบบประสาทพิการ ไช้มาลาเรื้อรัง ขึ้นสมองหรือเป็นไข้ไทฟอยด์ เป็นต้น อาการของโรคเหล่านี้ย่อมทำลายสุขภาพและจิตใจของเด็กได้บางรายทำให้เกิดโรคประสาทและเกิดปมด้อยขึ้น ในทางจิตวิทยาเด็กพวกนี้ก็จะเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ มักมองโลกในแง่ร้ายเห็นผู้อื่นเป็นศัตรู หรือเข้าใจผิดคิดว่าถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองโดยเกิดความรู้สึกอยากแสดงฤทธิ์เดชในทางชั่วร้ายอยู่แล้ว ถ้ายิ่งมาถูกใครล้อเลียนก็ยิ่งเสมือนเอาน้ำมันมาราดไฟ และได้กระทำความผิดทางอาญาขึ้นเป็นจำนวนไม่น้อย

3. ภาวะแห่งจิตใจ เด็กก็เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ที่อาจมีอารมณ์และจิตใจแตกต่างกัน โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในสภาพเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือที่เรียกว่าวัยคะนองนั้น มักมีอารมณ์รุนแรง จุนเจียว โกรธง่าย บางคนก็เป็นคนเจ้าทุกข์ มักมีอารมณ์ซุนมัว เอาใจยาก หงุดหงิด ทำเรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ และชอบแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในลักษณะที่เป็นภัยต่อผู้อื่นได้ ในบางโอกาส แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ โรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียนที่จะมาเสริมสร้างบุคลิกภาพของแต่ละคนด้วย

นอกจากนี้ แชฟเฟอร์ และคุนด์ตัน (Schafer & Kundin. 1970) ยังกล่าวว่า ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น ร่างกายพิการ โรคภัยไข้เจ็บ หรือสิ่งที่เด็กได้รับมาจากบรรพบุรุษ ทำให้เด็กคิดมากไม่สบายใจ เกิดปมด้อย เมื่อสะสมอยู่ในตัวเด็กเป็นเวลานาน อาจนำไปสู่ความบกพร่องทางจิตใจได้ (mental deficiencies) ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลทำให้เด็กและวัยรุ่นกระทำผิด หรือมีพฤติกรรมออกนอกกลุ่มนอกทาง (deviant behavior)

4. สติปัญญาและการศึกษา โดยที่มนุษย์เราเกิดมามีสติปัญญาและความเฉลียวฉลาดไม่เท่าเทียมกัน บางคนมีสติปัญญาสูงหรือระดับธรรมดา หรือที่เรียกว่าปานกลาง บางคนก็โง่งมาแต่กำเนิดช่วยตัวเองไม่ได้ บางคนก็โง่งมาแต่ก็พอช่วยตัวเองได้ บางคนก็ปัญญาทึบเล่าเรียนอะไรก็ไม่รู้เรื่อง ความจำไม่ดี เรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนผลสุดท้ายก็เลยคิดอ่านหนีโรงเรียน ไปเที่ยวสำส่อน และกลายเป็นเหยื่อแห่งความชั่วร้ายโดยอาจถูกชักจูงให้เห็นผิดเป็นชอบ และกลายเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายไปก็มี

5. สัญชาตญาณ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวเองโดยไม่มีใครสั่งสอนหรืออบรมให้ เช่น สัญชาตญาณความอยากรู้อยากเห็น ความอยากรู้อยากเรียน หรือสัญชาตญาณทางกามารมณ์เป็นต้น ล้วนเป็นสิ่งที่อาจจะจะเป็นสาเหตุให้เด็กกระทำผิดอย่างหนึ่ง ตัวอย่างโดยเฉพาะเท่าที่ปรากฏคือเด็กบางคนอาจมีสัญชาตญาณทางกามารมณ์แก่กล้า กล่าวคือ มีความปรารถนาทางเพศรุนแรงกว่าบุคคลธรรมดาอื่นและต้องหาทางออกเพื่อปลดปล่อยความใคร่หรือความพอใจของตนด้วยการข่มขืนเด็กอื่น หรือบางทีก็เป็นโรคกามวิปริต สามารถทำให้กลับกลายเป็นผู้ร้าย ไปด้วยก็มี บางคนก็มีสัญชาตญาณทางการก้าวร้าวชอบรุกรานผู้อื่นเข้าที่ไหนเป็นต้องทะเลาะวิวาทชกต่อยทำร้ายผู้อื่นอยู่เสมอ (ประกาศ อวยชัย. 2520: 26)

สาเหตุจากครอบครัว

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในหมู่นักสังคมวิทยาว่า ครอบครัวเป็นหน่วยที่สำคัญที่สุดของสังคมบ้านและครอบครัวนับว่าเป็นสถาบันสังคมที่มีความสำคัญอันดับแรกในการที่จะสร้างลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของเด็ก ถ้าภายในบ้านหรือครอบครัวมีความผาสุก ทุกคนมีความสามัคคีกลมเกลียวกันเป็นอย่างดีบิดามารดามีความห่วงใยในตัวลูกโดยการเอาใจใส่อุปการะเลี้ยงดูและพยายามอบรมบ่มนิสัยในทางดีงามให้แก่บุตร และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่บุตร ย่อมทำให้บุตรเกิดความรักพ่อแม่ มีความอบอุ่น และมีแต่ความสุขรวมทั้งรับแต่สิ่งที่ดีงามเข้ามาในชีวิต ทำให้เด็กก็เจริญเติบโตด้วยดี แต่ในทางตรงข้ามครอบครัวที่บิดามารดาไม่มีความสามัคคี เสียสละ

และให้อภัยซึ่งกันและกันมีการทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ เด็กก็ย่อมรับนิสัยก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย ชอบวิวาท หรือเด็กอยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่เป็นโรคประสาท จู้จี้ขี้บ่น เด็กก็มักจะขาดความมั่นคงทางอารมณ์หรือในครอบครัวที่พ่อแม่ชอบเล่นการพนันหรือดื่มสุรา เด็กอาจติดนิสัยชอบเล่นการพนันหรือดื่มสุราไปด้วย หรือเด็กที่พ่อแม่เลิกร้าง แยกแยก ไม่ได้อยู่ร่วมกัน เด็กก็มักจะติดนิสัยแข่งกระด้างหรือกลายเป็นพาลเกรเพื่อหาทางชดเชยความต้องการที่ขาดไป เป็นต้นหรือเด็กกำพร้าพ่อแม่หรือพ่อแม่ถึงแก่กรรมทั้งสองคนก็ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่นและเกิดมีปัญหาด้านความประพฤติได้เช่นกัน นอกจากนี้ ครอบครัวที่พ่อแม่เข้มงวดกวดขันมากเกินไปหรืออ่อนโยนตามใจมากเกินไปก็จะทำให้เด็กเสียนิสัยและประพฤติผิดได้ง่าย นอกจากนี้ ครอบครัวที่ยากจนและมีลูกมากก็ย่อมทำให้พ่อแม่ดูแลไม่ทั่วถึง เด็กก็ได้รับความเดือดร้อนยากลำบาก เด็กที่ขาดความอบอุ่นมั่นคงทางจิตใจย่อมเติบโตกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาด้านความประพฤติ (คณะกรรมการสวัสดิการเด็ก. 2514: 12)

เด็กกับผู้ใหญ่ที่ไม่มีความเข้าใจกัน ผู้ใหญ่มักใช้อำนาจบังคับเด็ก ยิ่งกว่านี้ ยิ่งพ่อแม่มีเมียน้อยหรือแม่มีชู้ด้วยแล้วยิ่งเป็นภัยแก่จิตใจเด็กที่สุด กล่าวได้ว่าครอบครัวใดตกอยู่ในสภาพที่แตกแยกหรือบ้านแตกย่อมทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น ขาดที่พึ่งทางใจ ทำให้ไม่มีความสุข และมีผลทำให้เด็กประพฤติผิดดื้อนอกรองเท้า และเป็นเหยื่อแห่งการกระทำผิดกฎหมายได้อย่างง่ายดาย

เนื่องจากครอบครัวเป็นทั้งกลุ่มและสถาบันที่สำคัญที่สุด เป็นช่วงเวลาที่มีบุคลิกภาพของคนเรากำลังก่อรูปและพัฒนา ความใกล้ชิดสนิทสนมและโอกาสที่ติดต่อสัมพันธ์กันได้สืบเนื่องต่อมาจนกระทั่งถึงวัยรุ่น ครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญมากเป็นพิเศษ ในการพัฒนาแบบแผนความประพฤติที่เด็กจะแสดงออกมาให้ปรากฏแก่สังคม ด้วยเหตุนี้จึงเชื่อกันว่าความบกพร่องอะไรบางอย่างหรือหลายอย่างในครอบครัวจึงเป็นเหตุที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือความเกรของเด็ก

นักสังคมวิทยาได้ให้ความสนใจและทำการวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรรมกับการกระทำผิดของเยาวชนและระหว่างการทำผิดของเยาวชนกับภาวะทางครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูเด็กกันเป็นอันมาก จากผลการวิจัยเหล่านี้ต่างลงความเห็นกันว่าเป็นการยากที่จะชี้ให้เห็นเฉพาะเจาะจงลงไปว่าอิทธิพลอะไรในครอบครัวทำให้เกิดปัญหาเด็กกระทำผิดหรืออาชญากรรมได้ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้คือ

1. ครอบครัวทั้งหลายไม่ได้เหมือนกันทั้งหมด ในบางครอบครัวสมาชิกมีความผูกพันทางจิตใจกันอย่างแน่นแฟ้น แต่ในบางครอบครัวก็เป็นไปกันอย่างตรงกันข้ามอย่างตรงกันข้าม
2. การเปลี่ยนทางสังคมในสมัยปัจจุบันมีผลกระทบต่อบทบาทของครอบครัวมากจนทำให้บทบาทของครอบครัวด้อยความหมายลง กลุ่มต่างๆ เข้ามามีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ปลูกฝัง

ค่านิยมให้แก่เด็กๆ แทนครอบครัว เช่น โรงเรียน กลุ่มเพื่อน แก๊งวัยรุ่น ฯลฯ ทำให้บทบาทของพ่อแม่ เครือญาติเสื่อมคลายลง เด็กๆ มักใช้เวลาวันหนึ่งๆ อยู่กับสมาชิกในครอบครัวของตนเองน้อยมาก

อย่างไรก็ตาม นักสังคมวิทยาที่ให้ความสนใจต่อบทบาทของครอบครัวในปัญหา การกระทำผิดส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่า สภาพบ้านแตกและความล้มเหลวของครอบครัวในอันที่จะทำให้ เด็กรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและการให้ความรักใคร่โยติไม่เพียงพอหรือให้ผิดทางเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล มากที่สุดในการทำให้เกิดปัญหาเด็กกระทำผิด (เสริม บุณณะหิตานนท์.2523: 328-329)

ซัทเธอร์แลนด์ และ เครซี่ (Sutherland and Cressey.1955: 125) ได้เสนอว่าครอบครัว อาจก่อให้เกิดปัญหาการกระทำผิดได้ โดยผ่านกระบวนการ 5 อย่างซึ่งเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ดังต่อไปนี้คือ

1. ในครอบครัวมีตัวอย่างที่ไม่ดี ทำให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้ทั้งทางตรง และทางอ้อมก่อให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม หรือแบบแผนความประพฤติที่ไม่ดี เช่น ความประพฤติผิด ศีลธรรมทางเพศ การติดสุรายาเสพติด การพนัน และความประพฤติที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการกระทำผิดในที่สุด

2. ชั้นสังคมของครอบครัวและถิ่นที่อยู่ของครอบครัวจะเป็นเครื่องกำหนดอัตรา การกระทำผิดของเด็ก กล่าวคือ เด็กที่อยู่ในถิ่นที่เป็นพาลเกร มีกิจกรรมไปในทางละเมิดกฎหมาย มีโอกาสคบเพื่อนเสเพลจะมีอัตราการกระทำผิดมากกว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในถิ่นที่ไม่ค่อยมีปัญหาทาง สังคม

3. ครอบครัวเป็นสิ่งที่กำหนดเกียรติภูมิของเด็ก เขาจะค่อยๆ เรียนรู้ว่าบุคคล ที่น่าเลื่อมใสศรัทธานั้นเป็นใคร ถ้าเด็กเกิดไปนิยมชมชอบคนที่ชอบละเมิดกฎหมาย และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดด้วย โอกาสที่จะเสียคนก็ง่ายขึ้น

4. ถ้าภายในครอบครัวไม่ราบรื่น ไม่เป็นสุข ไม่น่าอยู่ เด็กๆ ก็จะออกไปหา สิ่งชดเชยทดแทนนอกบ้าน ซึ่งถ้าเด็กไปถูกเพื่อนเสเพลชักจูง โน้มน้าวให้กระทำผิด เด็กก็จะกลายเป็นเด็กเกรไป

5. ครอบครัวเพิกเฉยหรือไม่สามารถอบรมสั่งสอนให้เด็กเคารพต่อกฎหมาย หรือปกป้องเด็กมากเกินไป ทำให้เด็กได้ใจ ทำอะไรตามใจตนเองและไม่คุ้นเคยกับกฎเกณฑ์ ของสังคม ทำให้เด็กกลายเป็นเด็กที่ก้าวร้าวหรือเด็กเกรไปในที่สุด

เราอาจสรุปได้ว่า เมื่อเด็กประสบปัญหาในครอบครัวเด็กจะมีโอกาสติดต่อและเรียนรู้ การกระทำผิดภายนอกบ้านมากขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าครอบครัวสามารถทำให้เด็กคุ้นเคย กับข้อห้ามต่างๆ ของสังคมมากน้อยแค่ไหน ลำพังความทุกข์ใจแต่เพียงอย่างเดียวไม่จำเป็นเด็ก ที่จะต้องเสียคนเสมอไป การอบรมสั่งสอนและแบบแผนความประพฤติที่ดีเป็นสิ่งที่เด็กควรจะได้รับ และเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ และควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเริ่ม

1.1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ทฤษฎีการควบคุม (Control Theory)

ทฤษฎีการควบคุมถือว่าการเบี่ยงเบนเป็นสิ่งปกติ ตามที่ Durkheim (1951) กล่าวว่าอาชญากรรมเป็นพฤติกรรมปกติของสังคม แต่สิ่งที่ทฤษฎีการควบคุมต้องการอธิบายก็คือว่าทำไมคนถึงปฏิบัติตามกฎ อะไรทำให้คนยอมตามสังคม โดยเขาได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ทำให้เกิดภาวะไร้ระเบียบ ขาดกฎเกณฑ์หรือที่เรียกว่า Anomie เป็นสภาวะที่เต็มไปด้วยการแข่งขันตัวใครตัวมัน และสถาบันสังคมไม่สามารถเข้าควบคุมเอกบุคลได้อย่างเพียงพอ จึงทำให้สังคมขาดความเป็นปึกแผ่นที่จะไปควบคุมตัวเองได้ มนุษย์โดยธรรมชาติชั่วร้าย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ ของสังคมที่จะต้องเข้ามาควบคุมจัดระเบียบเป็นสิ่งปกติ ดังนั้นถ้าจะทำให้สังคมสงบสถาบันทางสังคมจะต้องเข้ามามีบทบาทในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้มากขึ้น เพื่อให้มนุษย์ปฏิบัติตามกฎ

Hirschi เป็นอีกผู้หนึ่งที่ยอธิบายถึงปัญหาอาชญากรรมว่า การเบี่ยงเบนเป็นสิ่งปกติ แต่การที่คนไม่เบี่ยงเบนเป็นสิ่งที่ควรศึกษา สำหรับ Hirschi กล่าวว่า การที่คนไม่เบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคมเพราะเขามีความผูกพัน หรือมีสิ่งที่เขาจะสูญเสีย ถ้าเขาไม่ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม ดังนั้นการที่คนจะปฏิบัติตามกฎหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าเขาจะพิจารณาดูว่าเขาจะมีอะไรจะเสียหรือไม่ หากเขามีอะไรที่จะสูญเสียไม่คุ้มกับผลการกระทำผิดที่เขาได้รับแล้วเขาก็จะไม่ทำ

ความสูญเสียในที่นี้ก็คือ สิ่งที่มีคุณค่ามีอยู่และเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม ได้แก่ การมีการศึกษาดี การมีอาชีพดี มีรายได้สูง ดังนั้นคนที่มีรายได้สูงมีการศึกษาดี มีอนาคตจึงมักจะประกอบอาชญากรรมน้อยกว่าคนที่ไม่มีความเสี่ยง คือคนที่ไม่มีการศึกษาไม่มีอาชีพ ไม่มีงานทำ ดังนั้นการป้องกันอาชญากรรมจึงอยู่ที่ทำอย่างไรจึงจะทำให้คนมีความเสี่ยง หากเขาประกอบอาชญากรรมนั้น คำตอบก็คือทำอย่างไรจึงจะทำให้คนมีงานทำ มีรายได้และมีการศึกษา

ทฤษฎีความกดดัน (Strain Theory)

ทฤษฎีความกดดัน มองปัญหาต่างไปจากทฤษฎีการควบคุมโดยถือว่าการปฏิบัติตามกฎของมนุษย์เป็นสิ่งปกติ แต่การละเมิดเป็นสิ่งไม่ปกติ เช่นเดียวกับการเรียนรู้ระเบียบทางสังคมเป็นสิ่งปกติ เพราะมนุษย์ย่อมจะต้องเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่จุดหมายปลายทาง อันเป็นค่านิยมของสังคมแต่มีบางสิ่งบางอย่างมากกดดันทำให้เขาต้องเบี่ยงเบนออกไปจากวิถีทางที่จะบรรลุเป้าหมายของสังคม Merton ได้อธิบายว่า ในทุกสังคมจะมีเป้าหมายหรือจุดหมายปลายทางซึ่งกำหนดโดยคนส่วนใหญ่ ของสังคม ขณะเดียวกันก็จะกำหนดวิถีทางที่ถูกต้องในการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าวแต่เมื่อบุคคลใดต้องประสบกับความขัดแย้งกันระหว่างเป้าหมายกับวิถีทางที่จะไปสู่เป้าหมายก็จะเกิดความกดดันในบุคคลนั้น ซึ่งเรียกการที่ถูกกดดันนี้ว่า Anomie และทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนตามมา

Merton ได้อธิบายรายละเอียดในการปรับตัวของบุคคล 5 แบบด้วยกัน คือ

1. ลักษณะการปรับตัวแบบ Conformity เป็นรูปแบบการปรับตัวของพฤติกรรมที่มีลักษณะโดยปกติ และเป็นส่วนใหญ่ของบุคคลในสังคมนั้นจะยอมรับทั้ง 2 ส่วนของโครงสร้างทางสังคม คือ ยอมรับทั้งวัตถุประสงค์หรือค่านิยมในสังคม และวิถีทางแห่งสังคมเพื่อที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์หรือค่านิยมในสังคมนั้นๆด้วย ลักษณะการปรับตัวแบบนี้จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาอย่างไรแก่สังคมและจะทำให้สังคมอยู่รอดไปได้

2. ลักษณะการปรับตัวแบบ Innovation เป็นรูปแบบการปรับตัวของพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่ยอมรับเพียงส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางสังคม คือ ยอมรับเพียงวัตถุประสงค์หรือค่านิยมในสังคมเท่านั้น แต่พวกนี้จะไม่ยอมรับวิถีทางแห่งสังคมเพื่อที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์หรือค่านิยมในสังคม ลักษณะการปรับตัวแบบนี้จะก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม เพราะพวกนี้จะปฏิเสธกฎเกณฑ์ หรือระเบียบข้อบังคับของสังคมโดยทั้งหมด

3. ลักษณะการปรับตัวแบบ Ritualism เป็นรูปแบบการปรับตัวของพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่ยอมรับแต่เพียงส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางสังคมเช่นเดียวกัน การปรับตัวแบบ Innovation แต่ว่าในทางตรงกันข้าม พวกที่มีลักษณะการปรับตัวแบบนี้จะยอมรับแต่วิถีทางแห่งสังคม เพื่อที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์หรือค่านิยมในสังคม แต่จะไม่ยอมรับวัตถุประสงค์หรือค่านิยมในสังคมกล่าวโดยทั่วไป พวกที่มีลักษณะการปรับตัวแบบนี้จะดำเนินชีวิตไปตามกฎเกณฑ์และระเบียบของสังคม หากแต่จะตัดความต้องการของตนเองในด้านวัตถุประสงค์หรือค่านิยมในสังคมต่างๆเสีย

4. ลักษณะการปรับตัวแบบ Retretism เป็นรูปแบบการปรับตัวของพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่ปฏิเสธโครงสร้างทางสังคมทั้ง 2 ส่วน คือ พวกนี้จะปฏิเสธหรือไม่ยอมรับทั้งวัตถุประสงค์หรือค่านิยมในสังคมและวิถีทางแห่งสังคม เพื่อที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์หรือค่านิยมในสังคมด้วย กล่าวได้ว่า พวกที่มีลักษณะการปรับตัวแบบนี้อาศัยอยู่ในสังคมจริง แต่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม พวกนี้เป็นบุคคลประเภทหนีสังคม และมักจะหันเหไปหาสิ่งอื่นๆมาทดแทนโครงสร้างทางสังคมซึ่งมักจะ ได้แก่ ยาเสพติด สุรา เป็นต้น

5. ลักษณะการปรับตัวแบบ Rebellion ลักษณะการปรับตัวแบบนี้อาจจะกล่าวได้ว่ามิได้เป็นรูปแบบของการปรับตัวของพฤติกรรมของบุคคลในสังคม แต่ว่าเป็นลักษณะของพฤติกรรมของบุคคลที่นอกจากจะไม่ยอมรับทั้ง 2 ส่วนของโครงสร้างทางสังคมที่มีอยู่ด้วยแล้ว พวกนี้ได้แก่นักปฏิวัติ นักการเมืองหัวรุนแรง และพวกก่อการร้ายเพื่อล้มล้างรัฐบาลด้วย

ทฤษฎีโครงสร้างทางสังคม (Social Structure and Anomie Theory)

ผู้คิดทฤษฎีนี้คือ Robert K. Merton เขาเชื่อว่า โครงสร้างสังคมอาจก่อให้เกิดแรงกดดันต่อบุคคลบางคนและผลักดันให้เขากระทำผิด ค่านิยม วัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดเป้าหมายของชีวิต ผู้ที่มาจากชนชั้นต่ำอาจมีโอกาสน้อยในการบรรลุเป้าหมายของชีวิต เพราะ

ประสบความยากลำบากทางด้านเศรษฐกิจและการศึกษาจึงอาจจะใช้วิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การประกอบอาชญากรรมอาจทำให้นักลประสบความสำเร็จในชีวิต

สาเหตุพื้นฐานของอาชญากรรมจึงน่าจะได้แก่ ความบกพร่องของโครงสร้างทางสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างเป้าหมายทางวัฒนธรรมและวิธีการที่สังคมกำหนดซึ่งเปิดโอกาสให้บรรลุเป้าหมาย โดยแบ่งความต้องการหรือชีวิตทางสังคมของมนุษย์ ออกเป็น 2 กรณี คือ

โครงสร้างทางวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าหมาย (Goal) และบรรทัดฐาน (norm) ของแต่ละบุคคล

โครงสร้างทางสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งวัดกันตามระดับชั้น โดยดูที่ความร่ำรวย ความมีชื่อเสียง เกียรติยศ และอำนาจ

ทฤษฎีนี้เน้นเรื่องความสำเร็จของชีวิต โดยถือเอาฐานะความร่ำรวย ความมีชื่อเสียง เกียรติยศและอำนาจมาเป็นตัวกำหนด เมื่อใดก็ตามที่ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่ต้องการกับความถูกต้องของวิธีการที่บรรลุถึงเป้าหมายขาดสะบั้นลง การล่งละเมิดต่อบรรทัดฐานทางสังคมก็จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะพวกชนชั้นต่ำ เช่น พวกที่อาศัยอยู่ตามสลัม ต้องดิ้นรนหาเงินทอง บางครั้งความจำเป็นบีบบังคับอาจต้องทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายสภาพการดำเนินชีวิตที่ไร้กฎหมายเป็นสิ่งนำทาง ทำให้ผู้ประพฤติดีกไม่ออกระหว่างความถูกต้องชอบธรรมและความคิดมิชอบ อาชญากรรมหรือการกระทำผิดของเด็กก็เกิดจากสภาพความคิดที่ไม่ชอบธรรมนั่นเอง โดยเฉพาะมักเกิดในหมู่ผู้ที่ด้อยการศึกษาและทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่

ทฤษฎีนี้บางที่เรียกว่า Goals and Means theory หมายความว่า เมื่อตั้งเป้าหมายไว้อย่างไร ก็ต้องพยายามหาทางทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น แม้ว่าวิถีทางนั้นจะไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม ขอให้สำเร็จตามเป้าหมายเป็นใช้ได้ สมมติถ้าตั้งเป้าหมายว่าจะต้องมีชีวิตอยู่อย่างมหาเศรษฐี ก็ต้องพยายามทำทุกวิถีทางให้ร่ำรวยขึ้นมาแม้จะต้องกระทำความผิดต่างๆก็ยอม เช่น ค้ายาเสพติด ลักขโมย ต้มตุ๋น และอื่นๆ

ทฤษฎีแก้ตัว (Theory of Neutralization)

ทฤษฎีแก้ตัวนี้เป็นทฤษฎีเพื่ออธิบายถึงการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ทฤษฎีนี้บางท่านแปลว่าทฤษฎีวิธีการเพื่อความเป็นกลาง ประเด็นความคิดมีอยู่ว่า เด็กหรือเยาวชนกระทำผิดเพราะการเรียนรู้เทคนิคของการแก้ตัว แทนที่เด็กจะมาเรียนรู้ค่านิยมทางศีลธรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในสังคม เด็กกลับเรียนรู้ค่านิยมในสิ่งที่ตรงกันข้ามทฤษฎีนี้เป็นความคิดของ ไชคิส และ แบตซา (Gresham M.Sykes & David Matza ; อ้างถึงใน อรรถนพ ชูบำรุง, 2527: 73) ทั้งสองท่านนี้ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคในการแก้ตัวไว้ดังนี้

1. ปฏิเสธความรับผิดชอบ (the denial of responsibility) ในข้อนี้อธิบายได้ว่า ผู้กระทำผิดใช้เทคนิคโดยโอนความรับผิดชอบให้คนอื่นหรือสิ่งอื่นๆ เช่น อาจจะกล่าวว่าเป็นอุบัติเหตุเป็นเพราะ แรงกดดันจากภายนอกซึ่งตนไม่อาจควบคุมได้ เช่น ความเกลียดชังจาก

พ่อแม่ การมีเพื่อนเลว สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ผู้กระทำผิดตนคล้าย ๆ ถูกบิดลบลมกลิ้งไปมา เพราะแรงกระทำของผู้อื่น หรือสิ่งอื่น

2. ปฏิเสธการทำความร้าย (the denial of injury) เทคนิคในประการที่สองเกี่ยวเนื่องกับอันตรายหรือผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเด็กหรือเยาวชน เป็นเวลานานมาแล้วที่กฎหมายอาญาได้แยกแยะให้เห็นถึงอาชญากรรมที่แตกต่างกัน 2 ประการ คือ อาชญากรรม ที่มีผิดในตัวของมันเอง (หมายถึงผิดศีลธรรม) และอาชญากรรมที่ผิดเพราะกฎหมายห้ามไว้ทั้งที่ไม่ผิดศีลธรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดก็สามารถที่จะประเมินการกระทำของตนเองว่า ผิดหรือไม่ สิ่งที่คุณอื่นเห็นว่าผิดนั้น เด็กหรือเยาวชนอาจจะตั้งคำถามขึ้นว่า คนอื่นได้รับอันตรายจากการกระทำของเขาจริงหรือเปล่า ทำให้เกิดการตีความไปได้มากมาย ตัวอย่างเช่น การกระทำอันป่าเถื่อนใดๆเขาอาจจะคิดเพียงว่ามันเป็นการเล่นซุกซนของเขาเอง หรือในกรณีที่มีการขโมยรถยนต์เขาก็คิดว่า เป็นการขโมยไปใช้ก่อนไม่เห็นเสียหายอะไรหรือในกรณีการต่อสู้กันในแก๊งเขาก็คิดว่าเป็นการทะเลาะกันเป็นส่วนตัว เป็นต้น

3. ปฏิเสธผู้เสียหายหรือผู้ได้รับอันตราย (the denial of the victim) ข้อนี้สามารถอธิบายได้ว่า ผู้กระทำผิดคิดว่าการกระทำของตนเป็นสิ่งที่เหมาะสม เพราะเป็น การลงโทษผู้ที่สมควรลงโทษ หรือเป็นการแก้แค้นผู้ที่สมควรแก้การแก้แค้น จึงถือว่าผู้ได้รับการลงโทษหรือการได้รับการแก้แค้นมิได้เสียหายแต่ประการใด อีกอย่างหนึ่งเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เขาก็ปฏิเสธว่าเขากระทำกับสิ่งของ มิได้กระทำความเสียหายแก่ผู้ใด ความคิดที่ว่าไม่มีเหยื่อรับเคราะห์นี้เองเป็นความคิดอันสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดเรื่อยไป

4. ประักปรำผู้ที่ประักปรำตน (the condemnation of the condemners) หรืออาจกล่าวสั้นๆหนึ่งว่า การไม่ยอมรับนับถือคนที่ไม่นับถือตน เทคนิคประการที่สี่นี้ เด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดจะเบนความสนใจในพฤติกรรมของตนเองไปสู่แรงจูงใจที่ทำให้ตนกระทำผิด แรงจูงใจที่สำคัญก็คือการประักปรำจากบุคคลอื่นโดยเฉพาะผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ พวกเขาอาจจะกล่าวอ้างว่า ผู้ที่ประักปรำเขาเป็นคนมือถือสาปากถือศีล มีจริตมายาในการกระทำผิดหรือมีเจตนาร้ายที่จะกระทำผิดเพื่อประโยชน์ส่วนตัว เฉพาะกับตำรวจนั้น เขาอาจจะมองว่าเป็นคนฉ้อราษฎร์บังหลวง โง่เงาและทารุณโหดร้าย พ่อแม่หรือครูก็เหมือนกัน เป็นคนมือคด รักลูกไม่เท่ากัน การใช้เทคนิคเช่นนี้ก็เท่ากับว่าเขาพยายามเก็บกดความผิดของตนเองไว้และกลับโจมตีความเลวร้ายของคนอื่นแทน

5. อ้างถึงความจงรักภักดีในระดับที่สูงขึ้นไป (the appeal to higher loyalties) เทคนิคข้อสุดท้ายนี้อาจจะอธิบายได้ว่า การที่เด็กหรือเยาวชนกระทำผิด มีความภักดีหรือยึดมั่นต่อสิ่งอื่นที่เขาเห็นว่าเหนือกว่าแนวประพฤตินิสัยส่วนใหญ่ สิ่งอื่นคอยกดดันหรือทำให้เขาต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง สิ่งอื่นที่สำคัญก็คือความมีมิตรจิตมิตรใจหรือความรักต่อเพื่อน ทั้งนี้มิได้หมายความว่า เขาจะไม่นับถือค่านิยมของสังคมใหญ่ แต่เขานับถือสิ่งอื่นมากกว่า เมื่อมีความขัดแย้งระหว่างการทำผิดกฎหมาย กับความรักเพื่อนหรือช่วยเพื่อน เขาก็จะเลือกเข้าข้างการช่วยเหลือเพื่อนไว้ก่อน แม้ว่า

เพื่อนจะกระทำผิดและเขาเองก็ยอมกระทำด้วย เพราะเขาคิดว่าความรักเพื่อนนั้นสำคัญมากกว่า การเคารพกฎหมาย ความจริงข้อนี้เป็นที่ยอมรับกันมานานใน หมู่นักวิทยาศาสตร์สังคม

ทฤษฎีโอกาสที่แตกต่างกัน (Differential Opportunity Theory)

ทฤษฎีนี้ โคลวาร์ด และ โอลิน (Cloward & Olin.1951) ได้เป็นผู้ตั้งขึ้น นับเป็นทฤษฎีที่นำหลัก ของทฤษฎีสภาพไร้กฎหมายของเมอร์ตันมาอธิบายว่า ความแตกต่างของวิถีทางเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้น มีทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องกฎหมาย เช่น ในสลัมหรือแหล่งชุมชนแออัด หรือแหล่งเสื่อมโทรมก็มีวิถีทางที่แตกต่างกันทั้งสองอย่างดังกล่าว ส่วนทฤษฎีของเมอร์ตันที่เกี่ยวกับสภาพไร้กฎหมาย ดังได้กล่าวมาข้างต้น ได้ให้ทรรศนะอธิบายไว้ว่าอาชญากรรมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน เป็นผลมาจากวิถีทางกฎหมายมีอยู่จำกัด จึงต้องหันไปใช้วิถีทางที่ไม่ถูกต้อง ส่วนโคลวาร์ดและโอลินอธิบายเพิ่มเติมออกไปอีกว่า ความแตกต่างกันที่จะใช้วิถีทางอันผิดกฎหมายก็มีอยู่ด้วย และความแตกต่างกันทำนองนี้เอง ที่ทำให้เกิดอาชญากรรมนานาชนิด ความแตกต่างกันทางชนชั้นของสังคม เช่น ชนชั้นต่ำและชนชั้นกลาง ต่างก็มีโอกาสที่จะแสดงบทบาทของการเป็นอาชญากรแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่แล้วขึ้นอยู่กับที่ยอมรับนับถือวัฒนธรรมของกลุ่มอาชญากร และโอกาสที่จะแสดงบทบาท โอกาสที่จะประกอบอาชญากรรมแตกต่างกันไปเหมือนกับโอกาสที่แตกต่างกันในการดำเนินตามวิถีทางอันถูกต้องตามกฎหมาย ตามความเป็นจริงแล้ว บุคคลแต่ละคนไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในสังคม มีโอกาส ที่ไม่เท่าเทียมกันในการใช้วิถีทางอันไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ในทำนองเดียวกัน ทุกคนก็มีโอกาสที่ไม่เท่าเทียมกันในการใช้วิถีทางที่ถูกต้องตามกฎหมายเมื่อเรากล่าวถึงวิถีทางแล้วก็มีนัยให้คำนึงอยู่ 2 ประการ ไม่ว่าจะเป็นทางที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือวิถีทางที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ ประการแรกสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ทำให้ได้รับค่านิยมและความชำนาญในการแสดงบทบาทประการที่สอง บุคคลมีโอกาสดังแสดงบทบาททันทีเมื่อเขาพร้อมที่จะแสดง กล่าวโดยสรุปคำว่าวิถีทาง หมายถึงลักษณะของการเรียนรู้และลักษณะของโอกาส

ด้วยความคิดเช่นนี้เอง ที่โคลวาร์ดและโอลินได้นำมาอธิบาย การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน อาชญากรรม การติดสุราเรื้อรัง การติดยาเสพติด การเจ็บป่วยทางจิต และการฆ่าตัวตาย ความคิดของเขาเกี่ยวกับพวกที่ถดถอยออกจากสังคม มีความแตกต่างจากความคิดของเมอร์ตัน เมอร์ตันคิดว่าพวกที่ถดถอยออกจากสังคม เช่น พวกติดการเสพติดคือพวกที่ไม่ปรารถนาที่จะใช้วิถีทางอันไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นมา ส่วนโคลวาร์ดกลับเห็นว่า คนพวกนี้เป็นพวกล้มเหลวสองชั้น คือล้มเหลวที่ไม่รู้จักใช้ทั้งวิถีทางอันถูกต้องตามกฎหมายและวิถีทางอันไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ในโลกนี้มีคนที่ประสบความล้มเหลวเช่นนี้อยู่มากมายกายกองเด็กและเยาวชนกระทำผิดก็เพราะว่าเขาอยู่ในชนชั้นต่ำถูกพร่ำสอนว่าให้อยากได้สิ่งนั้น อยากได้สิ่งนี้ แต่สิ่งที่เขาต้องการไม่อำนวยความสะดวก ดังที่คิดไว้ แนวทางอันเป็นที่ยอมรับเพื่อให้บรรลุความสำเร็จในทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษา มีอยู่อย่างจำกัด การที่จะ

ตั้งเป้าหมายให้ต่ำลงมาก็ทำไม่ได้จึงทำให้เกิดความวิตกกังวล และหันเข้าประกอบอาชญากรรม เมื่อโอกาสอำนวยแต่ถ้าโอกาสไม่อำนวยหรือไม่มีช่องทางก็ยอมทำผิดไม่ได้เช่นกัน

ทฤษฎีนี้พูดถึงโอกาส วิธีทางที่ผิดกฎหมายและไม่ผิดกฎหมาย ชนชั้นทางสังคม และเป้าหมายของชีวิต (อรรถพ ชูบำรุง, 2527:76)

ทฤษฎีความผูกพันของเฮอร์ชชี (Hirschi's Bond Theory)

ทฤษฎีนี้เป็นเรื่องอธิบายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ผู้ตั้งทฤษฎีได้เน้นในประเด็นของการควบคุมสังคม เนื้อหาสาระของทฤษฎีมีดังต่อไปนี้

เยาวชนนั้นมีอิสระที่จะกระทำผิดได้เมื่อความผูกพันต่อระเบียบแบบแผนของสังคมขาดสะบั้นลง การกระทำนั้นมักจะกระทำในสิ่งที่ตื่นเต้นหรือกระทำในสิ่งที่สะดวกสบาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันพึงประสงค์ มีคนจำนวนมากเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเช่นนี้ หากไม่หาทางยับยั้งโดยการให้มีข้อผูกมัดกับผู้อื่น เมื่อความผูกพันขาดสะบั้น ก็ไม่จะเป็นเลยว่าจะต้องมีสิ่งอันใดมาจูงใจให้กระทำผิด เขาก็กระทำผิดจนได้

ทฤษฎีนี้ยึดประเด็นความคิดอยู่ตรงแนวคิดแห่งข้อผูกมัด ซึ่งข้อผูกมัดเป็นสิ่งที่บุคคลจะต้องมีต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม โดยเฉพาะต่อมาตรฐานความประพฤติที่ซึ่งบอกให้รู้ว่าความประพฤติเช่นไรเป็นความประพฤติที่เหมาะสม ผู้ตั้งทฤษฎีได้กำหนดมิติไว้มากมาย ซึ่งเป็นข้อผูกมัด กล่าวคือ

1. ความผูกพัน (attachment) ซึ่งหมายถึงความแข็งแกร่งของการมีข้อผูกพันต่อผู้อื่น เช่น บิดามารดา หรือเพื่อน เช่น เยาวชนบางคนมีความผูกพันกับบิดามารดามากกว่ากับคนอื่น เพราะบิดามารดาได้แสดงความผูกพันต่อบุตรของตนมากกว่าคนอื่น เป็นต้น
2. ความผูกมัด (commitment) หมายถึง การอุทิศตนอยู่ในแนวของการปฏิบัติที่ชอบเยาวชนที่มีแผนจะไปเรียนต่อในมหาวิทยาลัย หรือมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าอย่างหนึ่งอย่างใดจะอุทิศตนต่อกฎหรือระเบียบมากกว่าคนที่แตกต่างไปจากตนในเรื่องทำนองนี้
3. การเกี่ยวข้อง (involvement) บุคคลมีความแตกต่างกัน ในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมซึ่งคอยจำกัดเวลา มิให้ไปยุ่งกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน
4. ความเชื่อ (Belief) บุคคลมีทัศนคติที่แตกต่างกันในการยึดถือระเบียบแบบแผน ในเรื่องความเชื่อหรือทัศนคตินี้ เฮอร์ชชีได้กล่าวว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องความมากน้อยของความเชื่อที่จะปฏิบัติตามกฎของสังคม ถ้าคนมีความเชื่อต่อการปฏิบัติน้อยคนก็จะมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดมากขึ้น

ทฤษฎีของเฮอร์ชชีนี้ มีผู้กล่าวว่าไม่ได้ให้ความสนใจต่อความกดดันที่เกิดขึ้นภายในชนชั้น ประสบการณ์ในโรงเรียนและลักษณะอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อการผูกมัดที่บุคคล จะพึงมีต่อระเบียบทางศีลธรรม อีกนัยหนึ่งก็คือว่า มันน่าจะสมเหตุสมผลถ้าหากจะกล่าวว่าเยาวชนที่เสียเปรียบในทางเศรษฐกิจ หรือผู้ที่ประสบสิ่งเลวร้ายในสังคม ย่อมจะบกพร่องต่อข้อผูกมัด แม้ว่าตนเองจะมาจากครอบครัวที่มีความสามัคคีกันดี อนึ่ง ประสบการณ์ในทางลบจากโรงเรียนก็อาจจะมี

อิทธิพลต่อความแข็งแกร่งของข้อผูกมัดต่อระเบียบของสังคม ลักษณะเหล่านี้น่าจะมีอิทธิพลเพียงพอที่จะครอบงำหรือมีชัยชนะต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว (อึ้งฉง พูบุรุ้ง, 2527:99-101)

ทฤษฎีนิเวศวิทยา (Ecological theory)

ความคิดทางมนุษยนิเวศวิทยาเกี่ยวกับการเกิดอาชญากรรมในระยะเริ่มแรกในสหรัฐอเมริกา ได้เจริญเติบโตขึ้นในมหาวิทยาลัยชิคาโก โดยยึดทฤษฎีจุดร่วมของวงกลม (The concentric circle theory) ของเบอร์เกส (Burgess) เบอร์เกสเสนอว่าทฤษฎีของเขาสามารถที่จะประยุกต์ใช้ศึกษาเกี่ยวกับเมืองอื่นๆได้ เขาได้แบ่งเมืองออกเป็น 5 เขตใหญ่ๆ ตรงศูนย์กลางเมืองจัดเป็นเขตที่ 1 นับเป็นเขตธุรกิจการค้าใจกลางเมือง ในเขตนี้จะมีโรงงานขนาดย่อมตั้งอยู่ มีการขยายของเล็กๆน้อยๆและมีแหล่งพักผ่อนหย่อนใจชนิดที่ต้องจ่ายเงินทองอยู่บ้าง เช่น โรงภาพยนตร์และไนต์คลับ เป็นต้น เขตที่ 2 จัดเป็นทางผ่านซึ่งมีเขตที่มีความเจริญทางธุรกิจและอุตสาหกรรมจะขยายออกไป เป็นเขตที่ไม่มีลักษณะถาวร มีคนซึ่งมีรายได้น้อยอาศัยอยู่มาก เขตที่ 3 เป็นเขตที่อยู่อาศัยของผู้ใช้แรงงาน เป็นเขตที่มีความเสื่อมโทรมน้อยกว่าเขตทางผ่าน ผู้อาศัยอยู่ในเขต 3 นี้มีเงินทองพอที่จะหาความสุขความสบายจากเมืองใหญ่ได้ตามอัธยาศัย เขตที่ 4 เป็นเขตที่อยู่อาศัยของชนชั้นกลาง เป็นที่ตั้งบ้านเรือนของผู้มีวิชาชีพ ข้าราชการ ผู้ทำงานตามห้างร้านบริษัท ผู้มีธุรกิจขนาดเล็ก เขตที่ 5 เป็นเขตชานเมืองและเมืองบริวาร ผู้คนมักจะออกจากบ้านในตอนกลางวันและกลับมาพักผ่อนในตอนกลางคืน

จากสภาพของเขตต่างๆ ทำให้ตกอยู่ในอิทธิพลของสภาพแวดล้อม คนที่มีลักษณะเหมือนกันจะคบค้าสมาคมกัน ใครอยู่เขตไหนก็จะมีชีวิตชีวาเฉพาะตัวตามเขตที่อยู่อาศัย ความแตกต่างที่สำคัญของคนที่อยู่อาศัยในเมืองใหญ่ ก็คือความแตกต่างทางชนชั้น

หากจะนำทฤษฎีจุดร่วมของวงกลมมาอธิบายการเกิดอาชญากรรม เขตที่มีอาชญากรรมมาก ก็คือเขต 2 ซึ่งเป็นเขตทางผ่าน เนื่องจากธุรกิจจะพยายามเข้ามาทางเขตนี้ ทำให้แหล่งที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรมลงไป ใครที่คิดว่าจะขยับขยายไปอยู่ที่อื่นได้ก็จะเคลื่อนย้ายออกไป การที่จะพัฒนาบ้านเรือนอยู่อาศัยก็ทำได้ยากหากไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล คนที่อยู่ในเขตทางผ่านก็คือคนยากจน ขาดความชำนาญในการประกอบอาชีพ สิ่งต่างๆที่มีอยู่ในเขต 2 นี้ ได้แก่ โรงกุดัง โรงรับจำนำ โรงภาพยนตร์เก็บค่าดูราคาถูกร้านอาหาร สถานบันเทิงสังสรรค์ ไม่อาจจะควบคุมพฤติกรรมของคนได้ จึงคิดว่าในเขตที่ 2 เต็มไปด้วยอาชญากรรมและความเลวร้ายอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าอาชญากรรม การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจะมีอยู่เฉพาะในเขต 2 ในเขตอื่นก็มีเหมือนกัน และในบางเขต อาชญากรรมบางอย่างมีมากกว่าในเขต 2 เสียอีก เช่น พวกทุจริตต่อหน้าที่หรือคอร์รัปชันจะมีมากในเขต 4 และ 5 ส่วนการพนันและโสเภณีมีกระจายทุกเขต สำหรับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนนั้น ชอว์ และ แม็คเคย์ (Shaw & Mckay) ได้รายงานให้ทราบว่าอัตราสูงสุดในเขตที่ 2 ส่วน ทราสเซอร์ (Thrasher)

ได้พบว่า แก๊งวัยรุ่นจะมีอยู่มากในแหล่งสลัม อย่างไรก็ตาม ชอว์ และผู้ร่วมงานวิจัยได้สรุปการค้นพบที่สำคัญแห่งสำนักชิคาโกไว้ 6 ประการ คือ

1. เด็กหนีโรงเรียน การกระทำผิดของเยาวชน อาชญากรวัยผู้ใหญ่ตามเขตต่าง ๆ นครชิคาโก มีอัตราการเกิดที่แตกต่างกันอย่างเห็นเด่นชัด บางเขตมีอัตราการเกิดอาชญากรรมสูงมากแต่บางเขตมีอัตราการเกิดต่ำมาก
2. ยิ่งห่างออกไปจากจุดศูนย์กลางของตัวเมือง อัตราการเกิดของเด็กหนีโรงเรียน การกระทำผิดของเยาวชน และอาชญากรวัยผู้ใหญ่จะยิ่งลดน้อยลง แต่จะมีมากขึ้นเมื่อเข้าไปใกล้ศูนย์กลางเมือง
3. ชุมชนที่มีอัตราการกระทำผิดของเยาวชนมาก ก็จะมีอัตราการเกิดเด็กหนีโรงเรียนและอาชญากรวัยผู้ใหญ่มากด้วยเช่นกัน
4. การที่มีอัตราการเกิดเด็กหนีโรงเรียน การกระทำผิดของเยาวชน และอาชญากรรมแตกต่างกันนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของสภาพของชุมชนด้วย เขตที่มีอัตราการเกิดสูงเหล่านี้สูงจะมีลักษณะเสื่อมโทรมทางกายภาพ และอัตราประชากรก็ค่อย ๆ ลดลง และเมื่อมีปัญหาเยาวชนกระทำผิดและอาชญากรรมแล้ว สภาพสังคมก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย
5. การที่มีอัตราการเกิดอาชญากรรมสูงได้ปรากฏมาเป็นเวลานานแล้ว ถึงแม้ว่าประชากรจะเปลี่ยนไปอย่างเด่นชัดก็ตาม
6. อัตราการเกิดของผู้กระทำผิดซ้ำจะมีมากตามอัตราการเกิดของเยาวชนกระทำผิด อัตราการเกิดผู้กระทำผิดซ้ำจะลดน้อยลงเมื่ออยู่ห่างจากศูนย์กลางของเมือง เยาวชนที่กระทำผิดในเขตที่มีอัตราการเกิดสูงจะมีแนวโน้มเป็นผู้กระทำผิดซ้ำต่อไปได้ และอัตราผู้กระทำผิดจากเขตดังกล่าวจะถูกนำตัวขึ้นศาลถึง 3 ครั้งหรือมากกว่านั้น มากกว่าผู้กระทำผิดซ้ำในเขตที่มีอัตราการเกิดเยาวชนกระทำผิดต่ำ

ทฤษฎีวัฒนธรรมรอง (Subcultures Theory)

ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้คือ Albert K. Cohen ทฤษฎีนี้อธิบายว่า การปฏิบัติของเด็กอาจจะขัดแย้งกับแนวทางของผู้ใหญ่ในสังคมนั้น กล่าวคือ เด็กเหล่านั้นจะเรียนรู้เฉพาะวัฒนธรรมย่อยของพวกเขา เช่น สำนวนการสนทนา การแต่งกาย การไว้ทรงผม หรือการแสดงดนตรี เป็นต้น ซึ่งวัฒนธรรมย่อยของพวกเขาอาจจะขัดแย้งกับทัศนคติของผู้ใหญ่ (ผู้ใหญ่เห็นว่าไม่ดีงาม) กลุ่มเด็กพวกนี้จึงเกิดปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมส่วนใหญ่ในสังคมเมื่อเป็นเช่นนั้น กลุ่มเด็กจึงหันมารวมกลุ่มกันและสร้างแบบแผนพฤติกรรมของตนเองขึ้นมาซึ่งพวกเขาคิดว่าจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้

Cohen อธิบายว่า วัฒนธรรมย่อยของเด็กเหล่านี้มิได้มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการกระทำหรือพฤติกรรมของตน แต่มุ่งแสดงให้เห็นว่าตนนั้นเป็นคนเก่งหรือเป็นคนมีความสามารถเพื่อจะได้รับการยอมรับจากบรรดาเพื่อนในกลุ่มของตน เช่น

การตั้งตนเป็นหัวหน้าแก๊งและมีฉายาเรียก ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในหมู่พวกของตน เช่นแดงไปเลย์ เปียกกีว เป็นต้น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือในกลุ่มของตน

ทฤษฎีนี้อธิบายให้เข้าใจถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กที่จับกันเป็นพวกเป็นหมู่ และพฤติกรรมของเด็กพวกนั้นเป็นไปในลักษณะที่ฝ่าฝืนระเบียบแบบแผนของสังคมส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้อธิบายได้เฉพาะกลุ่มเด็กชายเท่านั้น เด็กหญิงที่มารวมกลุ่มกัน และมีพฤติกรรมในลักษณะเกเรนั้นไม่เป็นไปในลักษณะเช่นนี้ (ประสาธน์ หล้าศิลา. 2515: 83)

Cohen กล่าวว่า วัฒนธรรมรองของผู้กระทำผิดประกอบไปด้วยลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ (Albert K.Cohen in Edwin H. Sutherland and Donald R.Cressey, 1966: 109-110)

1. ความสามารถรอบด้าน (versatility) หมายถึงการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมได้มากมายหลายลักษณะ เช่น พวกขโมย นอกจากจะสามารถใช้เชิงขโมยแล้วยังสามารถในการเอาตัวเปรียบผู้อื่นได้สารพัดอย่าง

2. การแสวงหาความสุขเพียงชั่วแล่น (short-run hedonism) หมายถึง การแสวงหาความสุขใจในระยะสั้น ไม่ได้คิดวางแผนถึงความสุขใจในระยะยาว ไม่คิดถึงอนาคต มุ่งแต่ความตื่นเต้นในเวลาสั้นเป็นสำคัญ

3. ความอิสระของกลุ่ม (group autonomy) หมายถึง กลุ่มที่ไม่ยึดอยู่กับข้อกำหนดในสังคมแต่ยึดอยู่กับค่านิยมของกลุ่มที่ตนสังกัดเป็นหลัก ถือเป็นกลุ่มที่มีความเหนียวแน่น หยิ่งในตนเองมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ในสังคม ขาดความเคารพนับถือผู้มีพระคุณ โดยมากมาจากครอบครัวที่ขาดระเบียบวินัยอยู่แล้ว เมื่อเข้ากลุ่มก็มักตามเพื่อน พ่อแม่ครูอาจารย์จึงเป็นคนไร้ความหมายสำหรับเยาวชนประเภทนั้น

ทฤษฎีสถาบันที่เกี่ยวกับการเกิดอาชญากรรม (Institution and Crimes Theory)

สถาบันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมเพื่อแก้ปัญหาสังคม ในขณะที่เดียวกันก็อาจก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ หากสถาบันนั้นทำหน้าที่ไม่เหมาะสม ซึ่งสถาบันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคมมีดังนี้

1. ครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนทุกลักษณะ ครอบครัวได้พัฒนาเยาวชนในเรื่องอารมณ์ สติปัญญา ศีลธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ความเจริญของร่างกาย ตลอดจนทั้งความเจริญทางสังคม ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาสิ่งเหล่านี้ต่อเด็ก โดยเฉพาะในวัยเริ่มต้นของชีวิต คือ ระยะ 1-5 ขวบ ส่วนอิทธิพลของสิ่งอื่น ๆ ได้เกิดขึ้นภายหลัง อิทธิพลของครอบครัว คือหลังจากที่ครอบครัวได้ดำเนินการพัฒนาเยาวชนเป็นระยะเวลานานพอสมควรแล้ว ครอบครัวสอนให้เด็กเรียนรู้และยอมรับกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเวลา สถานที่และ

สิ่งแวดล้อมอื่นๆ เด็กได้เรียนรู้ว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะเป็นที่ต้องการของบุคคลอื่นในสังคม การพัฒนาของเด็กในครอบครัวในระยะเริ่มต้นนี้เองที่เกี่ยวพันกับพฤติกรรมของเด็กในอนาคต ถ้าเด็กได้รับการฝึกอบรมให้รู้จักค่านิยมที่ดีงามก็เชื่อได้ว่าเป็นการยากที่เด็กจะประพฤติผิดกฎหมายบ้านเมื่อต่อไปในอนาคต ในทางตรงข้ามหากเด็กได้รับการกล่อมเกลาให้เห็นงจกรเป็นดอกบัวแล้ว ก็มีทางที่จะเป็นไปได้ว่าในกาลข้างหน้าเด็กจะประพฤติผิดกฎหมายได้

บุคคลสำคัญในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อชีวิตเด็กเป็นอย่างมากคือพ่อแม่ ความสำเร็จและความประพฤติและค่านิยมของพ่อแม่มีความหมายต่อการพัฒนาทัศนคติ ความรู้และเทคนิคในการดำรงชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก

ในทางอาชญาวิทยา มีการยอมรับว่าหากพ่อแม่เป็นคนปราศจากศีลธรรม เช่น ชอบลักขโมย ชอบดื่มเครื่องดื่มของเมา ชอบเล่นการพนัน ย่อมมีส่วนสำคัญต่อการกระทำผิดของเยาวชนเพราะพ่อแม่เป็นตัวอย่างที่เลวของลูก เป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ไม่เหมาะสมขึ้นมาในครอบครัว ในกรณีที่พ่อแม่ไม่ได้เป็นตัวอย่างที่เลว ลูกก็ยังมีแนวโน้มที่จะประพฤติไปในทางที่ไม่เหมาะสมอยู่แล้วหากพ่อแม่ทำชั่วให้ลูกดูเป็นตัวอย่างแล้ว ก็มีทางเป็นไปได้ว่าลูกจะชั่วด้วย และความชั่วที่ลูกทำอาจไม่เหมือนกับความชั่วที่พ่อแม่ทำแต่ก็ถือว่าเป็นความชั่วเหมือนกัน เช่น พ่อแม่เป็นคนชอบขโมยลูกอาจจะกลายเป็นโจรหรือเป็นฆาตรกรก็ได้ อนึ่ง หากพ่อแม่มีค่านิยมไปในทางทำลายแทนที่จะมีค่านิยมไปในทางสร้างสรรค์ ก็มีทางเป็นไปได้ว่าจิตใจของลูกที่ได้รับการอบรมจากพ่อแม่ นั้นจะไม่เข้มแข็งพอที่จะต่อต้านอิทธิพลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมได้ พ่อแม่ที่มีค่านิยมไปในทางทำลายนั้นเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้ลูกเป็นศัตรูกับครอบครัวของเขาเองความสงบเยือกเย็นในครอบครัวก็แทบจะไม่มี ลูกก็ริหาความสนุกสนานจากโลกภายนอกตามโอกาสที่จะสนองความต้องการของเขา อนึ่ง การหย่าร้างก็ดี การแยกกัน หรือการตายไปของใครคนหนึ่งที่เป็นพ่อหรือแม่ก็ดี หรือการมีศาสนาหรือลัทธิการเมืองที่แตกต่างกันระหว่างพ่อแม่ ก็ดี ย่อมนำไปสู่ความไม่สมดุลงขึ้นในครอบครัวและจะมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของเด็กและ เยาวชนได้ เพราะครอบครัวเช่นนี้เป็นครอบครัวที่ขาดความสุขและย่อมเปิดทางสำหรับการกระทำผิดของเยาวชนได้เมื่อมีโอกาส (อันณพ ชูบำรุง. 2527: 84-90 อ้างอิงจาก Stephen Schafer; & Richard D. Knudten. 1970)

ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับการเกิดอาชญากรรมนี้ Sutherland and Cressey ได้จัดประเภทของครอบครัวที่จะมีส่วนทำให้เกิดอาชญากรรมหรืออาชญากรวัยรุ่นไว้ 6 ประเภท คือ

1. ครอบครัวที่สมาชิกบางคนไม่มีศีลธรรม ดิดเหล้าติดยาเสพติดให้โทษ หรือทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการประกอบอาชญากรรม
2. ครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่ หรือขาดทั้งพ่อและแม่อันเนื่องมาจากการตาย การหย่าร้างหรือการจากกันไป
3. ครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ควบคุมลูก เป็นเพราะความเลื่อยหรือเพราะความเจ็บไข้ได้ป่วย
4. ครอบครัวที่ไม่ค่อยลงรอยกัน เช่น มีคนใดคนหนึ่งทำตนคอยบงการหรือเจ้ากี้เจ้าการตลอดเวลา มีอคติโดยการให้ความรักที่ไม่เท่าเทียมกัน มีความทุกข์เป็นร้อนหรือวิตก

ห่วงใยจนเกินไป มีความรุนแรงเกินไป ขาดการเอาใจใส่ต่อกัน มีความอิจฉาริษยา อยู่มากเกินไป หรือมีญาติเข้ามาสอดแทรกเกี่ยวข้อง เป็นต้น

5. เป็นครอบครัวที่คนอยู่อาศัยต่างชาติต่างศาสนากัน มีประเพณีนิยม และมาตรฐานในการดำรงชีพต่างกัน เป็นบ้านที่ให้ความอุปการะคนจำนวนมากๆ หรือเป็นบ้านที่ยึดมั่นต่อระเบียบแบบแผนมากจนเกินไป

6. เป็นบ้านที่เศรษฐกิจไม่ดีพอ หรือมีความกดดันทางเศรษฐกิจ เช่น ไม่มีงานทำ มีความยากจน แม่ต้องออกไปทำงานจนไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูก

2. การศึกษาหรือโรงเรียน

โรงเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเยาวชนอยู่มาก ทั้งในแง่ปัญหาที่โรงเรียนก่อขึ้นมาเองและในแง่ปัญหาที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับโรงเรียน ซึ่งมีข้อควรพิจารณา 2 ประการ

1. โรงเรียนขาดความสนใจที่จะแสวงหาวิธีและแนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือเด็กให้เอาชนะพลังที่จะชักนำเด็กไปสู่การกระทำผิด

2. โรงเรียนบางแห่งเป็นตัวการโดยทางอ้อมให้เด็กกระทำผิด เพราะโรงเรียนได้ใช้วิธีที่ทำให้เด็กบางคนประสบความล้มเหลว เช่น การปฏิบัติที่ทำให้เด็กขาดความสนใจต่อการศึกษาเล่าเรียนซึ่งเป็นผลให้เด็กมีความมั่วร้าย หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อครู ต่อโรงเรียนหรือทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จาคความคิดริเริ่ม มีทัศนคติไปในทางลบและคิดว่าตนเองเป็นบุคคลที่ไม่พึงปรารถนา โรงเรียนบางแห่ง เช่น ในชนบทที่ห่างไกลหรือในถิ่นที่ยากจนมากๆ เป็นโรงเรียนที่ไม่สามารถจัดการกับเด็กที่ไม่พร้อมที่จะเรียน ใช้วิธีที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กหรือเยาวชน มีครูซึ่งขาดความเอาใจใส่และความมั่วร้ายต่อเด็ก ถ้าเด็กเองไม่เคารพพ่อแม่ด้วยแล้วก็จะยิ่งเพิ่มปัญหามากขึ้น แทนที่เด็กจะสนใจเรียนก็จะหันไปหาสิ่งอื่นๆ นอกเหนือจากการเรียน เช่น หากเด็กไม่สนใจการเรียนทางออกทางหนึ่งก็คือ เด็กจะหนีเรียน การหนีเรียนนี้เองที่อาจจะทำให้เด็กกระทำผิดต่อไปได้เด็กที่กระทำผิดพวกนี้พิจารณาได้ว่าเป็นพวกที่มีความล้าหลังในทางการเรียน คนพวกนี้จะมองว่าโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทำให้เขาไม่พอใจ คอยคุกคามความรู้สึกส่วนตัวของเขา

โรงเรียนที่ดีจะต้องจัดเตรียมเด็กให้เป็นพลเมืองที่รู้หน้าที่ เพื่อการดำรงตนอยู่ในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งทุกคนสามารถที่จะก้าวหน้าชีวิต อยู่ในฐานะที่มีเกียรติ หรือกลายเป็นบุคคลชั้นสูงได้โดยความอุตสาหะของตนเอง นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องเชื่อมโยงตนเองกับหน่วยงานต่างๆ และชุมชน ต้องทำให้เด็กทุกคนแน่ใจว่าตัวเขาเป็นผู้มีสุขภาพดี มีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีสวัสดิภาพ หากสิ่งเหล่านี้ดำเนินไปอย่างไร้ความหมาย หรือผิดทิศทางการก็อาจทำให้เกิดปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้ แต่หากได้รับการจัดการที่เหมาะสมอยู่กับร่องกับรอยก็จะสามารถป้องกันการกระทำผิดได้

3. รัฐบาล

มีทฤษฎีที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับอาชญากรรมได้กล่าวว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นมากเพราะขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ปลอมให้ผู้กระทำผิดมากมาย ลอยนวลอยู่ได้โดยปราศจากการลงโทษ การแก้ปัญหาเรื่องนี้จึงต้องให้ตำรวจและศาลบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจึงจะสามารถลดอาชญากรรมได้ อย่างไรก็ตาม การที่จะทำได้เช่นนั้นจะต้องประสบกับความยากลำบากเป็นอย่างมาก เพราะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดความเข้มแข็งและไร้ประสิทธิภาพพอๆกับที่สังคมขาดประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรม เพราะสังคมมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เกิดอาชญากรรม(Richard Quinney in Sutherland and Cressey, 1974: 228) อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองดูเหมือนจะมีความสำคัญเป็นอันมาก ในการบังคับใช้กฎหมาย คนทั่วไปจะเคารพกฎหมายและเคารพเจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองกระทำตนเป็นคนเคารพกฎหมายด้วย (อันณพ ชูบำรุง. 2527: 89; อ้างอิงจาก Frank D.Day.1973)

4. สื่อมวลชน

สื่อมวลชนเราถือว่าเป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่ง เป็นที่ถ่ายทอดความคิด ความเห็นจากผู้ชำนาญการไปสู่มวลชนซึ่งมีความแตกต่างกันในทางค่านิยม เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับอาชญากรรมนั้น เชื่อว่าการถ่ายทอดอย่างซ้ำซากเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากรจะมีอิทธิพลอย่างสำคัญยิ่งต่อการถ่ายทอดความคิดที่ผิดให้แก่ผู้รับรู้หรือรับฟัง ยิ่งในกรณีที่ถ่ายทอดให้เห็นว่าผู้ละเมิดกฎหมายเป็นผู้สมควรได้รับความเห็นอกเห็นใจหรือการยกย่องสรรเสริญด้วยแล้วยิ่งเป็นอันตรายยิ่งขึ้น สื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเป็นตัวหนุนทัศนคติเดิม หรือมีจะนั้นก็ส่งเสริมให้เห็นตาสภาพแวดล้อมที่ตนรู้สึกว่าได้แล้ว ทั้งที่ทัศนคติ หรือสภาพแวดล้อมเหล่านั้นจะเป็นสิ่งที่นำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายอาญา ทำให้บุคคลที่มีทัศนคติผิดๆ มาก่อน พลอยมีภาพในใจที่ผิดๆ ไปด้วยกับสื่อมวลชนที่เขาได้สัมผัส เพราะสิ่งที่ปรากฏอยู่ในสื่อมวลชน เป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับความต้องการและผลประโยชน์ของตนเอง เป็นสิ่งที่ตนอยากหรือพร้อมที่จะเรียนรู้หรือทำความเข้าใจ แสดงว่าตนมีค่านิยมที่ตรงกับสื่อมวลชนแสดงออกมานี้คือลักษณะที่เป็นอันตรายของสื่อมวลชนซึ่งมองสิ่งผิดหรือค่านิยมผิดๆให้แก่สาธารณชน

สื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนมากมี 3 ประการ คือ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์นั้นทำให้เราคิดว่าบ้านเมืองเต็มไปด้วยอาชญากรรม ทั้งที่ความจริงอาชญากรรมเป็นพฤติกรรมของคนส่วนน้อย การลงข่าวยาวๆเกี่ยวกับอาชญากรรมพร้อมกับเขียนให้เกิดอารมณ์คือสิ่งที่ไม่สมควร เพราะเท่ากับเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมอาชญากรรม สำหรับโทรทัศน์นั้นมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนมากเช่นกัน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การควบคุมของครอบครัว โรงเรียน หรือแม้กระทั่งความสัมพันธ์กับคนรุ่นเดียวกัน ตลอดจนปัจจัยอื่นๆด้วย ภาพยนตร์ก็เป็นสื่อมวลชนอย่างหนึ่ง ที่ถ่ายทอดค่านิยมในเรื่องความมั่งคั่ง วัตถุนิยม ความไร้

ศีลธรรม ทั้งในแง่การประกอบอาชีพการงานและความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้เยาวชนยอมรับแบบอย่างและโน้มน้าวไปยังไปในทางกระทำผิดได้

ทฤษฎีผลต่างของการสมาคม (Differential Association Theory)

ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้คือ Edwin H.Sutherland กล่าวว่า อัตราส่วนของการทำผิดมากน้อยเพียงใดนั้นเป็นผลมาจากลักษณะของการคบหาสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่มและการที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่ม

การที่บุคคลคบหาสมาคมกันในกลุ่มทำให้บุคคลรับเอาค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาถือปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ผิดหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของการติดต่อสัมพันธ์ ทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีนั้นเป็นสิ่งที่ได้รับมาจากการเรียนรู้ตั้งแต่เล็กจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต

ทฤษฎีนี้มีสาระสำคัญ ดังนี้ (Edwin H.Sutherland. 1974: 75-77)

1. การกระทำผิดเกิดจากการเรียนรู้
2. การเรียนรู้เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น อันเป็นการสื่อสารสัมพันธ์ 2 ทางระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น
3. การติดต่อสัมพันธ์ของบุคคลต่อบุคคลหนึ่งในกลุ่มเพื่อน ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน ผู้คุ้นเคยกัน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญกว่าสื่อมวลชนอื่นๆ
4. การเรียนรู้การกระทำผิดเกิดจาก การแนะนำสั่งสอนทางด้านวิธีการประกอบอาชีพการงาน ทักษะคติ เหตุผลและแรงจูงใจ บุคคลบางกลุ่มมีทักษะคติฝ่าฝืนกฎหมายมากกว่าเคารพกฎหมายบางกลุ่มก็เคารพกฎหมายมากกว่า
5. บุคคลกลับกลายเป็นผู้กระทำผิดเพราะยอมรับการกระทำผิดมากกว่าการปฏิเสธการกระทำผิด
6. ผลต่างของการสมาคมจะมีความแตกต่างกันทางด้านความสำคัญ ความถี่ ระยะเวลา และความหนักเบา เช่น อิทธิพลในวัยเยาว์จะมีความสำคัญในการเรียนรู้มากกว่า ระยะเวลาอันยาวนานและความซ้ำซากมีอิทธิพลต่อบุคคลมากกว่าระยะสั้นและกระทำเป็นครั้งคราว
7. การกระทำผิดเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไป แต่ความต้องการและค่านิยมทั่วไปนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นสาเหตุแห่งอาชีพการงาน เช่น ความต้องการและค่านิยมจะเป็นแรงกระตุ้นให้คนหางานทำ หรือทำงานหนัก ในทำนองเดียวกันก็อาจกระตุ้นให้คนทำผิด

ทฤษฎีของ Sutherland อาจสรุปสั้นๆ ได้ดังนี้ (อรรถนพ ชูบำรุง. 2527: 99) คนกระทำผิดเพราะเรียนรู้พฤติกรรมอาชีพการงานจากผู้ที่มีทัศนคติคุ้นเคยเป็นเวลานาน จนผู้ที่เรียนรู้มองเห็นสิ่งผิด

กฎหมายเป็นสิ่งที่ถูกต้องทำให้เรียนรู้ในเรื่องเทคนิค แรงจูงใจ ตัณหา วิถีหาเหตุผลเข้าข้างตัวเอง และทัศนคติต่าง ๆ ในการกระทำผิด

อย่างไรก็ดี มีผู้โต้แย้งทฤษฎีนี้ว่าไม่สามารถอธิบายได้แจ่มแจ้งถึงสาเหตุของการกระทำผิดในแบบต่าง ๆ เช่น บุคคลที่มีความคุ้นเคยและเป็นพรรคพวกเดียวกันกับบุคคลที่ประกอบอาชญากรรมแต่เขาผู้นั้นกลับไม่กระทำผิด ซึ่ง Sutherland ก็แก้ว่าเป็นเพราะลักษณะประจำตัวของบุคคลความกดดัน และการเลือกคบหาบุคคลตามความพอใจ ความประพฤติดังแตกต่างกันไป (สุชา จันทรโสม. 2533: 11)

ทฤษฎีกลไกแห่งการควบคุม (Containment Theory)

ผู้คิดทฤษฎีนี้คือ Walter C. Reckless ทฤษฎีนี้เห็นว่า บุคคลจะยับยั้งไม่กระทำผิดต่อเมื่อมีกลไกการควบคุมสูง กลไกการควบคุมภายนอกได้แก่ความรักห่มุหุณะ ความผูกพันทางสังคมกับผู้อื่น สำหรับกลไกการควบคุมภายในได้แก่ การควบคุมตนเอง ความคาดหวังที่มีเหตุผลการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง การมีความรับผิดชอบ ความสามารถทนต่อความคับข้องใจ การหาสิ่งชดเชยเพื่อให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจและอื่นๆ (Gibbons, 1976: 95)

นอกจากนี้เรคเลสส์ (Reckless. 1971: 470 - 480) ยังกล่าวว่า มีแรงอยู่สามแรงที่ผลักดันให้คนคอยกระทำผิด ซึ่งได้แก่

แรงกดดันทางสังคม (Social pressures) อันได้แก่ ความขัดแย้งกัน การทะเลาะกันภายในครอบครัว การถูกเอารัดเอาเปรียบ การขาดโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพการมีฐานะที่ไม่ทัดเทียมกัน และระบบของความมีชนชั้น ตลอดจนความไม่เป็นธรรมต่างๆทางสังคม

แรงดึงดูดทางสังคม (Social pulls) อันได้แก่ การคบเพื่อนเลว การเข้าร่วมกลุ่มกับผู้กระทำผิด การถูกชักจูง ยั่วยวนหรือชักชวนให้กระทำผิด การโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ

แรงปรารถนาภายใน (Inner pushes) ได้แก่ ความไม่พอใจ ความผิดหวัง ความเครียด ความโกรธ ความเกลียด ความกลัว ความก้าวร้าว ความอยากรวย อยากมีเกียรติ ความชิงดีชิงเด่น ความต้องการอย่างแรงกล้าและทันทีทันใด ความรู้สึกต่ำต้อย ความวิตกกังวล และอื่นๆ

หากสามแรงดังกล่าวอยู่เหนือกลไกของการควบคุม ก็จะทำให้คนกระทำผิดได้ และกลายเป็นอาชญากรได้ในที่สุด

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีกลไกในการควบคุม มีข้อสมมติฐานที่ว่าระบบการควบคุมภายในอันได้แก่จิตใจที่เข้มแข็ง และระบบการควบคุมภายนอกอันได้แก่ สภาพสังคมที่เข้มแข็งย่อมป้องกันการเกิดอาชญากรรมได้ การที่อาชญากรรมมีมากนั้นแสดงให้เห็นว่า ทั้งระบบการควบคุมภายในและระบบการควบคุมภายนอกมีลักษณะอ่อนแอ ไม่อาจต้านทานกับพลังกดดัน พลังดึงดูดทางสังคม และตัณหาอันแรงกล้าของคนได้ หากจะนำทฤษฎีนี้มาใช้แก้ไขปัญหอาชญากรรมในประเทศไทย ควรเน้นที่เราจะต้องพัฒนาทั้งจิตใจคนและสถาบันทางสังคม ให้เข้มแข็งกว่าที่เป็นอยู่

มีอีกหลายเท่าตัวจึงจะทำให้สังคมดำรงอยู่อย่างสันติ ปลอดภัยจากอาชญากรรมนานาประการ (อรรถพ ชูบำรุง. 2527: 103)

ทฤษฎีหลายสาเหตุ (The multiple factor of causality Theory)

นักอาชญาวิทยาหลายท่านยอมรับว่า การกระทำผิดของบุคคลมิใช่เกิดขึ้นจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่อาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุ ทั้งทางชีววิทยาและทางด้านสังคม โดยเฉพาะด้านสังคมดูเหมือนจะมีอิทธิพลมากกว่า นักอาชญาวิทยาตั้งข้อสังเกตว่า เด็กที่กระทำผิดมักจะเป็นเด็กที่พบเห็นแต่การกระทำที่ไม่ถูกต้อง ที่คอยเลี่ยมสอนให้เขากระทำผิดเรื่อยไป ชีวิตที่อดอยากยากแค้นหรือผิดหวัง ขาดความอบอุ่นและอื่นๆ จะช่วยหล่อหลอมชีวิตของเขาให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนร่วมโลกและปลูกฝังค่านิยมที่ผิดๆ ให้แก่เขา นอกจากนี้ ความกดดันต่างๆ ความทุกข์ทรมานที่เขาได้รับเป็นประจำอาจทำให้เขาเกิดความบกพร่อง ทางจิตใจและกระทำผิดลงไปได้ง่ายขึ้น (Smith & Berlin. 1974: 6-8)

ในกลุ่มทฤษฎีหลายสาเหตุมีนักทฤษฎีที่สำคัญหลายคน เช่น แมนไฮม์ (Mannheim) กิบบอนส์ (Gibbons) ซูซูกิ (Suzuki) ซึ่งทฤษฎีแต่ละคนสามารถสรุปได้ดังนี้ (อรรถพ ชูบำรุง. 2527: 117)

1. ทฤษฎีของแมนไฮม์ เน้นความสำคัญของจิตใจ ปัจจัยทางจิตใจถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรม หากขาดแรงจูงใจของจิตใจแล้วอาชญากรรมก็จะไม่เกิด ดังนั้นอาชญากรรมจะเกิดก็ต่อเมื่อมีแรงจูงใจหรือแรงกดดันอยู่ในระดับหนึ่ง การที่มีแรงจูงใจแสดงว่าต้องมีปัจจัยอย่างอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น ตามทฤษฎีนี้จึงต้องปัจจัยอย่างน้อย 2 ประการอาชญากรรมจึงจะเกิด

2. ทฤษฎีของกิบบอนส์ เน้นปัจจัยทั้ง 3 ประการ คือปัจจัยที่เป็นพื้นฐาน ปัจจัยแทรกซ้อนและปัจจัยหนุน ปัจจัยทั้ง 3 ประการจะต้องรวมตัวกันอาชญากรรมจึงจะเกิด ปัจจัยพื้นฐาน เช่น ความยากจน ปัจจัยแทรกซ้อน เช่น คบคนชั่ว ปัจจัยหนุน เช่น โอกาส อาชญากรรมเกิดขึ้นได้อย่างไร ตามทฤษฎีของกิบบอนส์ อาจกล่าวได้ว่า “คนจนคบคนชั่วและโอกาสอำนวยเขาจึงประกอบอาชญากรรม”

3. ทฤษฎีของเวสตัน และเวลส์นั้นได้กล่าวสรุปไว้ว่า ปัจจัยเพียงปัจจัยเดียวก็อาจจะทำให้เกิดอาชญากรรมได้ นักอาชญาวิทยา 2 ท่านนี้ ละไว้ในฐานที่เข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตใจ ซึ่งเราไม่อาจมองข้ามปัจจัยทางด้านจิตใจไปได้ ดังนั้นความคิดของเวสตัน และเวลส์ จึงสอดคล้องกับความคิดของแมนไฮม์

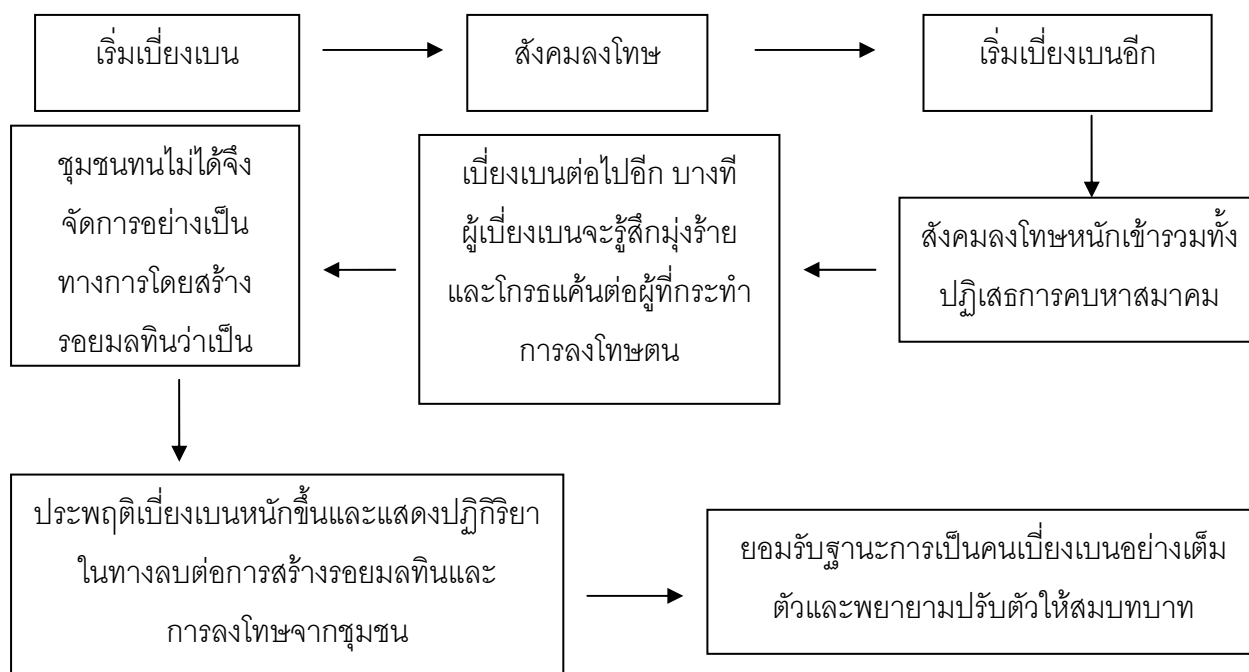
4. ทฤษฎีของซูซูกิ เน้นความสำคัญของปัจจัยทางสังคมซึ่งเป็นตัวกำหนดปัจจัยทางจิตใจ ดังนั้น การพัฒนาสังคมให้เจริญทั้งทางวัตถุและทางจิตใจจึงเป็นสิ่งจำเป็น

ทฤษฎีประทับตรา (Labeling Theory)

แนวคิดในการประทับตรา (Labeling perspective) ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ การกระทำเกิดขึ้นเพราะสังคมเป็นผู้ประทับตรา การประทับตรานั้นจะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำผิดและการกระทำผิดได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่นๆในสังคม สถาบันเหล่านี้เป็นผู้กำหนดว่าเขามีพฤติกรรมเป็นอาชญากร เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้กระทำผิดก็ยอมรับ การประทับตราและเริ่มกำหนดทิศทางความประพฤติของตนในอนาคตให้สอดคล้องกับการรับรู้ของสังคม โดยนัยนี้อาชญากรรมหรือการกระทำผิดจึงเกิดขึ้นเพราะปฏิกิริยาระหว่างบุคคลกับสังคม (Silver,1981 อ้างอิงจาก สาวิตรี ไพฑูรย์. 2533: 12)

ทฤษฎีประทับตรามีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ เพราะเมื่อผู้กระทำผิดถูกจับแล้ว หลังจากนั้นผู้กระทำผิดต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นผู้ตัดสินว่ามีความผิดจริงหรือไม่ หากผิดจริงก็จะได้รับการลงโทษตามกฎหมาย นั่นคือการทำผิดได้ถูกประทับตราแล้ว เมื่อเด็กและเยาวชนที่ถูกศาลพิพากษาให้อยู่ในสถานฝึกอบรม เมื่อออกจาก สถานฝึกอบรมมาแล้วมักจะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม สังคมมักจะไม่เชื่อถือและไม่ไว้วางใจทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้หวนกลับไปมีพฤติกรรมเช่นเดิมอีก ซึ่ง Edwin Lemert ได้ชี้ให้เห็นถึงวงจรของกระบวนการประทับตรา ดังแผนภูมิต่อไปนี้ (อุษา คงสาย. 2538: 26-27; อ้างอิงจาก Lemert. 1968)

แผนภูมิที่ 2.1

ภาพประกอบ2 วงจรกระบวนการประทับตรา Lemert

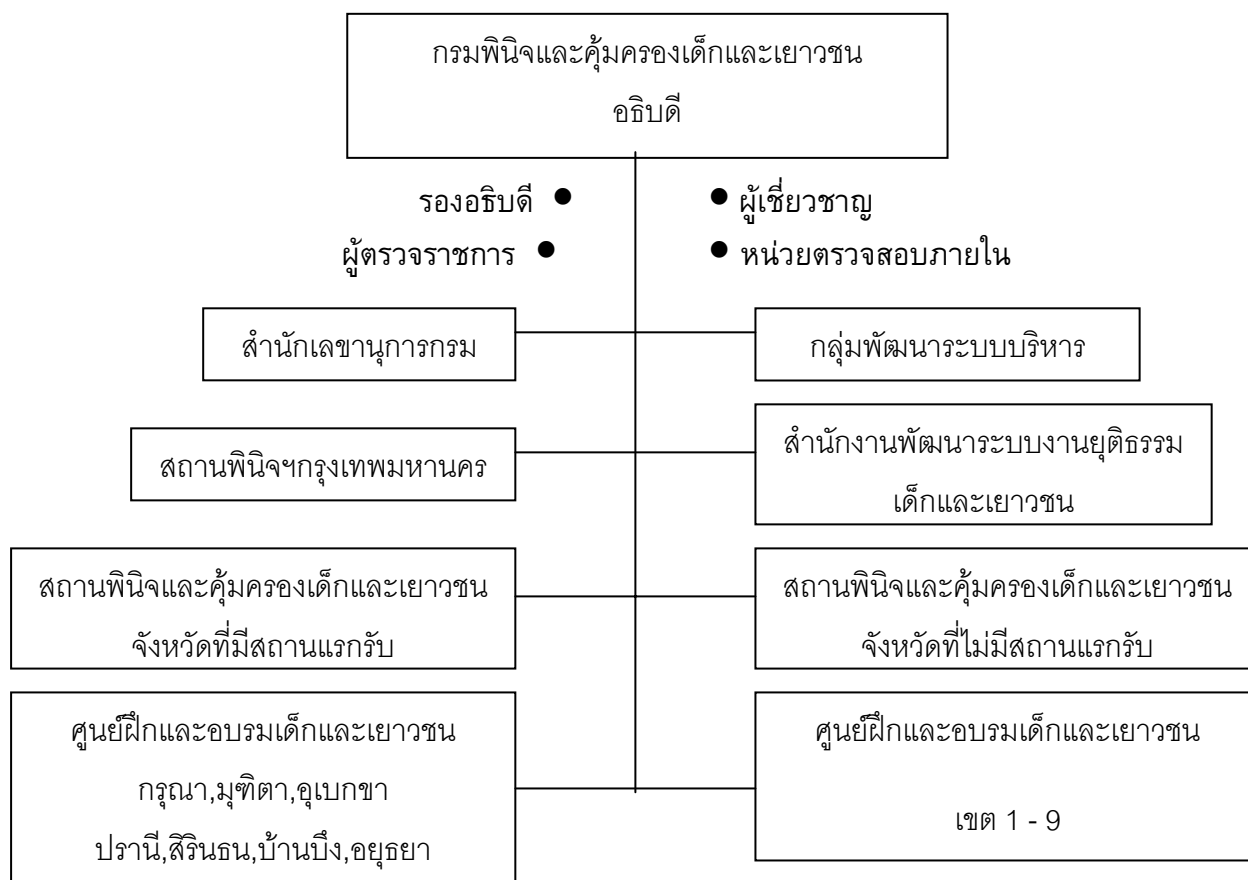
Becker นักอาชญาวิทยาท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับทฤษฎีการประทับตราไว้ว่า “กลุ่มสังคม ได้สร้างความเปี่ยงเบนขึ้นมาโดยการสร้างกฎเกณฑ์เหล่านั้นต่อบุคคลที่มีพฤติกรรมละเมิดดังกล่าว ก่อให้เกิดความเปี่ยงเบนโดยใช้กฎเกณฑ์เหล่านั้นต่อบุคคลที่มีพฤติกรรมละเมิดดังกล่าว และประทับตราพวกเขาเป็นคนนอกคอก (Outsiders) จากจุดยืนนี้ความเปี่ยงเบนจึงไม่ใช่ลักษณะของการกระทำที่บุคคลกระทำ แต่เป็นผลตามมาของการใช้กฎเกณฑ์หรือการลงโทษของคนอื่นๆที่มีต่อการกระทำผิด ผู้ที่เปี่ยงเบนก็คือบุคคล ผู้ถูกการประทับตราใช้ได้ผลสำเร็จดังนั้น พฤติกรรมเปี่ยงเบน ก็คือ พฤติกรรมที่คนอื่นประทับตรา (Becker.1963 อ้างถึงใน อุษา คงสาย.2538: 27)

Becker เชื่อว่าการเปี่ยงเบนไม่เกี่ยวกับคุณภาพของพฤติกรรม แต่เกี่ยวข้องกับผลจากปฏิกิริยาตอบโต้จากสังคม โดยอธิบายว่า “การปฏิบัติต่อบุคคลหนึ่งราวกับเขาเป็นผู้เปี่ยงเบนไปทุกอย่าง ทั้งที่เขาเปี่ยงเบนไปเพียงบางอย่าง ก่อให้เกิดการทนายที่บรรลุผลได้ในตัวเอง การปฏิบัติอย่างนั้นก่อให้เกิดกลไกในหลายๆอย่างรวมกัน ผลักดันให้เขากลายเป็นคนที่มีลักษณะตรงกับภาพที่คนอื่นวาดไว้ หลังจากที่ถูกคนอื่น ๆ ระบุว่าเป็นคนเปี่ยงเบนแล้ว คนที่ตกอยู่ในฐานะเช่นนั้นก็มักถูกตัดขาดจากความสัมพันธ์ทางสังคม กับกลุ่มพลเมืองดีที่เคยมีมาก่อนถูกจับกุม เขาจะได้รับการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการที่คนอื่นเชื่อว่า ทำไมเขาจึงเป็นเช่นนั้นและ การปฏิบัติเช่นนั้น อาจทำให้เขาเปี่ยงเบนมากยิ่งขึ้นไปอีกในภายหลัง (อุษา คงสาย.2538: 28; อ้างอิงจาก Becker.1963)

1.1.4 ศาลเยาวชนและครอบครัวและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง

ศาลเยาวชนและครอบครัวและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ได้ถูกจัดตั้งขึ้นพร้อมกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2495 จนกระทั่งปี พ.ศ.2534 รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว จึงได้มีการเพิ่มเติมงานพร้อมทั้งจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวกลางแทนที่ศาลเด็กและเยาวชน ดังนั้น สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางซึ่งเป็นหน่วยงานด้านธุรการของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง จึงได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมการทำงานด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อรองรับภารกิจของศาลเยาวชนและครอบครัว ทั้งในคดีอาญาและคดีครอบครัว โดยมีหน้าที่ทั้งก่อนศาลมีคำพิพากษาและหลังคำพิพากษา ซึ่งการบริหารงานตามโครงสร้างของหน่วยงานสามารถแสดงให้เห็นเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.2

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ที่มา: www.djop.mog.go.th

จะเห็นว่ากรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางนี้ ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีหน้าที่แตกต่างกันไปดังนี้

1. หน่วยตรวจสอบภายใน

1.1 ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการบริหารการเงินและบัญชี การบริหารงานพัสดุ และทรัพย์สินของกรมให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับคำสั่งมติดคณะรัฐมนตรี

1.2 เสนอแนะวิธีหรือมาตรการในการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและตรวจสอบการดำเนินงาน

1.3 วิเคราะห์และประเมินผลการบริหารและการปฏิบัติงานและเสนอแนะวิธีการหรือมาตรการในการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ

1.4 ตรวจสอบระบบดูแลรักษาและความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยงานในสังกัดให้มีความเหมาะสมกับประเภทของทรัพย์สินนั้นๆ

1.5 วิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในสังกัดกรม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1.6 จัดทำแผนการตรวจและระบบประสานงานกับคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน

2. สำนักงานเลขานุการกรม

2.1 ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรมและราชการที่มีได้แยกเป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

2.2 ปฏิบัติงานสารบรรณของกรม

2.3 ปฏิบัติงานช่วยอำนวยความสะดวกประสานราชการและงานเลขานุการของกรม

2.4 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมของหน่วยงานในสังกัดกรม

2.5 งานบริหารงานบุคคล

2.6 งานการเงิน การบัญชี งบประมาณ พัสดุและยานพาหนะของกรม

2.7 ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

3. กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

3.1 ให้คำปรึกษา เปรียบเทียบ ประสานและกำกับ ดูแล การบริหารของหน่วยงานของส่วนราชการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

3.2 ติดตามและแก้ไขปัญหาในการดำเนินการหลังการใช้ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและ พ.ร.บ. ประปรงกระทรวง ทบวง กรม

3.3 สนับสนุน ดูแล การดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบบริหารงานภาครัฐ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

3.4 ประสานการดำเนินงานกับ พ.ร.บ. รวมทั้งการจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการพัฒนางานราชการของส่วนราชการ เสนอต่อ ก.พ.ร.

4. สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

4.1 พัฒนาระบบรูปแบบมาตรฐานแนวทางปฏิบัติด้านการพัฒนาระบบบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน งานคดี การจำแนก บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนา สงเคราะห์และการสาธารณสุขในสถานควบคุม รวมทั้งงานป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิด

4.2 กำกับ การดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม ด้านการพัฒนาระบบบริหารงาน ยุติธรรมเด็กและเยาวชน งานคดี การจำแนก การบำบัด แก้ไข ป้องกัน พัฒนา สงเคราะห์ และการสาธารณสุขในสถานควบคุม และงานป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิด

4.3 ประสานความร่วมมือทางวิชาการด้านการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนา สงเคราะห์เด็ก และเยาวชน

4.4 ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชน และประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน

4.5 จัดทำประสานแผนการปฏิบัติงานของกรม ให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนของกระทรวง

4.6 กำกับ การดูแล ให้คำปรึกษา ติดตาม ประเมิน ผลการปฏิบัติงานตามแผน และโครงการ ของหน่วยงาน

4.7 การจัดระบบ สํารวจ จัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานและเป็นศูนย์ข้อมูล ของกรม

5. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร

5.1 ดำเนินการด้านการสืบเสาะ ประมวลข้อเท็จจริงในคดีอาญา คดีครอบครัว และกำกับ ดูแลรักษาทรพย์สินและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล

5.2 ดำเนินการด้านการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกันพัฒนาพฤตินิสัย และสงเคราะห์ เด็กและเยาวชน ระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี

5.3 ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือ เพื่อการพิทักษ์และคุ้มครอง สิทธิเด็กและเยาวชน

6. สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด

6.1 ดำเนินการด้านการสืบเสาะ ประมวลข้อเท็จจริงในคดีอาญา คดีครอบครัว และกำกับ ดูแลรักษาทรพย์สิน และสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล

6.2 ดำเนินการด้านการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัย และสงเคราะห์ เด็กและเยาวชน ระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี

6.3 ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชน และประสานความร่วมมือ เพื่อการพิทักษ์และคุ้มครอง สิทธิเด็กและเยาวชน

7. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

7.1 ดำเนินการด้านการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัย และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรม

7.2 ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน

สำหรับสถานฝึกและอบรมสามารถแบ่งได้ดังนี้

สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายรุ่นใหญ่ (บ้านกรุณา)

“บ้านกรุณา” เป็นสถานที่ในการควบคุมตัวเด็กและเยาวชนชายไว้ระหว่างการทำคดี ซึ่งเด็กและเยาวชนชายที่ถูกควบคุมตัวนี้ จะเป็นเด็กและเยาวชนชายที่ได้กระทำความผิดเป็นครั้งที่ 2 ขึ้นไป หากระหว่างดำเนินคดีไม่ได้รับการประกันตัวก็就会被ควบคุมตัวไว้ที่ “บ้านกรุณา” นอกจากนี้ “บ้านกรุณา” ยังเป็นสถานที่ใช้ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายตามคำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง และศาลจังหวัดปทุมธานีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เพื่อมุ่งเน้นการสงเคราะห์ การบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนโดยผ่านกิจกรรมต่างๆของสถานฝึกและอบรมแห่งนี้ ตามระยะเวลาที่ศาลสั่งฝึกและอบรม

สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายรุ่นเล็ก (บ้านมุกดา)

“บ้านมุกดา” เป็นสถานที่ใช้ควบคุมตัวเด็กและเยาวชนชายรุ่นเล็กเพื่อฝึกและอบรมตามคำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลจังหวัดสมุทรปราการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลจังหวัดปทุมธานีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว คล้ายกับ “บ้านกรุณา” แต่ต่างกันที่ “บ้านมุกดา” จะฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายรุ่นเล็กเท่านั้น

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหญิง (บ้านปรานี)

“บ้านปรานี” เปิดดำเนินการตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ตั้งอยู่ที่ 112 หมู่ 2 ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เป็นสถานที่ใช้ในการควบคุมตัวเด็กและเยาวชนหญิงในระหว่างดำเนินคดี ทั้งในคดีแรกและคดีที่ 2 ขึ้นไป และยังเป็นสถานที่ที่ใช้ควบคุมตัวเด็กและเยาวชนหญิงเพื่อฝึกและอบรมตามคำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวกลางอีกด้วย ปัจจุบันมีจำนวนเยาวชนที่กระทำความผิดหญิงทั้งสิ้น 120 คน โดยฐานความผิดส่วนใหญ่คือคดียาเสพติดให้โทษ

การจัดการศึกษาในสถานฝึกและอบรมกำหนดจัดให้มีการเรียนวิชาสามัญและวิชาชีพ ซึ่งเยาวชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด โดยวิชาสามัญ ใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีหนึ่งจะมีการวัดผล 2 ครั้ง กำหนดเวลาเรียน 200 ชั่วโมง การศึกษามี 2 ระดับ คือ ระดับ 1 และระดับ 2 เทียบเท่า ป.6 ผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออกเลยให้เข้ามาอยู่ในสถานฝึกและอบรมนี้จะต้องเรียนวิชาสามัญจนอ่านออกเขียนได้และสอบเทียบระดับ 2 ได้ ก็จะได้รับ การเรียนเทียบ ป.6 มีเอกสารรับรองจากการศึกษานอกโรงเรียน ปัจจุบันมีการจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาด้วย

ส่วนการศึกษาวิชาชีพ มีให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ดังนี้

1. การประดิษฐ์ดอกไม้

2. ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี
3. ดนตรีไทย-นาฏศิลป์
4. อาหารและโภชนาการ
5. ศิลปะและประดิษฐ์ 1 และ 2

ทั้ง 5 สาขานี้ เมื่อเรียนจบเยาวชนจะได้รับวุฒิปัตถ์รับรองของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.)

6. ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี 2
7. เย็บจักรอุตสาหกรรม (ช่างเย็บผ้า)

ทั้ง 2 สาขานี้ เมื่อเรียนจบเยาวชนจะได้รับวุฒิปัตถ์จากกระทรวงแรงงาน

8. พิมพ์ดีดภาษาไทย

สาขาที่ 8 นี้ เมื่อเรียนจบเยาวชนจะได้รับวุฒิปัตถ์จากกรมอาชีวศึกษา

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเสริมจากการเรียนตามปกติ โดยผู้พิพากษาสมทบจะจัดหาวิทยากรภายนอกมาช่วยเสริมให้เด็กและเยาวชนพัฒนาได้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และการสอนเสริมในอาชีพที่คิดว่าเมื่อเยาวชนได้รับการปล่อยตัวแล้วจะสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้

สถานบำบัดบ้านอุเบกขา

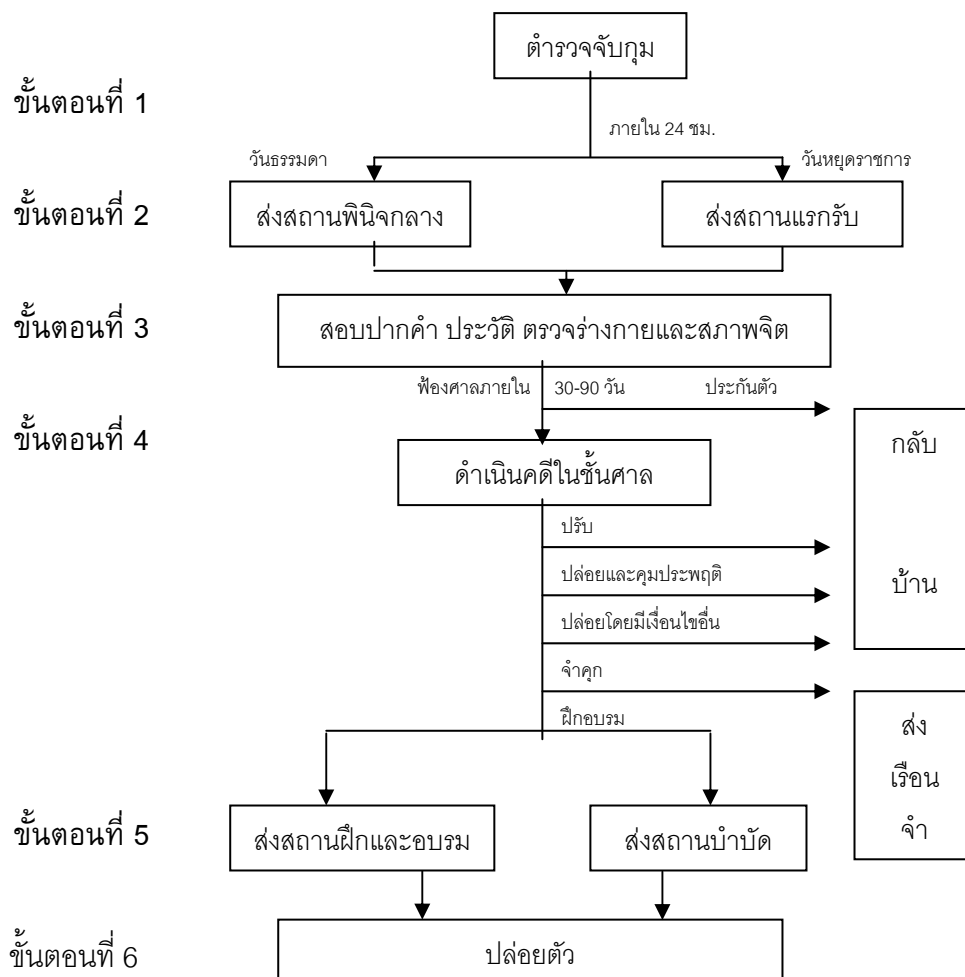
“บ้านอุเบกขา” เป็นสถานที่ที่ใช้ในการบำบัดรักษาเด็กและเยาวชนชายที่มีอาการติดยาเสพติดด้วยวิธีการชุมชนบำบัด (therapeutic Community)

สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายสิรินธร

เป็นสถานที่ใช้เป็นศูนย์ฝึกอาชีพสำหรับเด็กและเยาวชนชายที่ได้รับการฝึกและอบรมจากสถานฝึกและอบรมต่าง ๆ ระยะเวลาหนึ่งแล้ว และมีความประพฤติดีจึงได้รับการคัดเลือกจากสถานฝึกและอบรมให้มาฝึกวิชาชีพที่สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายสิรินธรแห่งนี้ ซึ่งเป็นสถานฝึกอาชีพที่มีกำหนดกฎเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาและพึ่งตนเองได้ต่อไป

นอกจากงานด้านสถานฝึกและอบรมแล้ว ยังมีฝ่ายวิชาการซึ่งมีหน้าที่ในการศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำของเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดโดยทั่วไปจัดทำสถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและเผยแพร่วิธีป้องกัน หรือทำให้ลดน้อยลงซึ่งการกระทำความผิดนั้น

แผนภูมิที่ 2.3

ภาพประกอบ 4 ลำดับขั้นตอนการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่ถูกนำตัวสู่สถานพินิจกลาง

ที่มา: กองคุมประพฤติ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

จากแผนภูมิสามารถอธิบายขั้นตอนดำเนินงานได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เมื่อถูกตำรวจจับกุม

เมื่อเด็กและเยาวชนอายุ 7- 17 ปี ได้กระทำความผิดทางอาญา ตำรวจจะนำตัวไปยังสถานีตำรวจและสอบสวนเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับกุม ซึ่งตามกฎหมายแล้วตำรวจหรือพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบปากคำผู้ต้องหาให้แล้วเสร็จภายใน 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่เวลาที่มาถึง

สถานที่สอบสวน จากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปส่งยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง แต่ถ้าตรงกับวันหยุดราชการก็จะส่งตัวที่สถานแรกรับก่อน

ขั้นตอนที่ 2 ส่งสถานพินิจกลาง/สถานแรกรับ

เมื่อเด็กและเยาวชนถูกส่งตัวไปยังสถานพินิจกลาง เจ้าหน้าที่จะทำเรื่องรับตัวแล้วส่งตัวเด็กและเยาวชนไปควบคุมตัวไว้ที่สถานแรกรับ โดยเด็กและเยาวชนชายที่กระทำผิดในคดีแรกจะถูกส่งตัวไปที่สถานแรกรับ “บ้านเมตตา” ส่วนเด็กและเยาวชนชายที่กระทำผิดซ้ำจะถูกส่งไปควบคุมตัวไว้ที่สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายรุ่นใหญ่ (บ้านกรุณา) สำหรับเด็กและเยาวชนหญิงที่กระทำผิดไม่ว่าจะเป็นคดีแรกหรือคดีที่ 2 ขึ้นไป ก็จะถูกส่งไปควบคุมตัวไว้ที่สถานแรกรับ “บ้านปรานี”

ขั้นตอนที่ 3 การสอบปากคำ ประวัติ การตรวจร่างกายและสภาพจิต

เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวที่สถานแรกรับ จะต้องให้ปากคำและประวัติต่าง ๆ แก่พนักงานคุมประพฤติที่กองคุมประพฤติ และต้องรับการตรวจร่างกายและสภาพจิตที่กองแพทย์ พนักงานคุมประพฤติฝ่ายประมวลข้อเท็จจริงคดีอาญาเมื่อได้รับสำนวนแล้วจะต้องทำการสอบปากคำเด็กและเยาวชน รวมทั้งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองด้วย โดยการให้ปากคำ แก่พนักงานคุมประพฤตินี้ บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง จะต้องนำหลักฐานที่แสดงอายุของเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับกุมมาแสดงต่อพนักงานคุมประพฤติ เช่น สูติบัตร สำเนาทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมด พร้อมกับบัตรประจำตัวของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่

ในการสอบปากคำนี้พนักงานคุมประพฤติจะต้องสอบปากคำทั้งเด็กหรือเยาวชนและบิดา มารดา หรือผู้ปกครองในหมวดเรื่องเดียวกัน เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริงและวิเคราะห์หาสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชนผู้นั้น ในขั้นตอนนี้ผู้ปกครองจะสามารถยื่นประกันตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดได้ โดยอาจขอประกันตัวไปก่อนแล้วจึงมาให้ปากคำในวันอื่นตามกำหนดนัดที่พนักงานคุมประพฤติได้นัดหมายไว้ก็ได้

เมื่อพนักงานคุมประพฤติได้ทำการสอบปากคำทั้งเด็กหรือเยาวชนและบิดา มารดา หรือผู้ปกครองแล้ว พนักงานคุมประพฤติก็จะทำการสืบเสาะที่บ้านพักหรือโรงเรียนแล้วนำมาประมวลข้อเท็จจริงสำหรับการทำรายงานสิ่งแวดล้อมและประวัติของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดผู้นั้นรวมถึงรวบรวมรายงานแพทย์ที่ตรวจสภาพร่างกายและสภาพจิตของเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนรายงานพินิจซึ่งเป็นรายงานความประพฤติของเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับการประกันตัวและถูกควบคุมตัวไว้ในสถานพินิจเพื่อเสนอศาลประกอบการพิจารณาคดี

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินคดีของศาล

เมื่อพนักงานคุมประพฤติได้ทำการสอบปากคำและสืบเสาะยังบ้านพักแล้ว ก็จะทำการรวบรวมรายงานทั้งหมดเพื่อเป็นรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา หลังจากนั้นจะส่งรายงานให้พนักงานสอบสวนเพื่อรวบรวมสำนวนส่งให้อัยการ

ฟ้องภายใน 30-90 วัน นับจากวันที่ถูกจับกุม รายงานนี้จะส่งให้ศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อประกอบการพิจารณาคดี ซึ่งคำพิพากษาของศาลอาจเป็นไปในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. พิพากษาปรับ

2. พิพากษาปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข ว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์บน รอการกำหนดโทษ หรือให้การลงโทษ วางข้อกำหนดบิดามารดา

3. พิพากษาปล่อยตัวโดยวางเงื่อนไขคุมความประพฤติ เช่น ห้ามเที่ยวเตร่ ยามวิกาล ห้ามคบหาสมาคมกับคนไม่ดี ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด ให้ทำงานบริการสาธารณประโยชน์ ให้ไปบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติด ให้ไปพบนักจิตวิทยาเพื่อขอคำแนะนำปรึกษา ฯลฯ ทั้งนี้พนักงานคุมประพฤติฝ่ายควบคุมและสอดส่องจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผล เพื่อเสนอให้เด็กและเยาวชนพ้นการคุมประพฤติ ให้ยุติการคุมประพฤติหรือยกเลิกการคุมประพฤติ แล้วแต่กรณี

4. พิพากษาเอาตัวไว้ฝึกและอบรมในสถานพินิจฯ

5. พิพากษาจำคุกโดยส่งตัวไปที่เรือนจำ

ขั้นตอนที่ 5 สถานฝึกและอบรม/สถานบำบัด

เมื่อเด็กและเยาวชนถูกศาลพิพากษาให้ส่งตัวเข้ารับการฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมซึ่งในเดือนแรกเด็กและเยาวชนจะต้องฝึกงานในหน่วยโยธา ตั้งแต่เดือนที่ 2 เป็นต้นไป เด็กและเยาวชนจะได้รับการฝึกและอบรมในหน่วยวิชาสามัญ หรือวิชาชีพตามความสนใจ

ขั้นตอนที่ 6 การปล่อยตัว

ในกรณีที่ศาลคำพิพากษาให้ฝึกและอบรม ซึ่งคำพิพากษาดังกล่าว แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. การฝึกและอบรมโดยไม่มีกำหนดขั้นต่ำ ขั้นสูง ซึ่งเรียกว่า การฝึกอบรมตามปกติ
2. การฝึกและอบรมโดยที่ศาลมีกำหนดขั้นต่ำ ขั้นสูง

เมื่อเด็กหรือเยาวชนถูกฝึกและอบรมจนครบขั้นต่ำแล้ว ทางสถานฝึกและอบรมจะต้องรายงานสถานพินิจถึงผลการฝึกอบรม หากสถานพินิจเห็นว่า เด็กหรือเยาวชนผู้นั้นได้มีความสำนึกและกลับเนื้อกลับตัวประพฤติดีแล้ว ก็จะมีการประเมินผลการฝึกอบรมและเสนอให้ปล่อยตัวก่อนครบกำหนด โดยอาจจะวางเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติไว้ด้วย หรือในกรณีที่สถานฝึกอบรมเห็นว่า การฝึกอบรมไม่เป็นผล ก็จะทำรายงานต่อศาลเพื่อเพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรมก็ได้แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนผู้นั้นจะมีอายุครบ 24 ปีบริบูรณ์ หรืออาจส่งไปควบคุมตัวไว้ที่เรือนจำแล้วแต่กรณี

จากลำดับขั้นตอนต่างๆในชั้นสถานพินิจที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่า สถานฝึกและอบรมนับเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง(วิญญูชน อ้างถึงในเกษรารังค์ จิณะแสน.2542: 49)

วิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรม

การดำเนินงานโดยทั่วไปของศูนย์ฝึกและอบรม ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบันจะเป็นรูปแบบของบ้านผสมโรงเรียน กล่าวคือ ภายในศูนย์ฝึกและอบรมจะมีพ่อบ้านแม่บ้าน ทำหน้าที่คอยให้ความเอาใจใส่ดูแลให้เด็กได้รับความอบอุ่นเสมือนเป็นบิดามารดาที่แท้จริง เด็กจะได้รับการฝึกฝนอบรมทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ที่จัดให้มีขึ้นในศูนย์ฝึกและอบรมนั้นและมีการร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ อันควรแก่การพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก

สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ควรจัดให้มีในศูนย์ฝึกและอบรม เช่น

1. กิจกรรมรวมกลุ่ม (Group Therapeutic Communication) หมายถึง การพบปะชุมนุมกัน การจัดเด็กเป็นกลุ่มย่อยให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการใช้ชีวิตประจำวัน การดัดแปลงแก้ไขความเป็นอยู่ เช่น เรื่องห้องรับประทานอาหาร ที่พักผ่อน ที่หลับนอนการใช้ชีวิตร่วมกัน พูดถึงสิ่งที่เกิดปัญหา หรือสิ่งที่ควรส่งเสริมให้ดีขึ้น เป็นต้น

สันทนาการหรือนันทนาการบำบัด (Recreation) หรือ (Recreational Therapy) คือกลุ่มกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการรื้นเริงบันเทิงใจให้ทุกคนในกลุ่มได้รับความสนุกสนาน การร้องเพลงร่วมกัน การเล่นเกมสนุกต่าง ๆ รวมทั้งกีฬากลางแจ้งด้วย เป็นต้น

2. อาชีวะบำบัด (Occupation therapy) หรือการฝึกวิชาชีพ เช่น ตัดผม ช่างศิลป์ ตัดเย็บ แก้ไขซ่อมแซมเครื่องไฟฟ้าอย่างง่าย ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้ใช้สมอง สายตาและมือประสานกัน เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้เรียนรู้ระบายนารมณ์เกิดความสำเร็จและภาคภูมิใจในผลงานที่ทำ เด็กก็จะได้รับส่วนแบ่งจากรายได้นั้นด้วย

3. ให้การศึกษา (Education) เพิ่มพูนความรู้ให้กับเด็กโดยการจัดทำกิจกรรมแล้วนำข่าวจากหนังสือพิมพ์ บทความสารคดีทั่วไป ความรู้ทางด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ความรู้ทั่วไปในการดำเนินชีวิตในสังคม

4. การสังสรรค์ (Social Meeting) ทำให้เด็กรู้จักวางตัวในการเข้าสังคม หรือมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น ร่วมกันจัดงานสังสรรค์ คิดงานกันเอง จัดทำอาหารรับประทานร่วมกัน เช่น ในวันนักขัตฤกษ์ จัดการแสดงดนตรี แสดงละคร เพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดริเริ่มและการวางตัวในสังคมด้วย

จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2546-พ.ศ.2550 มีดังนี้

ปีพ.ศ.	2546	2547	2548	2549	2550
ชาย	27,174	30,368	32,756	44,161	46,593
หญิง	2,741	2,940	3,324	4,057	4,535
รวม	29,915	33,308	36,080	48,218	51,128

ที่มา: รายงานสถิติทางศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

งานวิจัยในประเทศ

อุษา คงสาย (2538) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เด็กและเยาวชนที่ถูกศาลสั่งฝากอบรมอยู่ในสถานฝึกและอบรม บ้านกรุณา บ้านมุขิตา และบ้านปราณี ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษา การติดยาเสพติด และสภาพความกดดันภายหลังออกจาก สถานฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน และพบว่า 4 ปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการกระทำผิดซ้ำ เรียงตามลำดับ คือ ระดับการศึกษา การติดยาเสพติด สภาพความกดดันภายหลังออกจากสถานฝึกอบรมและการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ภายหลังปล่อย ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนปัจจัยข้างต้นซึ่งส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ ฐานะครอบครัว การคบเพื่อน ที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม ความสัมพันธ์ในครอบครัวและการสงเคราะห์ ภายหลังปล่อย

สุพจี เหล่าพานิช (2541) ได้ศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการกระทำของเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง บ้านปราณี กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ฐานความผิดครอบครองเฮโรอีนเพื่อเสพและขาย และกลุ่มทดลองที่ 2 ฐานความผิดลักทรัพย์ ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนที่กระทำผิดซ้ำฐานความผิดครอบครองเฮโรอีนเพื่อเสพและขาย และฐานความผิดลักทรัพย์ มีทัศนคติต่อการกระทำผิดลดลงหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำฐานความผิดครอบครองเฮโรอีนเพื่อเสพและขายและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำฐานความผิดลักทรัพย์ ที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีทัศนคติต่อการกระทำผิดลดลงไปแตกต่างกัน

กนกวรรณ ศรีทุมมา (2546) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเยาวชนใน ศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนชายบ้านเมตตา สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร จำนวน 352 คน ผลการศึกษาพบว่า เชาวน์ปัญญาของเยาวชนที่กระทำผิดแตกต่างจากเชาวน์ปัญญา ของเยาวชนที่ไม่กระทำผิด สุขภาพจิตด้านอารมณ์ซึมเศร้าของเยาวชนที่กระทำผิด แตกต่างจากสุขภาพจิตด้านอารมณ์ซึมเศร้าของเยาวชนที่ไม่กระทำผิด การทำหน้าที่ ของครอบครัว ของเยาวชนที่กระทำผิดในด้านการแก้ปัญหา และการทำหน้าที่ทั่วไปแตกต่างจากเยาวชนที่ไม่ กระทำผิด ส่วนการทำหน้าที่ของครอบครัวในด้านบทบาท การตอบสนองทางอารมณ์ ความผูกพัน ทางอารมณ์ การควบคุมพฤติกรรม และการสื่อสารแตกต่างจากเยาวชนที่ไม่กระทำผิดอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ การรับรู้เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนของเยาวชนที่กระทำผิด แตกต่างจากการรับรู้ เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนของเยาวชนที่ไม่กระทำผิด การรับรู้เกี่ยวกับโรงเรียนของเยาวชนที่กระทำผิด แตกต่างจากการรับรู้เกี่ยวกับโรงเรียนของเยาวชนที่ไม่กระทำผิดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ การรับรู้เกี่ยวกับชุมชนของเยาวชนที่กระทำผิด แตกต่างจากการรับรู้เกี่ยวกับชุมชนของเยาวชนที่ไม่ กระทำผิด

ปัทมา เกตุอำ (2550) ได้ศึกษาลักษณะทางสังคม-จิตใจที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ตามหลักศีลธรรมของพุทธศาสนาของเยาวชนในสถานพินิจ จำนวน 430 คน แบ่งเป็นตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรทางสังคม 2 ตัวแปร คือ การถ่ายทอดทางพุทธจากบิดามารดาการคบเพื่อน อย่างเหมาะสม ตัวแปรลักษณะทางจิต 3 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนสุขภาพจิตและ ความเชื่ออำนาจภายในตน และตัวแปรลักษณะทางจิตตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ เจตคติต่อ พฤติกรรมตามหลักศีลธรรมของพุทธศาสนาของเยาวชนในสถานพินิจ ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมตามหลักศีลธรรมของพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัว สามารถร่วมกัน ทำนายได้ร้อยละ 48 โดยตัวแปรที่ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมตามหลักศีลธรรมของพุทธศาสนาของ เยาวชนโดยถูกคัดเลือกเข้าทำนายในลำดับแรก คือ การถ่ายทอดทางพุทธจากบิดามารดา

งานวิจัยในต่างประเทศ

เบอร์รี่ (Berry)(1971) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ สถิติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสภาพสิ่งแวดล้อมของเด็กที่เข้ารับการอบรมความประพฤติใหม่ที่ The North West Home Office Classifying School เด็กเหล่านี้เป็นเด็กชายที่ศาลส่งตัวมา จำนวน 600 คน มีอายุระหว่าง 10 ปี 3 เดือน ถึง 17 ปี 2 เดือน ระหว่างการอบรมเขาได้ให้กลุ่ม ตัวอย่างทำแบบทดสอบชุดหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบทางสถิติปัญญา (Stanford-Binet Intelligence Scale Form L-M, 1960) Progressive Matrices แบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (Burt Word Reading test) และแบบทดสอบบุคลิกภาพ High School Personality Questionnaire ของ แคทเทล และ เบลอฟ (1960) และ Junior Eysenck Personality Inventory (J E P I) จากนั้น ให้ครูใหญ่จากโรงเรียนเดิมของกลุ่มตัวอย่าง ประเมินค่าสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความประพฤติ รายงานเวลาเรียน ตลอดสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ของกลุ่มตัวอย่าง นำเอาคะแนนที่ได้มาหา

ค่าสหสัมพันธ์ และทำการวิเคราะห์ตัวประกอบ ปรากฏว่าจากแบบทดสอบ JEPI กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนแสดงตัวต่ำกว่ามัชฌิมเลขคณิต แต่ได้คะแนน Neuroticism และ Lie Scales เหนือมัชฌิมเลขคณิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความวิตกกังวลสูงระดับสติปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง

Byrd, K. Et.al (1993) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเยาวชนระหว่างเยาวชนที่กระทำผิด 1- 2 ครั้ง กับเยาวชนที่กระทำผิดมากกว่า 2 ครั้ง ผลการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่า เยาวชนที่กระทำผิดบ่อยครั้งจะมีอัตมโนทัศน์ในด้านการกระทำผิดน้อยกว่าเยาวชนที่กระทำผิดเพียง 1-2 ครั้ง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน สรุปได้ว่า ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศชาติอย่างยิ่งซึ่งพฤติกรรมหนึ่งของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนนั้นก็คือ พฤติกรรมก้าวร้าว

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive)

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive)

2.1.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว

แบนดูรา (Grusec and Lytton. 1988: 305). ได้อธิบายเกี่ยวกับความก้าวร้าว สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสังคมถือว่าก้าวร้าว ซึ่งพิจารณาตัดสินว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวหรือไม่นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างในการพิจารณาตัดสิน เช่น เจตนา รูปแบบของพฤติกรรม ความรุนแรงของการกระทำ รวมทั้งบทบาท สถานภาพ ค่านิยมของผู้ถูกกระทำและผู้ถูกกระทำ เป็นต้น

สุชา จันทรเฒ (2545: 97) อธิบายว่า ความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของคนที่ขาดความสุข อาจแสดงออกทางร่างกายหรือทางวาจาก็ได้ เช่น การทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย การดุด่า การพูดคำหยาบ เป็นต้น การก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคมที่เด็กใช้ป้องกันตนเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุ เด็กมักจะโต้เถียงเมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนมักจะชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อน ๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อน ๆ เกรงกลัว พฤติกรรมก้าวร้าวนี้สังคมมักจะติเตียน ทำให้พวกก้าวร้าวมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

ปราณี จันทรหอม (2541: 9) กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่มีความรุนแรงกว่าปกติ มีผลทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเจ็บปวด เกิดความเสียหาย ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา การแสดงออกของความก้าวร้าวมีได้หลายทาง คือ

1. ทางวาจา หรือคำพูด เช่น การพูดด่า พูดกรรโชก ข่มขู่ เป็นต้น

2. ทางกรกระทำของร่างกาย เช่น การต่อสู้ ชกต่อย การตีรันฟันแทง การข่มขืน เป็นต้น

3. การกระทำให้เกิดความสูญเสียทรัพย์สินสมบัติ เช่น การทำลายข้าวของให้เสียหาย ทบตีข้าวของให้แตก จุดไฟเผา วางระเบิด

4. การนินทาว่าร้าย เพื่อให้เกิดความเจ็บอาย และเสียชื่อเสียง

สุนันทา เขียวนิล (2541: 41) กล่าวว่า ความก้าวร้าว คือ การกระทำที่แสดงออกโดยมีเจตนาทำร้ายผู้อื่นหรือทำลายข้าวของ อาจแสดงออกทางกายหรือวาจาก็ได้

สุนีย์ ธีรวิทย์ (2542: 33) ได้ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาทางร่างกายหรือวาจาที่แสดงออกมาในรูปของการข่มขู่ กดขี่ แข่งขัน การทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย อันนำไปสู่การใช้กำลังที่รุนแรง

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งทางร่างกายและคำพูดเพื่อทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน เจ็บปวด เสียหายโดยเจตนา

2.1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ความก้าวร้าวเป็นการกระทำที่นักจิตวิทยาและบุคคลทั่วไปสนใจกันมาก จึงทำให้มีทฤษฎีที่นักจิตวิทยาได้ศึกษาความก้าวร้าวโดยอธิบายการพัฒนาของความก้าวร้าวและแนวคิดด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้ (สุพล ชัดเชื้อ.2534: 17)

1. ทฤษฎีสัญชาตญาณที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Instinct Theories of Aggression) เป็นทฤษฎีที่ ฟรอยด์ เห็นว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณที่เกิดขึ้นภายในตัวมนุษย์ ไม่ได้เกี่ยวกับเหตุการณ์ภายนอก คือ มนุษย์เป็นผู้ที่ก้าวร้าวเสมอ โดยไม่เลือกสถานการณ์ฟรอยด์กล่าวว่า สัญชาตญาณมี 2 ประเภท คือ สัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instinct) และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) นอกจากนั้นเขายังกล่าวถึงเรื่องความพึงพอใจทางเพศ จากการถูกคู่รักร่วมเพศทำร้ายซึ่งจะทำให้เจ็บปวดทางร่างกายหรือจิตใจ (Masochism) ว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะเพิ่มความรู้สึกพึงพอใจจากการทำร้ายตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจาก ความต้องการทำร้ายหรือก้าวร้าวต่อผู้อื่น ไม่สามารถแสดงออกมาได้ง่าย จึงหันมาทำร้ายตัวเอง ฟรอยด์ได้ให้ความเห็นว่า การที่บุคคลมีความรู้สึกเช่นนี้เป็นเพราะมีความรู้สึกผิดติดอยู่ในจิตสำนึก เป็นต้นว่า เมื่อวัยเด็กเคยถูกทำร้ายร่างกายจากพ่อแม่ เคยถูกพ่อแม่หรือผู้มีอำนาจเหนือกว่าลงโทษ เด็กจึงต้องการที่จะทำร้ายตอบเพื่อเป็นการแก้แค้น แต่เด็กแสดงออกไม่ได้ ความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจ (Sadism) นั้นเป็นแนวโน้มของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลาย หรือมีความก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น ดังนั้น ฟรอยด์จึงมีความเห็นว่าบุคคลไม่ควรจะเก็บความเครียดความเก็บกด และความก้าวร้าวไว้ควรที่จะหาทางระบายออกไปในทางที่สังคมยอมรับ และไม่เป็นสิ่ง ที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น การวาดเขียน งานศิลปะ หรือการเล่นกีฬา

2. ทฤษฎีชีววิทยาที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Biological Theories of Aggression)

จากการศึกษาของแพทย์ที่ผ่าตัดสมองชายผู้หนึ่งชื่อวิทแมน (Whitman) ผู้เป็นอาชญากรฆ่าบุคคลในครอบครัวแล้วเขียนบันทึกไว้ก่อนฆ่าตัวตาย แพทย์ได้พบก้อนเนื้ออกขนาดใหญ่ในสมองซึ่งทำให้แพทย์เชื่อว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เขามีการกระทำที่โหดร้าย และจากการที่ ฟลินน์ และคนอื่นๆ (Worchel & Cooper.1979: 321; citing Flynn & others n.d.) ได้ทดลองฝังเข็มอิเล็กโทรด (Electrode) เข้าที่สมองของสัตว์ และพบว่าทำให้สัตว์ดุร้ายขึ้น ในการวิจัยเชื่อว่า พันธุกรรมหรือโครโมโซมและเพศที่ผิดปกติ ทำให้เกิดการกระทำที่ก้าวร้าว

3. ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Personality Theories of Aggression)

แมคคาร์ที (สัฟพล ชัดเชื้อ. 2536: 18; อ้างอิงจาก McGarree.1966: 80) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของอาชญากร และแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะประการแรกคือ การที่บุคคลไม่สามารถควบคุมความก้าวร้าวของตนเองได้ หรือมีการยับยั้งการแสดงออกของความก้าวร้าวได้น้อย มีความพร้อมที่จะตอบสนองความคับข้องใจด้วยความก้าวร้าว และลักษณะประการที่สอง คือ การที่บุคคลควบคุมความก้าวร้าวของตนเองมากเกินไป โดยควบคุมอย่างเข้มแข็งต่อการแสดงออกของความก้าวร้าวอย่างเรื้อรัง จากการศึกษาดังกล่าว แมคคาร์ที สรุปว่า อาชญากรที่ร้ายแรงมักมาจากพวกที่ควบคุมความก้าวร้าวมากเกินไป

4. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทฤษฎีที่เชื่อว่า

ความก้าวร้าวมาจากความคับข้องใจ ทฤษฎีสัญญาณความก้าวร้าวและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

5. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggression Theory)

ทฤษฎีนี้มาจากความเชื่อของ คอลเลอร์ด และมิลเลอร์ ที่เชื่อว่าความก้าวร้าวของบุคคลมีสาเหตุมาจากความคับข้องใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่บุคคลไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย และการที่บุคคลมีความคับข้องใจสะสมอยู่ตลอดเวลา ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความก้าวร้าวในที่สุด(เพชรสุตา เพชรใส. 2525: 12) ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรหาทางระบายความคับข้องใจของเด็กไปในทางที่เหมาะสม โดยหางานให้เด็กทำอยู่เสมอ และให้เด็กใช้กำลังไปในทางที่เป็นประโยชน์ เช่น ในทางกีฬาและกิจกรรมต่างๆที่ใช้กล้ามเนื้อรวมทั้งควรหาโอกาสให้ได้ระบายความก้าวร้าวออกมาทางศิลปะ ดนตรี การปั้น การแกะสลัก (สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี. 2534: 9; อ้างถึงใน ประสาร ทิพย์ธารา. 2521: 400)

6. ทฤษฎีสัญญาณความก้าวร้าว (Aggressive Cues Theory) แนวคิดนี้

เบอร์โควิทซ์ (เพชรสุตา เพชรใส.2525: 12) ได้อธิบายว่ารากฐานของความก้าวร้าวมาจากความคับข้องใจแต่การแสดงออกจะมากน้อยหรือไม่แสดงออกเลยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์กระตุ้นที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวและลักษณะภายในของบุคคลกับสถานการณ์กระตุ้นจะต้องสัมพันธ์กันนั่นคือ ถ้าเกิดความคับข้องใจน้อยแต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็เกิดความก้าวร้าวได้หรือถ้าเกิดความคับข้องใจมากแต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อยก็ไม่เกิดความก้าวร้าว

7. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เพนเนอร์ (Penner.1978: 199) นักจิตวิทยาสังคมเชื่อว่า มนุษย์จะเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวได้เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ สำหรับแบนดูรา และคนอื่นๆ (Coleman. 1978: 164;citing Bandura and other. n.d. อ้างถึงใน สุพล ชัดเชื้อ. 2535: 26) เชื่อว่า เด็กไม่ได้เรียนรู้ความก้าวร้าวโดยตรงจากการให้รางวัลหรือการลงโทษจากผู้ปกครองเพียงอย่างเดียวแต่เด็กจะเลียนแบบผู้ที่มีอิทธิพลต่อตนเองโดยเด็กจะสังเกตท่าทีและการกระทำของผู้ปกครองของตนเองสำหรับในการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองมักจะบอกเด็กว่า การก้าวร้าวต่อผู้อื่นเป็นสิ่งไม่ดี แต่เด็กยังคงสังเกตเห็นผู้ปกครองของตนเองแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอ เด็กจึงทำตาม ในสิ่งที่ผู้ปกครองทำกว่าที่จะกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองสั่งสอนเอาไว้ซึ่ง เฟชแบค (Goldstein. 1975: 26; citing Feshbach. 1956: 449 – 462) กล่าวว่า ความก้าวร้าวของบุคคลนั้นได้รับการเรียนรู้มากจากในอดีตทั้งสิ้น และเขายังพบว่า ถ้าแม่ลงโทษเด็กด้วยการเพิกเฉยมากเกินไป เด็กก็จะแสดงความก้าวร้าวต่อเพื่อน พี่น้องและผู้ปกครองมากขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชื่อว่า องค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมก้าวร้าวมี 2 ประการ คือ แม่แบบ (Model) และแรงเสริม (Reinforcement) ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว

2.1.3 ลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว

เอนกกุล กรี่แสง (2517: 52-53) ได้แบ่งความก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ

1. ความก้าวร้าวโดยตรง (direct Aggression) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อบุคคลหรือสิ่งที่เป็นเหตุให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งอาจจะทำได้โดยการทุบตี ต่ำว่า ทำร้าย ฯลฯ เด็กเล็กๆ และเด็กที่มาจากครอบครัวของชนชั้นต่ำจะแสดงอาการก้าวร้าวโดยตรงมากกว่าเด็กอื่น

2. ความก้าวร้าวทางอ้อม (Displaced Aggression) ในบางครั้งคนเราก็ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงได้ จึงต้องหันไปแสดงการก้าวร้าวทางอ้อมแทน เช่น ถูกแม่ดุว่าพอลับตาแม่ก็หันไปเตะสุนัข เอาไม้ฟาดต้นไม้ใบหญ้า เป็นต้นบางทีก็โกรธคนอื่นๆ หนึ่งแต่ไม่กล้าว่าต่อหน้าจึงใช้วิธีนินทา ในบางครั้งก็แสดงออกโดยการมือคดต่อคนบางกลุ่ม หรือหันไปทำร้ายบุคคลหรือสิ่งของที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดความคับข้องใจเลย เราเรียกคนหรือสิ่งของที่ได้รับการกระทำโดยตนเองไม่รู้ ไม่เห็นด้วยว่า แพะรับบาป (Scapegoat)

เบอร์โควิทซ์ (สมพร สุทัศนีย์. 2539: 2) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย (Instrumental Aggression) เป็นพฤติกรรมที่ไม่มีเจตนาร้าย แม้จะทำให้บุคคลหรือสิ่งของเสียหาย บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อผลบางอย่าง เช่น เพื่อระบายความคับข้องใจ เพื่อรางวัลหรือเพื่อเรียกร้องความสนใจ พฤติกรรมชนิดนี้จะเปลี่ยนไปตามสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมของรางวัลและการลงโทษ

2. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดจากความโกรธ (Angry-Aggression หรือ Hostility Aggression) เป็นพฤติกรรมที่ต้องการให้บุคคลอื่นหรือสิ่งของได้รับอันตราย ตัวกำหนดพฤติกรรมก้าวร้าวชนิดนี้คือ การได้รับโทษในอดีต และการถูกทำลายศักดิ์ศรีในปัจจุบัน

อัลเบอร์ตี และเอ็มมอนส์ (สูนีย์ วีรวุฒิ. 2542: 35; อ้างอิงจาก Alberti & Emmons.1978.Your Perfect Right.21-24) ได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวโดยทั่วไป (General Aggressiveness) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นในทุกๆสถานการณ์อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้มีความมั่นใจในตนเองเกินไป จะพูดกับใครมักจะออกคำสั่งและพูดดูถูกความคิดของผู้อื่น ดังนั้นบุคคลเหล่านี้มักจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มอยู่เสมอ จึงทำให้มีเพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านี้ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่นมาก แต่เขามักจะไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร เพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. พฤติกรรมก้าวร้าวตามสถานการณ์ (Situation Aggressiveness) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นตามสถานการณ์ และต้องการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ตามที่ได้มีผู้เสนอแนะไว้

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว พอสรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นการแสดงออกของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมรุนแรงกว่าปกติ เพื่อตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนเองและผู้อื่น

2.1.4 ประเภทของพฤติกรรมก้าวร้าว

ประสาร ทิพย์ธาดา (2521: 63) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความก้าวร้าวว่าเป็นการปรับตัวประเภทต่อสู้ที่ไม่คำนึงถึงอุปสรรคที่ขวางกั้น หรือไม่คำนึงถึงว่าสังคมจะยอมรับหรือไม่บางทีก็เป็นการประชดประชันสังคมใช้พลังกำลังที่มีอยู่ทุ่มเทเพื่อนเอาชนะอุปสรรคที่ขวางกั้นความก้าวร้าวแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical Aggression) ได้แก่ การทะเลาะ ชกต่อย อาละวาด ลักขโมย บางคนโกรธใครแล้วก็ชกต่อย ทำร้ายร่างกายหรือทำร้ายลับหลัง บุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว นับว่าเป็นภัยสังคมอย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นบุคคลอันธพาลป่าเถื่อน เด็กที่มีนิสัยอันธพาล มักมีสาเหตุ มาจากความไม่สมหวังทางจิตใจ ถูกพ่อ แม่ทิ้งขว้าง ขาดความอบอุ่น เอาชนะอุปสรรคไม่ได้

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) เป็นพฤติกรรมเช่นเดียวกับความก้าวร้าวทางกาย แต่ไม่รุนแรงมากนัก เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง ใช้วาจาหยาบคาย ขาดคุณสมบัติผู้ดี ชอบตั้งวงนินทาชาวบ้าน นำข้อบกพร่องของผู้อื่นมาวิจารณ์เป็นเรื่องขบขัน

2.1.4 สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว

สมพร สุทัศน์ (2526: 45) ได้กล่าวถึงความก้าวร้าวของเด็กว่า มีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. เป็นเด็กที่พ่อแม่ไม่ต้องการและเกลียดชัง ถูกทอดทิ้งจนทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาโดดเดี่ยวและน้อยเนื้อต่ำใจ จนในที่สุดก็เกิดความรู้สึกเคียดแค้นชิงชัง
2. เป็นเด็กที่ถูกกลั่นแกล้งหรือโดนรังแกมาก่อน
3. ขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่และคนข้างเคียง
4. พ่อแม่ เข้มงวดกวดขันเจ้าอารมณ์ ใช้อำนาจข่มขู่เด็กมากเกินไปทำให้เด็กกลัวและเก็บอารมณ์นั้นไว้
5. เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่พี่น้องแตกสามัคคี
6. ครูชอบใช้อำนาจเกินเหตุกับเด็ก
7. ครูไม่ยุติธรรมกับเด็ก
8. เกิดจากการรบกวนหรือการต่อสู้
9. เกิดจากสัญชาตญาณทางการทำลาย
10. เกิดจากความไม่แน่ใจในเรื่องต่างๆ เข้าใจเรื่องราวที่ไม่แจ่มชัด จึงเกิดความคับข้องใจซึ่งนำไปสู่ความก้าวร้าว
11. เด็กมีนิสัยขี้ขลาด ไม่ใช่หนักสู้
12. มีปมด้อย เพื่อสร้างสิ่งต่างๆ เพื่อปมเด่น
13. พ่อ แม่ รักตามใจ และส่งเสริมให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวแก่ผู้อื่น

วรรณ ช้องดารากุล (2533: 10-11) ได้สรุปสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นในมุมมองที่ต้องออกไป ดังนี้

1. เข้าใจว่าตนเองขาดความรัก ความอบอุ่นของครอบครัว บิดา มารดาขาดความยุติธรรม ถูกกล่าวหาว่าตักเตือนด้วยคำพูดหยาบคาย ถูกลงโทษอย่างรุนแรงเกินสมควร
2. ถูกขัดขวางความต้องการที่จะให้เป็นที่ยอมรับ ไม่ได้รับอิสระในการตัดสินใจหรือถูกห้ามไม่ให้ทำในสิ่งที่ตนคิดว่าตนทำได้
3. ความผิดหวัง ความกังวลเกี่ยวกับฐานะทางบ้าน ปมด้อย การทำงานผิดพลาดหรือเปลี่ยนแปลงของร่างกาย
4. เรียกร้องความสนใจ ความรักจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและเพื่อน
5. ต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

นอกจากนี้นักจิตวิทยาได้ศึกษาถึงสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อความก้าวร้าว ได้แก่ (วรรณ ช้องดารากุล, 2533: 10-11)

1. ความคับข้องใจ ซึ่งหมายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นเนื่องจากบุคคลถูกขัดขวางทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย เช่น ทำงานไม่สำเร็จ เสียโอกาสทำคะแนนในวิชาที่ตนหวังไว้ เสียโอกาสที่จะชนะการแข่งขันถูกขัดขวางไม่ให้ทำอย่างที่คาดหวัง ฯลฯ

2. การถูกรุกรานทางกาย ทางวาจา จะทำให้ผู้อื่นเกิดความกดดันภายในและโต้ตอบกลับด้วยความรุนแรง
3. การได้เห็นผู้อื่นแสดงพฤติกรรมหรือคาดเดาว่าผู้อื่นจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว
4. สื่อมวลชน ทางวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ ซึ่งเสนอข่าวสารหรือตัวอย่างของความก้าวร้าว
5. แอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด จากผลการศึกษาเชิงทดลองและศึกษาสถิติต่างๆ พบว่า แอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์กับสาเหตุของคดีต่างๆ

จากบทความจากโรงพยาบาลรามาริบัติ(<http://www.ramamenthal.com.2551>)ได้เขียนเรื่องเด็กกับรายการโทรทัศน์ที่รุนแรงไว้ว่าเด็กส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่หน้าจอทีวีวันละหลายๆ ชั่วโมง ดังนั้นรายการโทรทัศน์จึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อค่านิยมและความประพฤติของเด็ก นำเสียดายที่รายการโทรทัศน์มากมายในปัจจุบันเต็มไปด้วยความรุนแรง มีการศึกษานับร้อยที่พยายามดูผลของความรุนแรงทางโทรทัศน์ต่อเด็กและวัยรุ่น ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ทำให้เด็ก "ชินชา" กับความรุนแรงและความน่ากลัว เห็นเป็นเรื่องธรรมดา
2. เด็กจะค่อยซึมซับความคิดที่ว่า ความรุนแรงเป็นวิธีแก้ปัญหาเข้าไป
3. เกิดการเลียนแบบความรุนแรงที่เห็นจากทีวี
4. มีการทำตัวให้เหมือนตัวละคร ซึ่งอาจเป็นทั้งผู้กระทำหรือเหยื่อ

การได้ชมความรุนแรงบ่อยๆ อาจทำให้เด็กก้าวร้าวขึ้น บางครั้งการได้ชมเพียงครั้งเดียวก็อาจเพิ่มความก้าวร้าวได้ เด็กที่ได้ชมรายการที่แสดงความรุนแรงอย่างเหมือนจริงบ่อยๆหรือไม่เคยถูกลงโทษ จะมีโอกาสที่จะเลียนแบบสิ่งที่เขาได้ดูมากขึ้น ผลของรายการทีวีต่อเด็ก อาจแสดงทันทีหรือค่อยๆ ปรากฏภายหลังหลายปีก็ได้

นอกจากนี้ศิริชัย หงส์สงวนศรีและพนม เกตุมาน (ศิริชัย หงส์สงวนศรี และพนม เกตุมาน. 8-9. 2551) กล่าวว่า การเล่นเกมคอมพิวเตอร์เป็นกิจกรรมที่เด็กและวัยรุ่นนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาในเด็กและวัยรุ่นมากมาย เช่น ไม่สนใจการเรียนใช้เวลาและเงินมากกับการเล่นเกมจนถึงขั้นมีเด็กติดเกมเหล่านั้นทั้งที่บ้านและในโรงเรียนที่ยากต่อการเปลี่ยนแปลง นับเป็นปัญหาที่ควรแก้ไขและป้องกันตั้งแต่ต้น เกมที่เด็กและวัยรุ่นมีหลายรูปแบบ เช่น เกมตู้หยอดเหรียญ วีดีโอเกม และเกมคอมพิวเตอร์ทั้งแบบออนไลน์และไม่ออนไลน์ เป็นต้น ปัญหาการติดเกมคอมพิวเตอร์ ปัญหาเด็กและวัยรุ่นติดเกมคอมพิวเตอร์เป็นปัญหาที่เพิ่งเกิดขึ้น เมื่อไม่นานมานี้จึงยังไม่มีเกณฑ์วินิจฉัยมาตรฐาน เด็กและวัยรุ่นที่ติดเกมคอมพิวเตอร์มีพฤติกรรมติดเกมคล้ายกับผู้ป่วย

ติดสารเสพติด (Substance dependence) และผู้ป่วยติดการพนัน (Pathological gambling) คือ มีความรู้สึกเพลิดเพลินใจในเวลาที่ได้ เล่นเกม มีความพึงพอใจเมื่อได้รับชัยชนะในการเล่น เกม แต่ต้องการเอาชนะเพิ่มขึ้นอีกจึงรู้สึกพอใจเท่าเดิม มักใช้เวลาเล่นเกมนานจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย ที่ต้องการ เมื่อบรรลุเป้าหมายแล้วก็จะมีความต้องการเล่นในระดับที่สูงขึ้นไปอีก จึงมีความต้องการ เล่นเกมมากขึ้นเรื่อยๆ รู้สึกหงุดหงิดกระวนกระวายหรือมีอาการทางกายจากความเครียดเมื่อถูก ขัดขวางการเล่นเกมนั้นมีความต้องการเล่นเกมนั้นมากขึ้นเมื่อรู้สึกเครียดและเล่นเกมเพื่อหลบเลี่ยง การเผชิญปัญหาที่มีความคิดหมกมุ่นกับเกมคอมพิวเตอร์อย่างมากจนมีผลกระทบหลายด้าน เช่น การเรียน การทำงาน สุขภาพ ความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคม เป็นต้น มีพฤติกรรมการเล่น เกมที่ไม่สามารถควบคุมได้ มักใช้เวลาเล่นเกมมากกว่าที่ตั้งใจไว้มีความพยายามที่จะลดหรือเลิกเล่น เกมแต่ไม่สามารถควบคุมตนเองให้หยุดเล่นได้ ทั้งๆที่ทราบดีว่ามีผลกระทบต่อตนเองอย่างมาก เด็กและวัยรุ่นที่ติดเกมจะหมกมุ่นกับการเล่นเกมมากจนละเลยหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านการเรียน การทำงานบ้าน ผลการเรียนลดลง ยอมอดอาหาร และอดนอนจนมีผลกระทบต่อ สุขภาพ ยอมเลิกกิจกรรมอื่นที่เคยสนุกสนานและมีปัญหาพฤติกรรมหลายอย่างตามมา เช่น โกหก ขโมย ก้าวร้าว หนีเรียน หนีออกจากบ้านและการพนัน เป็นต้น บางรายงานสรุปว่าการเล่นเกม คอมพิวเตอร์ที่มีความรุนแรงทำให้เด็กเล็กและเด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากที่สุดโดยอธิบาย ว่าเด็กวัยนี้ยังไม่สามารถแยกแยะสถานการณ์จริงและจินตนาการหรือสิ่งที่เกิดขึ้นในเกมได้ดีนัก

วรลักษณ์ ชีราโมกษ์ (2536: 36-37) ได้แบ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว เป็น 2 ปัจจัย ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยทางชีวภาพ ได้แก่ การมีโครโมโซมผิดปกติ ระดับสติปัญญา ฮอร์โมน
2. ปัจจัยทางจิตสังคม ได้แก่ การเรียนรู้พฤติกรรมจากต้นแบบที่มีความก้าวร้าว รุนแรง เด็กที่เคยมีประวัติถูกรังแกมาก่อน วิธีการในการอบรมเลี้ยงดู (แบบปล่อยปละละเลย และแบบตามใจเด็กมากเกินไป) การกระเข้าเข้าแหย่ และสภาพแวดล้อมภายนอก (ความแออัดของ สังคม การดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาของสังคม สื่อมวลชนต่างๆ)

โกลด์สไตน์ (เย็น ชีรพิพัฒน์ชัย. 2541: 16-17; อ้างอิงจาก Goldstien.1975.Aaaression and Crime of Violence.130) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวตามแนวคิด ของนิวแมน (Newman) ดังนี้

1. อุปนิสัยของบุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่แล้ว มักขาดสติยังคิดที่จะควบคุม การกระทำของตนเอง ทำให้เป็นคนหุนหันพลันแล่น มีจริยธรรมต่ำ ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอน ในชีวิต ชอบอ้างเหตุผลและโทษผู้อื่นเสมอ เป็นคนที่เคยได้รับรางวัลเมื่อแสดงออกถึงความก้าวร้าว
2. สิ่งแวดล้อมที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้กระทำความ ก้าวร้าวอยู่เสมอๆ มีพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองที่เป็นแบบที่ก้าวร้าวแก่เด็ก

เซียร์ (สมพร สุทัศน์ย์. 2529: 8-9; อ้างอิงจาก Sears.1969) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดูไว้ ดังนี้ พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ไปสู่เป้าหมาย หรือเกิดแรงจูงใจที่มีอยู่ในตัวคนและเกิดจากประสบการณ์การเห็นตัวแบบและการได้รับแรงเสริม และการอธิบายพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ต้องอธิบายในลักษณะที่เผชิญหน้ากัน ในกระบวนการอบรมเลี้ยงดูนั้น เด็กต้องเผชิญหน้ากับพ่อแม่ การอบรมที่ไม่เหมาะสมจะขัดขวางมิให้เด็กไปสู่เป้าหมาย เด็กก็จะเกิดความขัดข้องใจและโต้ตอบต่อความขัดข้องใจอย่างรุนแรง และหากเด็กได้รับการลงโทษ พฤติกรรมดังกล่าว เด็กก็จะเห็นตัวแบบที่ก้าวร้าว การพัฒนาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัย(6-12 ปี) เกิดจากแรงจูงใจ และการเรียนรู้ในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของเด็ก เช่น ความสามารถในการเลียนแบบและองค์ประกอบทางสังคม ซึ่งเซียร์ พบว่า การอบรมเลี้ยงดู จะแปรผันไปตามเพศ และอายุของเด็ก สภาพเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการศึกษาของพ่อแม่ เช่น พ่อแม่ที่การศึกษาต่ำมักจะขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู ขาดการควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าว อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ได้มีผู้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว จากการศึกษาหลักฐานทฤษฎีและงานวิจัย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูบางลักษณะมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมก้าวร้าว ดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ควบคุมให้เด็ก เชื่อฟังและทำตามกฎเกณฑ์ความต้องการของพ่อแม่ บางทีกฎเกณฑ์สูงเกินกว่าที่เด็กจะทำได้ ผลที่เกิดขึ้นคือ เด็กจะเป็นคนดื้อดึง ขัดขึ้น ต่อต้าน และทำตรงกันข้ามกับที่สั่ง เบคเกอร์ (สมพร สุทัศน์ย์. 2529: 20; อ้างอิงจาก Becker. 1964) กล่าวยืนยันว่า พฤติกรรมก้าวร้าวผิสังคม สัมพันธ์กับการใช้อำนาจควบคุมในระดับสูง เพราะพ่อแม่ประเภทนี้ให้ความอบอุ่นในระดับต่ำ ให้เหตุผลน้อย การใช้อำนาจควบคุมของพ่อแม่ นั้นเป็นไปตามความต้องการของตนเองจึงทำให้ ขัดแย้งกับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ลูก จึงเป็นไปในลักษณะขัดแย้ง และสิ่งที่ทำให้เด็กเกิด ความขัดข้องใจโกรธ คือพ่อแม่ประเภทนี้จะไม่ยอมให้เด็กแสดงอารมณ์ไม่ว่าทางบวกหรือทางลบ นอกจากนี้พ่อแม่จะเลี้ยงดูเด็กให้มีลักษณะคล้ายพ่อแม่ เด็กไม่อาจทำสิ่งต่างๆให้เหมือนกับพ่อแม่ และเท่าพ่อแม่ทำได้ และที่สำคัญเด็กไม่ต้องการทำเช่นนี้ เพราะเด็กรู้ว่าพ่อแม่ไม่มีเหตุผล เมื่อเด็ก ไม่ทำหรือทำไม่ได้ก็จะถูกลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมจึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิด พฤติกรรมก้าวร้าวได้

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ห้ามมิให้ เด็กทำในสิ่งที่เขาต้องการทำ เช่น อย่างทำเสียงดัง อย่าทำให้เสื้อผ้าสกปรก เป็นต้น แต่จะให้เด็ก ทำตามกฎเกณฑ์ระเบียบ ประเพณี และมาตรฐานทางสังคมอย่างเคร่งครัด และไม่ยอมจำนนต่อ การเรียกร้องของเด็ก บางทีพ่อแม่จะเน้นในเรื่องศีลธรรมจรรยา คอยกวดขันมิให้เด็กเกิดความข้อง ใจเพราะไม่อาจทำตามความต้องการของตนเอง ดังนั้น การใช้กฎระเบียบที่เคร่งครัดย่อมทำให้เด็ก ขัดขึ้นต่อต้านกฎที่ยอมรับไม่ได้ บางครั้งก็ทำตามกฎเกณฑ์ไม่ได้และจะโกรธแค้นเมื่อถูกลงโทษ

ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูง (สมพร สุทัศน์ย์. 2529: 21; อ้างอิงมาจาก Maccoby. 1980)

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีเจตนาร้ายแฝงอยู่ด้วยเพราะการลงโทษเป็นการให้สิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ พ่อแม่ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการลงโทษทางกายในการฝึกวินัยและควบคุมความก้าวร้าว เฟรชบาซ (สมพร สุทัศน์ย์. 2529: 21-22; อ้างอิงจาก Feshbach. 1970) สรุปผลการวิจัยหลายชิ้น พบว่า การลงโทษทางกายทำให้เด็กเกิดความโกรธมากกว่าการลงโทษทางจิต และ Becker ถือว่าการลงโทษทางกายของพ่อแม่เป็นการแสดงแบบพฤติกรรมก้าวร้าวแก่เด็ก เด็กก็จะเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวในเวลาต่อมา (สมพร สุทัศน์ย์. 2529: 22; อ้างอิงจาก Becker. 1964)

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยุ่งเกี่ยวกับเด็กและให้การปกป้องคุ้มครองมากเกินไป ทำให้เด็กอดทนต่อความขัดแย้งต่ำ สูญเสียความมั่นใจ ไวต่อความรู้สึกจากคำวิจารณ์การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ พ่อแม่จะแสดงความรักห่วงใยต่อเด็กมาก ในขณะที่เดียวกันก็ควบคุมให้เด็กอยู่ในสายตาของตนตลอดเวลา จะไม่ยอมให้ทำอะไรด้วยตนเอง ไม่ยอมให้ไปไหนตามลำพัง เพราะเกรงว่าจะได้รับอันตราย การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นไปในลักษณะ “ยุ่งไม่ให้โต” “ไรไม่ให้โตม” พ่อแม่ประเภทนี้จะแสดงความเป็นเจ้าของเด็กในระดับสูง การปกป้องคุ้มครองทำให้เด็กไม่มีโอกาสที่จะเผชิญปัญหาในชีวิตจริงได้ และพ่อแม่ประเภทนี้จะวิตกกังวลขาดเหตุผลในการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ (สมพร สุทัศน์ย์. 2529: 22; อ้างอิงจาก Schaefer. 1959)

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมให้เด็กแสดงอารมณ์แสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้โดยไม่มีการควบคุม พ่อแม่ประเภทนี้ ไม่มีกฎเกณฑ์และเหตุผลในการปฏิบัติ ที่ชัดเจนถ้ามีกฎเกณฑ์ที่ไม่คงเส้นคงวาทยอนยานเรียกร้องให้เด็กเชื่อฟังน้อย แต่พ่อแม่มีความปรารถนาให้เด็กแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดกวดขันและการลงโทษ แสดงว่าพ่อแม่ไม่ห้ามปรามหรือลงโทษเมื่อเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว แต่กลับกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น พฤติกรรมก้าวร้าวจึงเพิ่มขึ้น นอกจากนี้พ่อแม่จะยอมจำนนต่อเด็ก การที่พ่อแม่จำนนต่อเด็กในทุกวัฒนธรรม เพราะพ่อแม่เข้าใจว่าเด็กต้องการความรัก ความอบอุ่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ พ่อแม่จึงปล่อยให้เด็กพัฒนาไปตามธรรมชาติด้วยความรักแต่การให้อิสระแก่เด็กนั้นต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม มิฉะนั้นแล้วเด็กเหล่านี้จะเรียกร้องเอาตามใจปรารถนา เมื่อไม่ได้ดังที่ปรารถนาก็จะแสดงพฤติกรรมที่รุนแรงออกมา เช่น ดื้อดึง ก้าวร้าว แสดงความเป็นศัตรูกับผู้อื่น ไม่รู้จักยับยั้งพฤติกรรมการรักตามใจจึงเป็นตัวกระตุ้น ตัวเสริมแรงให้พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นได้สะดวกและง่ายดาย (สมพร สุทัศน์ย์. 2529: 22; อ้างอิงจาก Sears, et al. 1957)

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากหลักฐานและงานวิจัยจำนวนมาก พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูง เพราะ

การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ ปล่อยให้เด็กอยู่คนเดียวและทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ให้ความช่วยเหลือแนะนำ จนทำให้เด็กรู้สึกที่ตนเองได้รับความเกลียดชังจากพ่อแม่ ซึ่ง Symonds ได้ให้ความหมายว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้นเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่ยอมรับเด็กไม่ให้ความรัก ความสนใจ ไม่ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนไม่ว่าเรื่องใดๆ วิจารณ์ ต่ำหนิ เปรียบเทียบกับผู้อื่น ให้ทำงานหนัก ถ้าพ่อแม่ไม่สนใจก็จะลงโทษอย่างรุนแรง จึงเห็นได้ชัดเจนว่าพ่อแม่มีเจตนาร้ายต่อเด็ก การทอดทิ้งทั้งทางกายและทางจิตจะทำให้เด็กขาดที่พึ่ง เด็กไม่อาจช่วยเหลือตนเองได้เหมือนผู้ใหญ่ (สมพร สุทัศน์ย์. 2529: 22; อ้างอิงจาก Symond.1939) ถ้าเป็นการทอดทิ้งโดยเจตนาคือไม่ยอมรับเด็กตั้งแต่เกิด ทอดทิ้งในเวลาอันยาวนาน แสดงความโหดร้ายต่อเด็ก นอกจากจะทำให้เด็กปรับตัวไม่ได้แล้ว ยังทำให้เด็กขาดการควบคุมตนเอง ข้องคับใจ โกรธแค้นและแค้นเคืองโดยการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวผิวน้ำสังคม ในที่สุดจะกลายเป็นเยาวชนอาชญากร ถ้าเป็นการทอดทิ้งโดยไม่เจตนา เช่น พ่อแม่ต้องไปทำงานที่ไกลๆจนไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลเด็กจะทำให้เด็กกลายเป็นคนดื้อดึง ขัดขืน ต่อต้าน ต่อสู้ตั้งแต่ระดับต่ำจนถึงระดับสูง อีกประการหนึ่งการไม่ได้รับการเอาใจใส่จากพ่อแม่จะทำให้เด็กเรียกร้องความสนใจจากแม่โดยการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในรูปแบบต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่งเด็กที่ไม่ได้รับการติดต่อกับพ่อแม่จะขาดโอกาสในการได้รับแรงเสริมจึงแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้รับแรงเสริม เมื่อยังไม่ได้รับแรงเสริมอีกก็ยอมขัดเคืองใจโกรธแค้น ประกอบกับการไม่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในการแก้ปัญหาทำให้เด็กมีปฏิกิริยาโต้ตอบที่รุนแรงต่อความโกรธแค้น ถ้าโต้ตอบไม่ได้โดยตรงก็จะแสดงออกมาทางอ้อม เช่น ดื้อดึง ไม่เชื่อฟัง และทำลายของให้เสียหายเพื่อเป็นการระบายความโกรธ เป็นที่ประจักษ์ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลยมีผลต่อพฤติกรรมเป็นอย่างยิ่ง (สมพร สุทัศน์ย์. 2529: 24-25; อ้างอิงจาก Coville, et al.1960)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา และสื่อมวลชน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

งานวิจัยในประเทศ

เพชรสุตา เพชรใส (2525) ได้ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมพร สุทัศน์ย์ (2529) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าว โดยทำการศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก

โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามอิทธิพลกลุ่มเพื่อน แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ แบบทดสอบสติปัญญา และแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทั้ง 4 กลุ่ม สามารถร่วมกันอธิบายพฤติกรรมก้าวร้าวได้ประมาณร้อยละ 51

2. ตัวแปรกลุ่มที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูงสุด ได้แก่ อิทธิพลกลุ่มเพื่อน สามารถอธิบายพฤติกรรมก้าวร้าวได้ประมาณร้อยละ 38

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมก้าวร้าวเรียงตามลำดับผลทางตรงและทางอ้อมรวมกัน คือ การให้แรงเสริม การแสดงแบบ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจอายุ(ของเด็ก) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม แบบลงโทษทางกาย แบบให้ความคุ้มครองและแบบประชาธิปไตย

4. ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงกับพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ การให้แรงเสริม การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม แบบลงโทษทางกาย แบบให้ความคุ้มครองและแบบประชาธิปไตย การให้ความคุ้มครองมีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางลบกับพฤติกรรมก้าวร้าว

5. ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงและทางอ้อมกับพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ อายุของเด็ก การแสดงแบบ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ

6. ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางอ้อมกับพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ รายได้ของครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่

สุพล ชัดเชื้อ (2535) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการปรับเปลี่ยนที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ใช้การควบคุมตนเอง 8 คน และกลุ่มที่ใช้การปรับเปลี่ยนจำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มที่ใช้การปรับเปลี่ยน

สุเกษม อิงคินันท์ (2537) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษากับการรับชมโทรทัศน์และความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษากับปริมาณในการรับชมโทรทัศน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการรับชมโทรทัศน์ และแบบสอบถามการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพภาคปกติ ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 ของวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา จำนวน 807 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับชมโทรทัศน์ และความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณในการรับชมโทรทัศน์

นุชนาฏ หงส์ไกรเลิศ (2539) ได้ทำการวิจัยผลของการให้คำปรึกษาแบบยืดหยุ่น เป็นศูนย์กลาง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าวชาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษาแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

งานวิจัยต่างประเทศ

แบนดูราและรอส (Bandura, and Ross 1961) ได้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กอนุบาล 96 คน แบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะสังเกตตัวแบบก้าวร้าวที่มีชีวิต ตัวแบบก้าวร้าวที่เป็นภาพยนตร์ และตัวแบบก้าวร้าวที่เป็นภาพยนตร์การ์ตูน ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม หลังจากให้สังเกตตัวแบบลักษณะต่างๆ แล้วเปิดโอกาสให้เด็กทุกกลุ่มเล่นตุ๊กตาอย่างเสรี ผลปรากฏว่าจากการสังเกตตัวแบบก้าวร้าวทั้งสามลักษณะแรกทำให้เด็กผู้ชายก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิง

คาแกนและมอสส์ (Kagan and Moss 1962) รายงานว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขันมีความสัมพันธ์กับเจตนาร้ายเท่ากับ.54 เมื่อเด็กไม่ทำตามกฎเกณฑ์จึงถูกลงโทษ การฝึกวินัยเช่นนี้ยอมทำให้เด็กวิตกกังวล เมื่อทำตามกฎเกณฑ์ไม่ได้ และจะโกรธแค้นเมื่อถูกลงโทษ ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับที่สูง

ฮิคส์ (Hicks 1965) ได้ทำการทดลองให้ผู้รับการทดลองสังเกตตัวแบบก้าวร้าว แล้ววัดพฤติกรรมก้าวร้าวจากคำรายงานของผู้รับการทดลองหลังจากสังเกตตัวแบบไปแล้วเป็นเวลา 6 เดือน จากคำรายงาน พบว่า เด็กผู้ชายจะก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิง

มอร์ (Moore 1966) ศึกษาความแตกต่างของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กผู้ชาย และเด็กผู้หญิงจากการรับรู้ความรุนแรง โดยให้ผู้รับการทดลองดูภาพที่แสดง ความรุนแรงด้วยตาข้างหนึ่ง และดูภาพที่ไม่แสดง ความรุนแรงด้วยตาอีกข้างหนึ่ง ผลปรากฏว่า เด็กผู้ชายรับรู้ ความรุนแรงได้มากกว่าผู้หญิงและจะแสดงพฤติกรรมรุนแรงในเวลาต่อมา

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive) สรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงและเป็นอันตรายต่อตนเองและสังคม ซึ่งแนวทางการปรับ พฤติกรรมก้าวร้าวนั้นมีหลายวิธีได้แก่ การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม การส่งเสริม พฤติกรรมชอบสังคม เทคนิคการควบคุมตนเอง (Self-Control Techniques) ซึ่งเป็นวิธีหนึ่ง ที่นิยมนำมาใช้้อย่างแพร่หลายในต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะเทคนิคการควบคุมตนเองนี้เจ้าของ พฤติกรรมจะเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายกำหนดเงื่อนไขผลกรรมที่ตนจะได้รับ ตลอดจน ทำการสังเกต บันทึก ประเมินพฤติกรรมและให้การเสริมแรงด้วยตนเอง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง (Self-Control)

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง (Self-Control)

3.1.1 ความหมายของการควบคุมตนเอง

คาร์ล โรเจอร์ (Rogers. 1966: 116) ได้ให้ความหมายของคำว่า ควบคุม (Control) ไว้ 3 ความหมายคือ

1. การที่ บี. ตั้งเงื่อนไขให้ เอ. โดยที่ เอ.ไม่มีสิทธิ์ไม่มีเสียงที่จะทำอะไรได้นั้นคือ เราสามารถจะทำนายพฤติกรรมของ เอ. บางอย่างได้ โรเจอร์ส เรียกความหมายนี้ว่า External-Control หรือ การควบคุมจากภายนอก

2. การที่ บี. ตั้งเงื่อนไขให้ เอ. และ เอ. ยินยอมที่จะกระทำตามเงื่อนไขเป็นบางข้อทำให้เราสามารถทำนายพฤติกรรมบางอย่างของ เอ. ได้ โรเจอร์สเรียกความหมายนี้ว่าเป็นอิทธิพลของ บี. เหนือ เอ.

3. การที่ เอ. ตั้งเงื่อนไขให้ตนเอง ทำให้เราสามารถทำนายพฤติกรรมบางอย่างของ เอ. ได้ โรเจอร์สเรียกความหมายนี้ว่า Internal-Control หรือ Self-Control นั้นเอง

โรเจอร์ส (Rogers. 1966: 315) มีความเห็นว่าการควบคุมตนเองนั้นเกี่ยวข้องกับการเลือกตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งจากพฤติกรรมสองพฤติกรรมที่ขัดแย้งกัน

แคนเฟอร์ และโกลสแตйн (Kanfer & Goldstein. 1975: 317) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเองว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับผลกรรมที่ได้รับในปัจจุบัน กับผลกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อปล่อยระยะเวลาให้เนิ่นนานออกไปซึ่งบุคคลจะตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเพื่อให้ได้ผลกรรมที่ตนพึงประสงค์ แม้ว่าระยะแรกจะต้องทนยอมรับเอาความไม่สะดวกบางประการก็ตาม

คอมเมียร์;และคอมเมียร์ (Cormier and Cormier. 1979: 476) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเองว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการหนึ่งวิธีการใดหรือหลายวิธีรวมกันเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยบุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย กระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายและควบคุมตัวแปรทั้งภายในและภายนอกของบุคคล อันจะมีผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนมีการประเมินเป้าหมายด้วยตนเอง ส่วนผู้บำบัดหรือผู้ให้คำปรึกษานั้นมีบทบาทเพียงเป็นผู้ฝึกวิธีการที่เหมาะสมให้เท่านั้น

มิเชล;มิเชล (Mischel; & Mischel. 1976: 84) อธิบายความหมายของการควบคุมตนเองว่า เป็นความสามารถที่จะละเว้นการกระทำบางชนิด หรือเป็นความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทนและการคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสม เพื่อให้ได้รับผลดีตามที่ตนต้องการ และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีอันอาจเกิดขึ้นกับตนเอง

แคชดิน (Kazdin. 1984: 96) ให้ความหมายของการควบคุมตนเองไว้ว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมที่ตนต้องการโดยสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ตนเองพิจารณาตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง

สกินเนอร์ (Skinner.1953: 230) ได้อธิบายสรุปใจความได้ว่า การควบคุมตนเอง มักเกิดขึ้นบ่อยครั้งซึ่งบุคคลจะทำการควบคุมพฤติกรรมของตนเมื่อการตอบสนองนั้นให้ผลกรรมที่ขัดแย้งกัน คือ ผลกรรมที่เป็นการเสริมแรงทางบวกและผลกรรมที่เป็นการลงโทษ

แบนดูรา (Bandura.1986: 335) ได้อธิบายความหมายการควบคุมตนเองไว้ว่า เป็นความสามารถในการกำหนดตนเองของบุคคลด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำให้เป็นไปในทิศทางที่บุคคลต้องการ ไม่ว่าเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ หรืออยู่ในสถานการณ์ที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในใจ

กาญจนา พูนสุข (2541: 47) กล่าวว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่มนุษย์เรามีอิสรภาพในตนเอง มีการเลือกที่จะปฏิบัติสิ่งใดได้ด้วยตนเอง และการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และการกระทำเช่นนี้ได้ก็ย่อมมีผลรางวัลแห่งความพึงพอใจภายในตนเอง

พรณี ดาโรจน์ (2542: 12) กล่าวว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลสามารถกำกับตนเองให้กระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้น้อยลงหรือหมดไปด้วยตนเอง ซึ่งผลจากการกระทำจะเป็นรางวัลเสริมแรงตนเองให้เกิดความพึงพอใจในตนเองภายหลัง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้เพื่อปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเอง โดยบุคคลนั้นจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและวิธีการด้วยตนเอง

3.1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเองตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Sigmund Freud)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ซึ่งฟรอยด์ (Freud.1937) เป็นผู้สร้างขึ้น มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของบุคคลก็คือ ฟรอยด์ อธิบายว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมกับแรงกระตุ้นหรือแรงขับตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถทำลายบุคคลและสังคมได้หากไม่มีการควบคุมที่ดีซึ่งก็นำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนออกนอกกรอบปทัสสถานของสังคม ฟรอยด์ ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ จิตไร้สำนึก (Id หรือ Libido) ตัวเราที่อยู่ในจิตสำนึก (Ego หรือ Self) และมโนธรรม (Superego)

ในส่วนที่เป็นจิตไร้สำนึก ฟรอยด์อธิบายว่า คนเราเกิดมาพร้อมกับจิตไร้สำนึกที่เต็มไปด้วยกิเลสหรือความปรารถนา ซึ่งจัดว่าเป็นแรงผลักดันภายในตัวสำคัญที่ชักนำให้บุคคลกระทำสิ่งที่ตนปรารถนา ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อตนเองและสังคมได้ ถ้าสิ่งที่ปรารถนานั้นไม่ได้อยู่ในทำนอง

คลองธรรม สำหรับส่วนที่เป็นตัวเราที่ได้รับการขัดเกลงให้พ้นจากสภาพที่อยู่ในจิตไร้สำนึกนั้น จัดเป็นส่วนที่ได้ผ่านการอบรมขัดเกลามาให้เรียนรู้ที่จะคิดและประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบปทัสฐานทางสังคม ตัวเราที่อยู่ในจิตสำนึกจะต้องผ่านกระบวนการอบรมขัดเกลามาให้เหมือนคนอื่นๆ แม้ว่าบุคคลผู้ถูกขัดเกลามาจะต้องฝืนใจประพฤติให้อยู่ในกรอบของบุคคลนั้นไปได้ ส่วนที่เป็นมโนธรรมนั้น ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญยิ่ง คือเป็นตัวแทนของกฎข้อบังคับต่างๆทางศีลธรรมทั้งหมด การสร้างให้เกิดมโนธรรมในจิตใจจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากในกระบวนการฝึกอบรม เพราะทำให้เกิดความสำนึกในภาวะความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์คือเรียนรู้ศีลธรรม ค่านิยม ตลอดจนเรียนรู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำผู้ที่ได้รับการอบรมขัดเกลามาอย่างดีจนเข้าใจเป้าหมายของปทัสฐานทางสังคมย่อมจะไม่กระทำผิดหรือออกนอกกลุ่มนอกทางทั้งต่อหน้าและลับหลัง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง ได้ให้สาระสำคัญที่ว่าบุคคลทั่วไปจะมีแรงขับที่อยู่ภายในตนเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นจิตไร้สำนึกซึ่งพร้อมที่จะแสดงออกตามความต้องการเสมอ ถ้าขาดการยับยั้งเมื่อใด มนุษย์จึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมบ่มนิสัยเพื่อให้เกิดการควบคุมตนเองได้ในระดับทั่วไป ซึ่งเป็นตัวเราที่ขัดเกลามาที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข แต่การพัฒนาตัวเราให้เป็นผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีจิตใจสูงส่งเมื่อเข้าสู่ภาวะความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์นั้น จำเป็นที่จะต้องพัฒนามโนธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจเพื่อควบคุมจิตไร้สำนึกบุคคลนั้นจึงจะสามารถพัฒนาตัวเองให้เป็นผู้มีคุณภาพทางจิตใจสูงได้ (จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และกมล สดประเสริฐ. 2533: 15)

การควบคุมตนเองตามทฤษฎีของ วอลเตอร์ ซี เร็คเลสส์ (Walter C. Reckless, 1943)

เร็คเลสส์ (Walter C. Reckless, 1943) เชื่อว่า คนเรามีพลังที่ผลักดันจากภายในให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยต่างๆภายนอก เช่น ความยากจนหรือถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ ความขัดแย้ง การเข้ากันไม่ได้ การถูกควบคุม การอยู่ในสถานภาพของชนกลุ่มน้อยการถูกกีดกันจากโอกาสที่ตนพึงมี

นอกจากนี้ คนเรายังถูกผลักดันให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากจิตใจภายใน เช่น แรงขับแรงจูงใจ ความคับข้องใจ ความกระวนกระวายใจ ความผิดหวัง ความรู้สึกท้อแท้ ความรู้สึกเป็นปรีดิ์ปลื้มต่อกัน และความรู้สึกมีปมด้อย เป็นต้น

เมื่อคนเราต้องเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาต่างๆอันเป็นปัจจัยผลักดันทั้งภายในและภายนอกดังกล่าว คนเราก็จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปทัสฐานของสังคม อย่างไรก็ตามเมื่อเผชิญสถานการณ์อย่างเดียวกัน บางคนก็มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปแต่บางคนสามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี จุดนี้เองที่ทำให้เร็คเลสส์ตั้งสมมติฐาน แล้วทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 4 ปี ผลปรากฏว่า เด็กดีกระทำผิดร้อยละ 4 ในกลุ่มของตน แต่กลุ่มเด็กเกเรทำผิดถึงร้อยละ 39 เร็คเลสส์จึงเชื่อว่า เด็กมีความสามารถในการควบคุมจากภายในตนเองสูง เช่น ความเคารพตนเอง ความสำนึกในความรับผิดชอบของตน แต่เด็กเกเรส่วนมาก

จะมีความสามารถในการควบคุมภายในตนเองต่ำ เช่น ไม่มีความเคารพในตนเองหรือมีน้อย และมีความรับผิดชอบในตนน้อย

สภาพแวดล้อมภายในก็มีส่วนในการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ดังได้แก่ การแนะนำสั่งสอนจากพ่อแม่ กิจกรรมที่มีประโยชน์และเพื่อนฝูงที่ดี เป็นต้น ซึ่งมีส่วนทำให้เด็กดีไม่กระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กเกเร มักจะขาดสภาพแวดล้อมที่ดีดังกล่าว

ดังนั้น ในการควบคุมตนเองของ เร็คเลสส์ จึงได้วางหลักทฤษฎี ดังนี้
การควบคุมจากภายใน เป็นพลังภายในจิตใจของแต่ละคน ซึ่งอาจจะมากน้อยต่างกัน
ได้แก่

1. ความสำนึกที่สามารถยับยั้งควบคุมตนเองได้
2. ความสำนึกที่ดีงาม
3. ความเคารพตนเอง
4. มโนธรรมที่ได้รับการพัฒนาอย่างดี
5. ความอดกลั้นต่อความคับข้องใจ
6. ความสามารถในการต่อสู้กับอารมณ์ใฝ่ต่ำ
7. ความสำนึกรับผิดชอบสูง
8. ความมุ่งมั่นต่อเป้าหมาย
9. การหาความพึงพอใจอย่างอื่นทดแทน
10. การให้เหตุผลในการถ่วงโยงความเครียด เป็นต้น

การควบคุมจากภายนอกเป็นพลังผลักดันให้เกิดการควบคุมตนเองมาจากภายนอกซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคมที่ควบคุมตัวบุคคลอย่างใกล้ชิด ได้แก่ ความยึดมั่นในจารีตประเพณี ความคาดหวังของสังคม ภาระผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามปทัสฐานของสถาบันและตามเป้าหมาย ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย โอกาสที่จะได้รับการยอมรับ และความสำนึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่

สภาพแวดล้อมดังกล่าวจะเป็นพลังและสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นกับสมาชิกในสังคม ซึ่งถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วเป็นพลังและภารกิจที่เกิดจากกระบวนการอบรมบ่มนิสัยทั้งสิ้น สรุปได้ว่า การควบคุมตนเองจากภายนอกเกิดขึ้นในลักษณะที่เกิดจากความยึดมั่นผูกพันที่จะปฏิบัติตามกรอบปทัสฐานของสังคม และความคาดหวังของสังคม

การควบคุมตนเองตามทฤษฎีของเอฟอีแวนไนย์ (F. Ivan Nye, 1958)

ไนย์ (Nye, 1958) เห็นว่า สังคมเป็นองค์กรสำคัญในการควบคุมและสร้างความสำนึก ความผูกพันให้เกิดแก่สมาชิกของสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ

1. การควบคุมภายในสังคมโดยผ่านสถาบันต่างๆ ได้อบรมบ่มนิสัยสมาชิกของสถาบัน โดยเฉพาะครอบครัว พ่อแม่อบรมบ่มนิสัยลูกให้เกิดความสำนึกยึดมั่นอยู่ในค่านิยมและปทัสฐานของ

สังคมจนทำให้ค่านิยมและปทัสถานของสังคมฝังลึกเข้าไปอยู่ในจิตสำนึกของลูก และจิตสำนึกนี้เองที่เป็นพลังภายในที่ควบคุมบุคคลไม่ให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

2. การควบคุมตนเองโดยตรง พ่อแม่เป็นตัวแทนสถาบันครอบครัว ดำรงเป็นตัวแทนสถาบันปกครองเพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มปฐมนิเทศเป็นผู้ห้ามปรามไม่ให้บุคคลกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกนอกกรอบถือว่าการควบคุมบุคคลไม่ให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

3. การควบคุมโดยทางอ้อม การที่คนเราอยู่สถานบันครอบครัวมานานทำให้เกิดความผูกพันความรักตอบสนอง พ่อแม่ซึ่งเป็นตัวแทนสถาบันช่วยให้บุคคลไม่ทำอะไรนอกกรอบนอกทางด้วยกลัวพ่อแม่จะเสียใจ นอกจากนั้นยังมีความรักความผูกพันต่อบุคคลภายนอกเป็นพลังยับยั้งพฤติกรรมนอกกรอบแบบของคนเราได้อีกด้วย

4. ความต้องการที่จะได้รับความพึงพอใจที่ชอบธรรมในสังคมของเราต้องการดำเนินชีวิตที่ชอบธรรมเพื่อที่จะได้มาซึ่งสิ่งที่ตนปรารถนา เช่น ความรัก ความยอมรับนับถือ และความมั่นคงในชีวิต ความต้องการดังกล่าวจะเป็นพลังควบคุมป้องกันไม่ให้คนเรามีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ในการวิจัยของไนย์ พบว่า ครอบครัวที่ขาดการอบรมบ่มนิสัยหรือขาดการให้ความรักความอบอุ่น เด็กจะขาดการควบคุมตนเองและกลายเป็นเด็กเกเรมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่รับผิดชอบในหน้าที่อย่างสมบูรณ์

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura, 1969)

อธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมไว้ ดังนี้ พฤติกรรมทั้งหลายทั้งปวงของมนุษย์นอกจากปฏิกิริยาสะท้อนล้นเป็นผลที่ได้รับจากการเรียนรู้สิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ โดยเรียนรู้จากผลที่จะเกิดตามมา กล่าวคือ เรียนรู้ว่ามีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นจะมีเหตุการณ์ใดเกิดตามมาหรือเมื่อกระทำพฤติกรรมใดแล้ว ผลที่ได้รับตามมาจากกระทำนั้นจะเป็นเช่นไร อย่างแรกจัดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ อย่างที่สองเป็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและผลที่เกิดจากพฤติกรรม ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้จากสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะกลายมาเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลการเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์และการเรียนรู้จากการสังเกตการเรียนรู้จากการทำต้นแบบหรือแบบอย่าง โดยเฉพาะตัวแบบที่ใกล้ชิด คือ พ่อแม่และการเรียนรู้จากขบวนการสังเกตผลจากการเรียนรู้ของมนุษย์จะกลายมาเป็นความเชื่อซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมสำคัญ และควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้สอดคล้องกับความเชื่อด้วยการควบคุมพฤติกรรมด้วยการรู้คิด การรู้คิดของบุคคลในเชิงประเมินค่าที่วางอยู่บนข้อสมมติฐานความเชื่ออันเกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นจะนำไปให้เขาตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งได้และจะนำไปสู่การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนได้ตั้งใจไว้หลังจากการเรียนรู้แล้ว มนุษย์รู้จักเลือกเลียนแบบเฉพาะพฤติกรรมที่ตนเห็นคุณค่ามากกว่าพฤติกรรมที่ถูกลงโทษหรือไม่ได้รับรางวัลหรือแรงเสริมการเห็นผลจากการกระทำในเชิงบวกย่อมเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นอีก ตลอดจนเกิด

ความคาดหวังแต่แรงเสริมที่จะได้รับการคาดหวังนี้จะทำให้บุคคลตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมเพื่อให้ผลบังเกิดขึ้นตามความต้องการ คือ ต้องการมีการควบคุมตนเองและประเมินตนเอง

พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลถูกควบคุมโดยผลที่ตามมาจากการประเมินตนเอง ซึ่งจะมีทั้งทางดีและไม่ดีทำให้เกิดการรับรู้ตนเองในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไป การประเมินตนเองนี้จะทำให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้พฤติกรรม หรือการกระทำที่บุคคลทำต่อตนเองอันเนื่องมาจากการประเมินตนเองก็ดี และจากปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางบวกและลบล้วนเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการมีต้นแบบหรือแบบอย่างการให้แรงเสริมต่อตนเอง เป็นเรื่องสำคัญเพราะจะมีผลต่อการพยายามของบุคคลที่จะกระทำให้ถึงมาตรฐานที่ตนตั้งไว้และทำให้สามารถพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเองสามารถปรับปรุงและคงรักษาพฤติกรรมนั้นต่อไปได้

สาระสำคัญทั้งหมดในทฤษฎีของการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราสามารถนำไปอธิบายการเรียนรู้หรือที่มาของพฤติกรรมการควบคุมตนเองและการควบคุมพฤติกรรมดังกล่าวได้เป็นอย่างดีและชัดเจน

3.1.3 ลักษณะของการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเองมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก การควบคุมตนเองจะต้องมีพฤติกรรมที่เป็นตัวเลือก 2 พฤติกรรม หรือมากกว่า และผลกรรมของพฤติกรรมต้องขัดแย้งกัน เช่น การสูบบุหรี่ บุคคลที่ตั้งใจจะเลิกสูบบุหรี่จะมีทางเลือก 2 ทาง คือ สูบหรือไม่สูบ และผลกรรมของการสูบและไม่สูบจะขัดแย้งกัน คือ ถ้าสูบบุหรี่จะให้ผลกรรมทางบวกในปัจจุบัน แต่จะให้ผลกรรมทางลบในอนาคต ถ้าไม่สูบบุหรี่จะได้รับผลกรรมทางลบในปัจจุบัน แต่จะให้ผลกรรมทางบวกในอนาคต (ประเทือง ภูมิภักทราคม. 2540:319 อ้างอิงจาก Thoresen & Mahoney 1974: 14) เรื่องนี้ บริกแฮม (ประเทือง ภูมิภักทราคม.2540: 329-332 อ้างอิงจาก Brigham. 1982 : 40) ได้เสนอเพิ่มเติมว่า หากพฤติกรรมใดที่บุคคลกระทำแล้ว ก่อให้เกิดความยุ่งยากขึ้นในภายหน้าแก่เจ้าของพฤติกรรม ถือว่าพฤติกรรมดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง บริกแฮมได้แบ่งประเภทพฤติกรรมที่เป็นสภาพการณ์ของการควบคุมตนเองซึ่งอยู่ในรูปของความต่างเวลาระหว่างเงื่อนไข ผลกรรมแต่ละคู่ออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

1. เงื่อนไขระหว่างผลกรรมที่น่าพอใจน้อยในปัจจุบันกับผลกรรมที่ไม่น่าพอใจมากในอนาคต เช่น ผลจากการสูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่
2. เงื่อนไขระหว่างผลกรรมที่น่าพอใจน้อยในปัจจุบันกับผลกรรมที่น่าพอใจมากในอนาคต เช่น ผลจากการใช้เงินฟุ่มเฟือย และการสะสมเงินไว้

3. เจือ้นไขระหว่างผลกรรมที่ไม่น่าพอใจน้อยในปัจจุบันกับผลกรรมที่ไม่น่าพอใจมากในอนาคต เช่น ผลจากการไปหาหมอฟัน และการไม่ไปหาหมอฟันเพราะกลัวเจ็บ

4. เจือ้นไขระหว่างผลกรรมที่ไม่น่าพอใจน้อยในปัจจุบันกับผลกรรมที่น่าพอใจมากในอนาคต เช่น การพบคนแปลกหน้ากับการทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ จะช่วยให้รู้จักคนกว้างขวางมากขึ้น

3.1.4 กระบวนการควบคุมตนเอง

กระบวนการที่ใช้ในการควบคุมตนเองนั้น ธอเรเซน และ มาโอนี่ (ประเทือง ภูมิภัทราคม, 2540: 332 อ้างอิงจาก Thoresen & Mahoney 1974: 17) ได้กล่าวไว้ว่า มีกระบวนการที่สำคัญ 2 กระบวนการ ได้แก่

1. การควบคุมสิ่งเร้า (Stimulus control)
2. การควบคุมผลกรรมด้วยตนเอง (Self-presented consequence)

การควบคุมสิ่งเร้า คือ การที่บุคคลวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงตัวแปรในสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะทำพฤติกรรมเป้าหมาย เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้าของบุคคลเสียใหม่เพื่อที่จะกระตุ้นหรือลดพฤติกรรมของบุคคลนั้น เนื่องจากพฤติกรรมบางอย่างมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เพราะฉะนั้นเพื่อเป็นการควบคุมพฤติกรรมจึงต้องควบคุมสิ่งเร้า (เยาเวเรศ สุมณ.2542: 14)

การควบคุมผลกรรม คือ การให้ผลกรรมตนเองหลังจากได้ทำพฤติกรรมเป้าหมายแล้ว ผลกรรมอันนี้อาจจะเป็นการเสริมแรงหรือการลงโทษ แต่โดยปกติแล้วมักจะใช้การเสริมแรงเป็นหลัก เนื่องจากการลงโทษมักจะก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ เช่น โกรธ ไม่พอใจ หรือ กลัว และเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวหรือเบี่ยงเบนได้ (เยาเวเรศ สุมณ. 2542: 14)

3.1.5 การวัดการควบคุมตนเอง

ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม การควบคุมตนเอง เป็นความสามารถหรือลักษณะการกระทำของบุคคลในการกำหนดตนเองด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำเพื่อให้เกิดผลดีและเป็นไปในทิศทางที่บุคคลนั้นต้องการ แม้อยู่ในสถานการณ์ที่มีปัญหาขัดแย้งทางด้านจิตใจ จึงสามารถวัดการควบคุมตนเองได้จากลักษณะการกระทำและพฤติกรรมของบุคคลในการควบคุมตนเองดังกล่าว

โรเซนบัม (Rosenbaum. 1980: 109-121) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดการควบคุมตนเองเพื่อใช้กับวัยรุ่นและผู้ใหญ่ เป็นแบบบรรยายตนเองจำนวน 36 ข้อ ใช้ชื่อเครื่องมือว่า The Self-Control Schedule (SCS) ซึ่งประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง 4 ลักษณะ คือ

1. การใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลและคำพูดบอกตนเองในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และการกระทำ
2. การประยุกต์วิธีการมาใช้แก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้น เช่น การวางแผน การให้คำจำกัดความของปัญหา การประเมินตัวเลือก การคาดหมายสิ่งที่จะเกิดตามมา
3. ความสามารถที่จะยับยั้งการกระทำตามอำเภอใจตนเอง
4. การรับรู้ถึงประสิทธิภาพในผลการกระทำของตน (Self efficacy) เช่น สามารถสังเกตเห็นถึงคุณสมบัติและความสามารถในการควบคุมสิ่งแวดล้อมหรือควบคุมการกระทำด้วยตนเอง

ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตราส่วนประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert format) 6 อันดับ ประกอบด้วยข้อความทางบวก 25 ข้อ และข้อความทางลบ 11 ข้อ ค่าความเชื่อเชื่อมั่นนี้ โรเซนบัมได้นำเครื่องนี้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป อายุประมาณ 15 ปี ถึง 62 ปี จำนวน 600 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 7 กลุ่มในแต่ละช่วงอายุ ทั้งที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 ค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือนี้ โรเซนบัมได้หาค่าสหสัมพันธ์กับเครื่องมืออื่นๆ เช่น แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน-นอกตน ของ รอตเตอร์ (Rotter's I-E Scale) พบค่าสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนและค่าสหสัมพันธ์ทางลบกับคะแนนความเชื่ออำนาจภายนอกตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและหาค่าสหสัมพันธ์กับแบบวัดความเชื่อที่ไร้เหตุผล (Irrational Beliefs Test) ของโจนส์ (Johnes, 1968) พบว่า มีค่าสหสัมพันธ์ทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือในสถานการณ์ทดลอง พบว่า ผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดการควบคุมตนเองสูง สามารถทนต่อสิ่งเร้าที่ให้โทษได้ดีกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็แสดงว่า แบบวัดการควบคุมตนเองของ โรเซนบัม เป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวัดการควบคุมตนเองได้

งนุช โรจนเลิศ (2533) ที่ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น ได้สร้างแบบวัดการควบคุมตนเองโดยแปลและปรุ้งมาจากแบบวัดการควบคุมตนเองของ โรเซนบัม (Rosenbaum. 1980: 109-121) เมื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือปรากฏว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.81-7.08 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .84 และค่าความเที่ยงตรงตามสภาพโดยวิธีหาสหสัมพันธ์แบบจัดลำดับ โดยนำเอาลำดับที่ได้จากการทดสอบการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างไปหาความสัมพันธ์กับลำดับคะแนนที่ได้จากการจัดลำดับของอาจารย์ประจำชั้นได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของลำดับคะแนนที่ได้จากการทดสอบการควบคุมตนเองกับลำดับคะแนนที่ได้จากการจัดของอาจารย์ประจำชั้นแต่ละชั้น ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .87 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .88 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .80 (ไชยงค์ อรนาม. 2549: 21)

3.1.6 เทคนิคการควบคุมตนเอง

แคชดิน (Kazdin 1984: 198-211 อ้างอิงจากประเทือง ภูมิภักทราคม. 2540: 337) ได้กล่าวถึงเทคนิคการควบคุมตนเองที่สำคัญที่สามารถนำไปใช้ในการปรับพฤติกรรมได้ ดังต่อไปนี้

1. การควบคุมสิ่งเร้า
2. การสังเกตพฤติกรรมตนเอง
3. การเสริมแรงและการลงโทษพฤติกรรมตนเอง
4. การฝึกพฤติกรรมอื่นที่ขัดแย้งหรือตรงข้ามกับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา
5. การให้ข้อมูลย้อนกลับทางชีวภาพ (Biofeedback)
6. จัดทำคู่มือปฏิบัติตน (Self-shelf manuals)

การควบคุมสิ่งเร้า ได้กล่าวไว้ในขั้นต้นแล้ว

การสังเกตพฤติกรรมตนเอง หมายถึง การให้บุคคลผู้รับการปรับพฤติกรรมสังเกตแบบบันทึกเป้าหมายที่เกิดขึ้นกับตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเป้าหมายที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยเน้นจำนวนครั้งหรือช่วงเวลาหรือระดับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

การเสริมแรงและการลงโทษพฤติกรรมตนเอง หมายถึง การที่บุคคลผู้รับการปรับพฤติกรรม ดำเนินการให้การเสริมแรงหรือการลงโทษพฤติกรรมตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขการเสริมแรงหรือการลงโทษแล้วแต่กรณี

การฝึกพฤติกรรมอื่นที่ขัดแย้งหรือตรงข้ามกับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา วิธีการนี้ได้แก่ การฝึกบุคคลให้กระทำพฤติกรรมที่ขัดขวางหรือแทนที่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ฝึกทักษะการผ่อนคลายเพื่อควบคุมหรือแทนที่ความเครียด ฝึกให้บุคคลเกิดความรู้สึกปลื้มปิติแทนที่ความรู้สึกกังวล เป็นต้น

การให้ข้อมูลย้อนกลับทางชีวภาพ คือ การให้ข้อมูลแก่บุคคลผู้รับการปรับพฤติกรรมเกี่ยวกับกระบวนการทางสรีระต่างๆ เช่น อัตราการเต้นของหัวใจ คลื่นสมอง เป็นต้น ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลานั้นสามารถสังเกตได้ การให้ข้อมูลย้อนกลับทางชีวภาพนี้มีกระบวนการต่างๆหลายประการซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการทางสรีรวิทยาที่ต้องการสังเกต และวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ใช้ การให้ข้อมูลย้อนกลับทางชีวภาพมักนิยมใช้กับการแก้ปัญหาทางสรีรวิทยา เช่น ความเครียด ลมบ้าหมู ความเครียดทางกล้ามเนื้อ การเต้นของหัวใจผิดปกติและความวิตกกังวล เป็นต้น เนื่องจากวัตถุประสงค์ของกระบวนการต่างๆ ของการให้ข้อมูลย้อนกลับทางชีวภาพก็เพื่อสอนเทคนิคเฉพาะให้กับบุคคลผู้รับการปรับพฤติกรรม เพื่อควบคุมพฤติกรรมของตนเองในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ

การจัดทำคู่มือปฏิบัติตน คือ การจัดทำคู่มือในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยตนเอง เรียกอีกอย่างว่า “บรรณบำบัด” ทั้งนี้เพราะเทคนิคนี้ได้เขียนเป็นคู่มือในการปฏิบัติไว้ซึ่งบุคคลสามารถนำไปใช้ได้เลย คู่มือดังกล่าวจะจัดวางจำหน่ายตามร้านหนังสือหรือคลินิกต่างๆ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่นิยมนำมาจัดทำคู่มือการปฏิบัติตนเพื่อแก้ปัญหานั้นมักได้แก่ คู่มือ

การลดความกลัว คู่มือการลดความอ้วน คู่มือการอดบุหรี่ คู่มือการสร้างทักษะทางสังคม คู่มือการลดสุรา คู่มือการแก้ปัญหาทางเพศ เป็นต้น ในคู่มือเหล่านี้จะอธิบายขั้นตอน ในการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมด้วยตนเองไว้อย่างชัดเจนแต่ละขั้น

3.1.7 ขั้นตอนการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมตนเอง

ขั้นตอนการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมตนเองซึ่ง ประเทือง ภูมิภักทราคม(2540: 339) กล่าวว่า ในการควบคุมตนเอง ไม่ว่าจะใช้เทคนิคใดๆ ขั้นตอนดำเนินการก็คล้ายคลึงกับวิธีการปรับพฤติกรรมทั่วไป คือ จะต้องประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง (Self-target behavior) คือ บุคคลจะต้องกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงแก้ไขด้วยตนเองให้ชัดเจนหลักและวิธีการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเองก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับการดำเนินการปรับพฤติกรรมโดยบุคคลอื่น

2. การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง (Self-observation and recording) ในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญซึ่งบุคคลผู้รับการปรับพฤติกรรมจะต้องกระทำด้วยตนเอง โดยการสังเกตพฤติกรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วในขั้นที่ 1 แล้วบันทึกไว้เป็นระยะๆ โดยทั่วไปแล้ว บุคคลจะต้องสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองตั้งแต่ระยะเส้นฐาน (Baseline phase) และระยะการใช้เทคนิค (Treatment phase) กล่าวคือ ผู้รับการปรับพฤติกรรมจะต้องสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง ตั้งแต่ก่อนการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง และระยะการใช้เทคนิค การควบคุมตนเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประเมินผลว่า พฤติกรรมเป้าหมายเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรหรือไม่ หลังจากดำเนินการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง

3. การกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงหรือการลงโทษตนเอง (Self-contingency of reinforcement or punishment) คือ การกำหนดเกณฑ์ในการให้การเสริมแรงและการลงโทษภายหลังกระทำพฤติกรรมเป้าหมาย

4. การเลือกเทคนิคด้วยตนเอง (Self-selection of techniques) คือ การที่ผู้รับการปรับพฤติกรรมพิจารณาเลือกเทคนิคเพื่อนำมาใช้ในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง การเลือกเทคนิคด้วยตนเองมีข้อดีตรงที่ ผู้รับการปรับพฤติกรรมย่อมรู้สึกดีกว่าบุคคลอื่นว่าเทคนิคใดจะเหมาะสมกับตน โดยเฉพาะผู้รับการปรับพฤติกรรมที่เป็นเด็กแล้ว การให้คำแนะนำช่วยเหลือจากผู้ใหญ่อาจมีความจำเป็น

5. การดำเนินการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง (Self-administration of techniques) คือ การดำเนินการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ตามวิธีการและขั้นตอนของเทคนิคที่พิจารณามาใช้ด้วยตนเอง

6. การประเมินตนเอง (Self-evaluation) คือ การที่ผู้รับการปรับพฤติกรรมประเมินพฤติกรรมเป้าหมายของตนเองว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรหรือไม่ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขการเสริมแรงและการลงโทษด้วยตนเองหรือไม่

7. การเสริมแรงหรือการลงโทษตนเอง (Self-administration of reinforcement or punishment) คือ การให้การเสริมแรงหรือลงโทษพฤติกรรมตนเองแล้วแต่กรณีภายหลังการประเมินตนเองแล้วในขั้นที่ 6 การจะได้รับการเสริมแรงหรือการลงโทษ ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมเป้าหมายว่า เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ประการใดเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ Thoresan and Mahoney (Thoresan and Mahoney .1974, อ้างอิงจาก นิตยาภรณ์ ดั่งเรื่อง.2540) ได้กำหนดขั้นตอนการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมตนเองได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) คือ การกำหนดการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งด้วยตนเอง ซึ่งการตั้งเป้าหมายจะช่วยให้ผู้แสดงพฤติกรรมรู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการกระทำอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 2 การสังเกตตนเอง (Self - Monitoring) เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกตหรือจำแนกพฤติกรรมของตนเอง

ขั้นที่ 3 การประเมินผล (Self - Evaluation) บุคคลสามารถตัดสินใจพฤติกรรมของตนเอง โดยการประเมินค่าของพฤติกรรมจากข้อมูลที่ได้จากการบันทึกด้วยตนเอง

ขั้นที่ 4 การเสริมแรงตนเอง (Self - Reinforcement) เป็นการจัดผลกรรมที่เป็นแรงเสริมให้แก่พฤติกรรมที่ประสงค์ด้วยตนเอง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้ขั้นตอนการปรับพฤติกรรมด้วยเทคนิคการควบคุมตนเองของ Thoresan and Mahoney เป็นแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำผิด

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

งานวิจัยในประเทศ

นิตยาภรณ์ ดั่งเรื่อง (2540) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการใช้การควบคุมตนเองกับการใช้สัญญาเงื่อนไขเพื่อลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิบูลสังฆารักษ์ประชาอุทิศ อำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2540 จำนวน 16 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้การควบคุมตนเอง และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้สัญญาเงื่อนไข ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภายหลังการใช้การควบคุมตนเองและภายหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข และนักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองและนักเรียนที่ใช้สัญญาเงื่อนไขมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ลดลงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อรุณ หมื่นวงศ์ (2540) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการปรับสีนใหม่ และการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิชากรสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 จำนวน 16 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้การปรับสีนใหม่และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้การควบคุมตนเอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภายหลังได้รับการใช้การปรับสีนใหม่และภายหลังได้รับการใช้การควบคุมตนเองนักเรียนที่ได้รับการใช้การปรับสีนใหม่และนักเรียนที่ได้รับการใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ใช้ การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับการปรับสีนใหม่

กาญจนา พูนสุข (2542) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มและรายบุคคลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 27 (บ้านชำเม็ง) อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2542 จำนวน 35 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน 2 กลุ่ม และกลุ่มละ 11 คน 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้การควบคุมตนเอง กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 3 ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้ง 3 กลุ่มมีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการใช้การควบคุมตนเองและนักเรียน ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลมีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พิมพกา อัครกะพู่ (2543) ได้ศึกษาผลการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติควบคู่กับการควบคุมตนเองที่มีต่อความมีวินัยในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2542 จำนวน 12 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติควบคู่กับการควบคุมตนเองก่อนการทดลอง ระยะทดลอง และหลังการทดลอง มีความมีวินัยในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความมีวินัยในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนในระหว่างการทดลองและหลังการทดลองฝึกสมาธิแบบอานาปานสติควบคู่กับการควบคุมตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองและความมีวินัยในการใช้ห้องสมุด ระยะทดลองฝึกสมาธิแบบอานาปานสติควบคู่กับการควบคุมตนเองมีแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น

จันทรา เชาววิทยา (2545) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการปรับสีนใหม่ การควบคุมตนเอง และการเสริมแรงแบบดีอาร์เอที่มีต่อพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนรรราชทินันต์ดามาตุวิทยา อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 24 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้การปรับสีนใหม่ กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้การควบคุมตนเอง และกลุ่มทดลองที่ 3 ใช้การเสริมแรงแบบดีอาร์เอ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภายหลังได้รับการใช้การ

ปรับเปลี่ยนใหม่ การใช้การควบคุมตนเอง และการใช้การเสริมแบบดีอาร์เอ และนักเรียนที่ได้รับการใช้การปรับเปลี่ยนใหม่ การควบคุมตนเอง และการใช้การเสริมแบบดีอาร์เอ มีพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนลดลงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในต่างประเทศ

Glynn and Thomas (1970; อ้างอิงใน โสภิตา ลิ้มวัฒนาพันธ์. 2538) ได้ศึกษาผลของการชี้แนะร่วมกับวิธีการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 34 คน โดยผู้วิจัยได้แบ่งระยะการทดลองออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะแรกผู้วิจัยให้นักเรียนใช้วิธีการควบคุมตนเอง โดยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจเรียนด้วยตนเอง ระยะที่สองผู้วิจัยดำเนินการทดลองเช่นเดียวกับระยะที่ 1 เพียงแต่ผู้วิจัยใช้แผ่นป้ายเป็นตัวชี้แทนคำสั่งของครู ผลการทดลองพบว่า การใช้การชี้แนะร่วมกับวิธีการควบคุมตนเองเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียน ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นในระยะทดลองและคงอยู่ในระดับสูงระยะติดตามผล

Fuchs and Rehm (1977) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมพฤติกรรมบำบัดแบบควบคุมตนเองกับผู้หญิง จำนวน 36 คน ที่อยู่ในภาวะท้อแท้ โดยใช้วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองประเมินตนเอง และให้แรงเสริมตนเอง ผลการทดลองพบว่า ผู้รับการฝึกลดภาวะท้อแท้และอาการซึมเศร้าลงได้ทั้งจากการรายงานตนเองและจากการวัดพฤติกรรม นอกจากนั้นเมื่อติดตามผลใน 6 สัปดาห์ต่อมา ยังพบว่า ผู้รับการฝึกสามารถลดภาวะท้อแท้และอาการซึมเศร้าลงได้คงเดิม

Rosinbaum (1980) ได้ศึกษาการควบคุมตนเองโดยใช้แบบทดสอบการควบคุมตนเองในสถานการณ์ทั่วไปที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง 7 กลุ่ม จำนวน 600 คน ซึ่งประกอบด้วยนักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป โดยแบ่งตามช่วงอายุตั้งแต่ 15-62 ปี ผลการศึกษาพบว่าอายุเป็นตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเอง

Graziano and Mooney (1980) ได้ศึกษาการใช้กระบวนการควบคุมตนเองเพื่อลดความกลัวของเด็กที่มีอายุระหว่าง 6-12 ปี จำนวน 33 คน ที่กลัวความมืดอย่างรุนแรงโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 17 คน กลุ่มควบคุม 16 คน เด็กที่ได้รับการฝึกให้ใช้กระบวนการควบคุมตนเองเมื่อเกิดความกลัวดังนี้ 1. การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ 2. การจินตนาการภาพที่สวยงาม 3. การพูดถึงประโยคที่กล้าหาญ เด็กจะต้องฝึกเช่นนี้ที่บ้านทุก ๆ คืน เป็นเวลา 3 สัปดาห์และมีผู้ปกครองดูแลโดยระยะแรกเขาฝึกอบรมผู้ปกครองให้เข้าใจวิธีการที่จะให้คำแนะนำ การเสริมแรง และให้กำลังใจในขณะที่เด็กกำลังฝึก ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองกลัวความมืดลดลงกว่าเด็กกลุ่มควบคุม

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการควบคุมตนเอง (Self-Control Techniques) สรุปได้ว่าเทคนิคการควบคุมตนเองเป็นวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาใช้อย่างแพร่หลายในต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะเทคนิคการควบคุมตนเองนี้เจ้าของพฤติกรรมจะเป็นผู้กำหนดพฤติกรรม

เป้าหมายกำหนดเงื่อนไขผลกรรมที่ตนจะได้รับ ตลอดจนทำการสังเกต บันทึก ประเมินพฤติกรรม และให้การเสริมแรงด้วยตนเอง

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

4.1.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

แฮร์โรลด์ (Harrold. 1952: 504) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้ทุกคนมีโอกาสรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน

คมเพชร ฉัตรสุภากุล (2530: 16) ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาในตัวบุคคลทุกคน

ถวิลวัลย์ อัมรินทร์ (2543: 18) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกันและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ทำให้สมาชิกแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้จากกลุ่มไปพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดกิจกรรมและการจัดประสบการณ์ต่างๆมาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และร่วมลงมือปฏิบัติการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดทักษะ เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง โดยการวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกเองและผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง

4.1.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

แทรกและนอร์ท (Traxler & North. 1957: 320) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่ได้รับ ได้แก่ การจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน
3. เพื่อเป็นรากฐานในการศึกษาเล่าเรียน
4. เพื่อการปรับตัว การบำบัด รักษาความเจริญงอกงามของบุคคลและกลุ่ม

บัดตัน (Button. 1974: 1-2) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่จัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนาโดยเฉพาะทักษะด้านสังคมและด้านความสัมพันธ์กับ

บุคคลอื่น ดังนั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การสวมบทบาท ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะพยายามช่วยกลุ่มและช่วยบุคคลแต่ละคนเพื่อทำงานไปสู่จุดมุ่งหมาย

เบนเนทท์ (แก้วจิต มากปาน. 2540: 47; อ้างอิงมาจาก Bennett. 1963) ได้สรุปจุดมุ่งหมายทั่วไปของกิจกรรมไว้ดังนี้

1. เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางด้านการศึกษา อาชีพ สังคมและส่วนตัว จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น
2. ก่อให้เกิดผลทางการบำบัดรักษา จากการที่ได้มีโอกาสปลดปล่อยความตึงเครียดทางอารมณ์ได้มีความเข้าใจและได้ข้อคิดในปัญหาต่างๆของบุคคลมากขึ้น
3. ช่วยให้ผู้บุคคลทราบถึงจุดมุ่งหมายของการแนะแนวอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการเป็นรายบุคคล
4. ช่วยให้การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลัง และลักษณะทั่วไปของปัญหาต่างๆ

คมเพชร จิตรศุภกุล (2530: 137-140) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มอาจแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง การอยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นในกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ความสามารถบางประการของตนเอง รู้จักข้อบกพร่องบางอย่าง ทั้งนี้เพราะกลุ่มจะมีปฏิกิริยาให้เห็นข้อเท็จจริงได้
2. เพื่อใช้กิจกรรมกลุ่มให้เกิดความเข้าใจบุคคลอื่น เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันก็ย่อมทำให้รู้จักกันและกันดีขึ้น
3. เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้ดียิ่งขึ้น เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน การจัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านใดแก่สมาชิก ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่า ต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ด้านใด ก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

4.1.3 ขนาดของกลุ่ม

สำหรับขนาดของกลุ่มนั้น มีผู้ให้ความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป ดังนี้

ชอร์ (Shaw. 1971: 3) กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คนเป็นอย่างมาก ถ้าจำนวนสมาชิก 30 คนขึ้นไปก็จะเป็นกลุ่มใหญ่ แต่ก็อาจจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ และมีความเห็นว่า จำนวนสมาชิกมิใช่ปัญหาสำคัญ แต่องค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกและการร่วมมือในการทำงานของสมาชิกจะมีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า

วัตสันและแฮร์ (Deithon. 1971: 225; citing Watson & Hare.N.d.) กล่าวถึงขนาดของกลุ่มว่า กลุ่มย่อยควรมีขนาดไม่ใหญ่นักและควรมีจำนวน 5 คนเป็นอย่างน้อยแต่บางที่อาจกำหนดให้มีจำนวน 12- 15 คนก็ได้ เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจ เพราะจะทำให้สิ้นเปลืองน้อยลงแต่ก็ควรมีการ

แบ่งกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม เพื่อให้มีขนาดพอเหมาะ ถ้ามีกลุ่มขนาดใหญ่เกินไป โอกาสที่สมาชิกจะมีส่วนร่วมก็ลดน้อยลง อาจทำให้กลุ่มแตกแยกกันง่ายขึ้น

อ็อตตาเวย์ (Ottaway.1966: 7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็กเพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน ดังนั้นกลุ่มควรมีอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมิฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9-10 คน จึงทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด

จากขนาดของกลุ่มดังกล่าว สรุปได้ว่า ขนาดที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่ม ควรเป็นกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกตั้งแต่ 6- 12 คน และมากที่สุดไม่เกิน 15 คน เพราะถ้าจำนวนสมาชิกมากเกินไป จะมีผลเสียต่อความสัมพันธ์และการร่วมมือกันทำงานของสมาชิก

4.1.4 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่ม

การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย อาจจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง (จักรวาล ภูวพันธ์. 2537: 27; อ้างอิงจาก Patterson.1937) ในการกำหนดระยะเวลาของการเข้ากลุ่มนั้นขึ้นอยู่กับเป้าหมายของกลุ่มและธรรมชาติของสมาชิกกลุ่ม หากจัดกับสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาถึงการจัดเวลาเรียน (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2530: 26)

สำหรับจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่มขึ้นอยู่กับเป้าหมายของกลุ่ม แต่อย่างน้อยที่สุดควรจะเข้ากลุ่มไม่น้อยกว่า 8 ครั้ง ถ้ามากกว่านี้ได้ก็ยิ่งเป็นการดี (จักรวาล ภูวพันธ์. 2537: 27; อ้างอิงจาก Trotzer.1977)

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในแต่ละครั้ง ควรคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและวัยของสมาชิกในกลุ่ม จำนวนครั้งในการเข้ากลุ่มควรจะไม่ต่ำกว่า 8 ครั้ง และควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

4.1.5 คุณประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม

โรเจอร์ (Roger. 1970: 121-122) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

1. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก
2. มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึกมีความจริงใจและเป็นไปตามธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่างๆของตนเอง มีการแสดงที่ตรงกับความรู้สึกของตน
3. เกิดแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจตนเอง (self-Actualization) การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง
4. เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่า บุคคลยอมรับตนเองเข้าใจตนเอง และมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ลดการสงสัยและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วม

ในกิจกรรม มากขึ้น และมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคลมีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530: 15-19) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มว่านอกเหนือกลุ่มยังมีคุณค่าทางด้านอื่นๆอีก ได้แก่

1. คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) เช่น สนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล การสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม การพัฒนาทางด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ ตลอดจนความเจริญงอกงามทั้งทางด้านความรู้และทักษะ
2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้เกิดความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวของผู้สมาชิกในกลุ่ม
3. คุณค่าในการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลจะมีค่าต่อการบำบัดเป็นอย่างดี โรงพยาบาลและคลินิก จะนำวิธีทางกลุ่มไปใช้รักษาคนไข้โดยการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียนผู้เรียนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันอาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อย จะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น
4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to School and Community) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ทำให้บุคคลมีความสามารถมีคุณค่าสร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

จากคุณประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว สรุปได้ว่า คุณค่าของกิจกรรมกลุ่มนั้น ทำให้สมาชิกของกลุ่มได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม สมาชิกได้ร่วมทำกิจกรรมด้วยกันสามารถเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.1.6 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทิศนา แคมมณี (2536: 27-28) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ไว้หลายวิธี ดังนี้

1. เกม (Game) คือ การที่ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
2. บทบาทสมมติ (Role-Playing) วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ เช่นเดียวกับเกมแต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่น แล้วให้นักเรียนสวมบทบาทนั้นแล้วแสดงออก

ตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษา วิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้งและยังช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) คือ การนำกรณีหรือเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นจริง ๆ นำมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหาที่ปรากฏนั้น การอภิปรายช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันและนำเอากรณีต่างๆซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงและมีความหมายกับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปในสถานการณ์นั้นและมีปฏิริยาโต้ตอบกันวิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนจะไม่กล้าแสดงออกเพราะจะเสี่ยงต่อผลที่ได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือ การที่ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทบาทที่เขียนหรือกำหนดไว้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงบทบาทที่กำหนดไว้โดยไม่เอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปเกี่ยวข้อง วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่จะเข้าใจความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกันและได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

6. กลุ่มย่อย (Small Group) เป็นวิธีการที่ใช้กันมานาน เพราะเล็งเห็นว่าช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น

4.1.7 ลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

เยาวพา เดชะคุปต์ (2517: 163-166) ได้แบ่งลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่มออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะการมีส่วนร่วม เป็นระยะที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือคิดค้นแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลจากการเรียนรู้จะเกิดจากผู้เรียนโดยตรง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการทำกิจกรรมจะเป็นการมีส่วนร่วมในทุกๆด้าน

2. ระยะวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์เรียนรู้ทันทีหลังจากที่ลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียน ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองดียิ่งขึ้น

3. ระยะสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ค้นพบแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง

ซึ่งผู้เรียนสามารถนำหลักการของตนเองไปประยุกต์ใช้ในอนาคต หรือประยุกต์ให้เข้ากันตนเองได้ การประยุกต์นั้นจะกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพหรือการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆในอนาคต และเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนช่วยในการคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ

4. ระยะประเมิณผล โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมิณผลการเรียนของตนเอง และกลุ่มจากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่ม

นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530: 23) ได้กล่าวถึง ระยะพัฒนาของกลุ่มว่า เมื่อสมาชิกเริ่มเข้ากลุ่ม อาจพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกในกลุ่มนั้นมีความแตกต่างจากที่เข้ากลุ่มได้เป็นเวลานาน ทั้งนี้เพราะว่าการที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้นจะต้องอาศัยเวลาในการพัฒนา กลุ่ม ซึ่งจะต้องผ่านระยะต่างๆ 4 ระยะ คือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขัน และมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง
2. ระยะของความขัดแย้งและความคับข้องใจ
3. ระยะที่กลุ่มมีความสามัคคี
4. ระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

งานวิจัยในประเทศ

ประภักดี กันกาชิน (2544) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน พบว่า นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและได้รับข้อเสนอแนะ

กลีนบุปผา โสธรชัยวิทย์ (2546) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มต่อการพัฒนาเชาว์อารมณ์ด้านสมรรถนะส่วนบุคคลและด้านสมรรถนะทางสังคม จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเชาว์อารมณ์ด้านสมรรถนะส่วนบุคคลและด้านสมรรถนะทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

น้ำอ้อย หอมจริง (2546) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาตามแนวอริยสัจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 แผนกพาณิชยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 21 คน พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มมีพัฒนาการในการคิดแก้ปัญหาตามแนวอริยสัจ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มในเรื่องบรรยากาศภายในกลุ่มที่อบอุ่นและเป็นกันเองอยู่ในระดับมากที่สุด

และนักเรียนมีความเห็นว่ากิจกรรมกลุ่มมีผลทำให้เกิดการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาตามแนวอริยสัจอยู่ในระดับมากทุกรายการ

นิภาพร เฉลิมฉัตร (2547) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มต่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาฮี “สุนทรวิทยานุกูล” จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 24 คน พบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม 3) นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม 4) นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ปิยฉัตร บัวรอด (2548) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อผลการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางชลบุรี จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน พบว่า กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

งานวิจัยต่างประเทศ

เดอร์ชมิทท์ (Durschmidt.1978: 3953-A) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจในตนเองของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง จำนวน 38 คน โดยการเข้าร่วมกลุ่มการสัมมนาที่เปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลได้แสดงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมจำนวน 63 คน ยังคงให้เรียนตามปกติ ผลปรากฏว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีการยอมรับตนเองดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเข้าใจในตนเองของทั้งสองกลุ่มนั้นไม่แตกต่างกัน

เบริกเฮาเซอร์ (Birkhauser.1985: 103) ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนเกรด 3, 4, 5 จำนวน 77 คน ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในชั้นเรียนตามปกติ และนักเรียน 75 คนซึ่งอยู่ในชั้นเรียนไม่เกิน 6 สัปดาห์ พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี จังหวัดนครปฐม พ.ศ.2551จำนวน 120 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ ประชากรทั้งหมด

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ เยาวชนที่หญิงกระทำความผิดที่มีคะแนนจากการตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไปจำนวน 29 คนแล้วสอบถามความสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมนี้ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือในการทดลอง ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา และสื่อมวลชน

ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด โดยพัฒนาจากแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของทิกพวัลย์ สุทิน (ทิกพวัลย์ สุทิน. 2539: 69)มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating Scale) 5 ระดับ คือ “ทำทุกครั้ง”, “ส่วนใหญ่ทำ”, “ทำบ้างไม่ทำบ้าง”, “ทำนานๆครั้ง”และ “ไม่เคยทำเลย”

แทนระดับความก้าวร้าว จากสูงสุดไปหาต่ำสุด โดยให้ผู้ตอบแบบวัดอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้ว เลือกตอบว่าข้อความนั้นเกิดขึ้นในระดับใด

ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดได้แก่ โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว

1.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวและแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของทิพย์วัลย์ สุทิน (ทิพย์วัลย์ สุทิน. 2539: 69) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด

1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating Scale) 5 ระดับ คือ “ทำทุกครั้ง”, “ส่วนใหญ่ทำ”, “ทำบ้างไม่ทำบ้าง”, “ทำนานๆครั้ง”และ “ไม่เคยทำเลย” ได้จำนวน 40 ข้อ มาให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วในข้อ 1.2 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน คือ ดร.สกล วรเจริญศรี ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 นำแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดไปทดลองใช้ (Try Out) กับเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 1 จังหวัดระยอง จำนวน 31 คน และเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 2 จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน รวมทั้งหมดจำนวน 61 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 35 ข้อ (ค่า t ระหว่าง 1.75 – 7.15)

1.5 ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนที่กระทำความผิด มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach1990: 50) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

1.6 ได้แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนที่กระทำความผิดที่มีค่าอำนาจจำแนก และมีความเชื่อมั่นสูง จำนวน 35 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่าง แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร
 - () บิดามารดาใช้อำนาจควบคุมให้เชื่อฟังและทำตามความต้องการของตน
 - () บิดามารดาเข้มงวดกวดขัน
 - () บิดามารดาเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย
 - () บิดามารดาเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองปกป้องมากเกินไป
 - () บิดามารดาเลี้ยงดูแบบรักตามใจ
 - () บิดามารดาเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

2. รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา
 - () ต่ำกว่า 10,000 บาท
 - () 10,000 – 20,000 บาท
 - () มากกว่า 20,000 บาท

3. ในชีวิตประจำวันท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อใดมากที่สุด
 - () วิทยุ
 - () โทรทัศน์ ภาพยนตร์
 - () หนังสือพิมพ์ วารสาร
 - () เกมคอมพิวเตอร์
 - () อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว

คำชี้แจง 1. แบบวัดนี้มีจำนวน 35 ข้อ

2. ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในคำตอบท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด
ขอให้ตอบครบทุกข้อ

พฤติกรรมของท่านที่มีต่อผู้อื่น	ทำ ทุกครั้ง	ส่วน ใหญ่ ทำ	ทำบ้าง/ ไม่ทำ บ้าง	ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ เคย ทำเลย
0. ฉันมีเรื่องทะเลาะวิวาท เมื่อเกิด ความไม่พอใจเพื่อน					
00. ถ้าใครพูดจาถูกถูกถากถาง ฉันตบตี เพื่อแก้แค้น					
000. ฉันขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อนขณะต่อสู้ กัน					
0000. เมื่อถูกทำร้าย ฉันต่อสู้ทันที					
00000. ถ้าใครยั่วยุขวางทาง ฉันผลักหรือ กระแทกให้พ้นทางเดิน					

ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับ ให้คะแนน 4, 3, 2, 1, 0 ดังนี้

มาตราส่วนประมาณค่า	การให้คะแนน
ทำทุกครั้ง	4
ส่วนใหญ่ทำ	3
ทำบ้างไม่ทำบ้าง	2
ทำนาน ๆ ครั้ง	1
ไม่เคยทำเลย	0

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

การแปลความหมายของคะแนน (ทิพย์วัลย์ สุทิน. 2539: 69)

0.80 - 0.00	หมายถึง	มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับน้อย
1.60 - 0.81	หมายถึง	มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
2.40 - 1.61	หมายถึง	มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง
3.20 - 2.41	หมายถึง	มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
4.00 - 3.21	หมายถึง	มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับมาก

2. การพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย จำนวน 12 ครั้ง

2.3 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหาและวิธีดำเนินการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน คือ ดร.สกล วรเจริญศรี ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความสอดคล้องในเรื่องจุดมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ กิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินการ และการประเมินผลแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับเนื้อหา วิธีการและระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้วนำเสนออธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 1 จังหวัดระยอง จำนวน 31 คน และเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 2 จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน รวมทั้งหมดจำนวน 61 คน ทำแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวและแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ในการทดลอง (Try Out) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ในการวิจัย

2. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้วนำเสนออธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดจากศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม ปีพ.ศ.2551 จำนวน 120 คน เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

3. ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดให้ประชากรทั้งหมดทำแล้วตรวจให้คะแนน และนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

4. ผู้วิจัยทดลองใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 10 คน ตามกำหนดการทดลอง ดังตาราง 1

ตาราง 1 กำหนดการทดลองการใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด

ครั้งที่	วันเดือนปี	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม
1	จันทร์ 1 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	ปฐมนิเทศและสร้างความคุ้นเคย	ปฐมนิเทศสร้างความคุ้นเคย
2	พุธ 3 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	ตะคอก ตะโกนเสียงดัง	สวyleftเลือกได้
3	ศุกร์ 5 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	กา ร แ ส ด ง อ อ ก เ มี อ ก เ กิ ด ความคับข้องใจ	ลดความโกรธง่าย ๆ ด้วยตัวเรา

ตาราง 1 (ต่อ)

ครั้งที่	วันเดือนปี		กิจกรรม
4	จันทร์ 8 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	พฤติกรรมก้าวร้าวด้านร่างกาย และด้านวาจา	แบ่งเป็นแยกได้
5	พุธ 10 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	การตีงม	นนทูล้างเท้าเทวดา
6	ศุกร์ 12 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	การแสดงออกเมื่อคับข้องใจ โกรธและ ไม่พอใจ	กระเช้าเข้าเหย
7	จันทร์ 15 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	การกระทำและคำพูดเมื่อเกิด ความคับข้องใจ	ตาบอดขาเสีย
8	พุธ 17 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	การพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่น หรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลก	จุดด้อยของเพื่อน
9	ศุกร์ 19 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	การขว้างปาสิ่งของ	เหตุเกิดเพราะชมพู
10	จันทร์ 22 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	การใช้คำพูดที่หยาบคาย	โคนันทวิศาล
11	พุธ 24 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	การใช้คำหยาบคาย พูดจาประชด ประชัน ตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง	ภาษาดอกไม้
12	ศุกร์ 27 ธ.ค.2552 11.00 – 12.00 น.	ปิดการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุม ตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว	ปัจฉิมนิเทศ / Post-Test

แบบแผนการทดลอง

การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อน-หลังการทดลอง (One group pretest-posttest design) ซึ่งมีแบบแผนการทดลอง ดังนี้

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T1	X	T2

ความหมายของสัญลักษณ์

- T1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง
 T2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง
 X แทน ได้รับโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนการทดลองโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 12 ครั้งโดยกำหนดเป็น 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 11.00–12.00 น.

3. ขั้นหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวชุดเดียวกันกับฉบับที่ใช้ก่อนการทดลองแล้วเก็บเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. ผู้วิจัยนำคะแนนการทดสอบก่อนการทดลองและคะแนนการทดสอบหลังการทดลองมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ จังหวัดนครปฐม

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดเมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา และสื่อมวลชน

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดก่อนและหลังการทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentiles)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาและสื่อมวลชน โดยทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of variance) หรือทดสอบค่า F ถ้าหากพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบแบบรายคู่โดยวิธีแอล เอส ดี LSD (Least Significant Difference Method)

3.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for dependent Samples (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 160)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ และอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายผลของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_{diff}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลต่างคะแนน ของกลุ่มตัวอย่าง
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
S_{diff}	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างคะแนน ของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม (F-test)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean square)
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการเข้าร่วมโปรแกรมก่อนและหลัง การทดลองของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการเข้าร่วมโปรแกรมก่อนและหลัง การทดลองแต่ละตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวและพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด
ประกอบด้วย

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวน ร้อยละของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ ตามตัวแปรรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู รายได้ ต่อเดือนของบิดามารดา และสื่อมวลชน

1.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ จังหวัดนครปฐม

1.3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิดเมื่อจำแนก ตามตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา และสื่อมวลชน

ตอนที่ 2 ผลการทดลองการใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวและพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิด

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ จำนวน ร้อยละของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ตามตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู รายได้ต่อเดือน ของบิดามารดา และการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลส่วนตัวของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิดในศูนย์ฝึกและ อบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ตามตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา และการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว		
- บิดามารดาเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมให้เชื่อฟังและทำตามความ ต้องการของตน	8	6.70
- บิดามารดาเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	14	11.70
- บิดามารดาเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย	4	3.30
- บิดามารดาเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองปกป้อง	7	5.80
- บิดามารดาเลี้ยงดูแบบรักตามใจ	80	66.70
- บิดามารดาเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	7	5.80
รวม	120	100

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา		
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	61	50.80
- 10,000 – 20,000 บาท	46	38.30
- มากกว่า 20,000 บาท	13	10.00
รวม	120	100
สื่อบริการ		
- วิทยุ	0	0.00
- โทรศัพท์หรือภาพยนตร์	107	89.20
- หนังสือพิมพ์ วารสาร	7	5.80
- เกมคอมพิวเตอร์	6	5.00
รวม	120	100

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ จำนวน 120 คน ปรากฏดังนี้

1. จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว พบว่า เยาวชนหญิงส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาแบบรักตามใจ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 รองลงมาบิดามารดาเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 บิดามารดาใช้อำนาจควบคุมให้เชื่อฟังและทำตามความต้องการของตน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 บิดามารดาเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองปกป้องและบิดามารดาเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 7 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.80 ส่วนบิดามารดาเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย มีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 เท่านั้น

2. จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของบิดามารดา พบว่า บิดามารดาของเยาวชนหญิงส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมา มีรายได้ 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 และมีรายได้มากกว่า 20,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 เท่านั้น

3. จำแนกตามสื่อมวลชน พบว่า ในชีวิตประจำวันเยาวชนหญิงส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 89.20 รองลงมาได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ วารสาร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 รองลงมาได้รับข้อมูลจากเกมคอมพิวเตอร์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 และไม่มีผู้ที่ได้รับข้อมูลจากสื่อประเภทวิทยุเลย

1.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปราณี จังหวัดนครปฐม แสดงในตาราง 3 และ 4

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำ ความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปราณี จังหวัดนครปฐม (N=120)

พฤติกรรมก้าวร้าว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม ก้าวร้าว
1. ฉันมีเรื่องทะเลาะวิวาท เมื่อเกิดความไม่พอใจเพื่อน	1.24	1.04	ค่อนข้างน้อย
2. ถ้าใครพูดจาถูกถูกถากถาง ฉันตบตีเพื่อแก้แค้น	.88	1.03	ค่อนข้างน้อย
3. ฉันขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อนขณะต่อสู้กัน	.78	1.09	น้อย
4. เมื่อถูกทำร้าย ฉันต่อสู้ทันที	1.64	1.31	ปานกลาง
5. ถ้าใครยืมขวางทาง ฉันผลักหรือกระแทกให้พ้นทางเดิน	.57	.76	น้อย
6. ฉันพูดคำหยาบกับเพื่อนขณะพูดคุยกันตามปกติ	2.14	1.19	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมก้าวร้าว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม ก้าวร้าว
7. เมื่อไม่พอใจ ฉันพูดประชดประชัน โดยไม่สนใจความรู้สึกของใคร	1.69	1.08	ปานกลาง
8. ถ้าใครทำไม่ถูกใจ ฉันตะคอกใส่ทันที	1.38	1.04	ค่อนข้างน้อย
9. ถ้าฉันไม่พอใจใคร ฉันมักกระแทกหรือขว้างปาข้าวของใส่เขา	.55	.80	น้อย
10. ฉันเคยนัดคู่อริมาดบตี ชกต่อยกัน	1.12	1.29	ค่อนข้างน้อย
11. เมื่อเพื่อนดักเตือน ฉันพูดประชดประชัน ว่าไม่ต้องมายุ่งเรื่องของฉัน ขอให้เตือนตัวเองดีกว่า	1.05	1.02	ค่อนข้างน้อย
12. เมื่อเพื่อนฉันตบตีกับคู่อริฉันช่วยเพื่อนทันที	1.89	1.30	ปานกลาง
13. เมื่อฉันถกเถียงกับผู้อื่นฉันมักพูดประชดประชันหรือพูดคำหยาบ	1.96	1.20	ปานกลาง
14. ฉันระบายอารมณ์ด้วยการขว้างปาสิ่งของ	.94	1.16	ค่อนข้างน้อย
15. ฉันทำลายสิ่งของของคุณครูให้เสียหายเมื่อถูกตำหนิหรือลงโทษ	.17	.48	น้อย

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมก้าวร้าว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม ก้าวร้าว
15. ฉันทำลายสิ่งของของคุณครูให้เสียหายเมื่อถูกตำหนิหรือลงโทษ	.17	.48	น้อย
16. ฉันตะคอกใส่คุณครูขณะที่ถูกว่ากล่าวตักเตือน	.25	.49	น้อย
17. ฉันพูดจาถากถางผู้ที่เคยตำหนิความผิดพลาดของฉัน ถ้าเขาทำผิด	.98	1.04	ค่อนข้างน้อย
18. ฉันขีดเขียนคำหยาบบนฝาผนังห้องน้ำ	.41	.95	น้อย
19. ถ้าฉันไม่พอใจเพื่อนหรือผู้อื่นฉันพูดประชดประชันเพื่อให้เขารู้สึกตัว	1.47	1.10	ค่อนข้างน้อย
20. ฉันลักลอบนำสิ่งของที่คุณครูห้ามเข้ามาใช้ในศูนย์ฝึก	.28	.88	น้อย
21. เมื่อเพื่อนทำให้ฉันโกรธ ฉันแก้แค้นโดยทำลายสิ่งของของเขา	.36	.78	น้อย
22. ถ้าใครพูดกับฉันไม่ไพเราะ ฉันก็พูดคำหยาบกับเขา	1.80	1.27	ปานกลาง
23. ฉันข่มขู่ หยิกขวนผู้ที่อ่อนแกว่า	.14	.51	น้อย

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมก้าวร้าว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม ก้าวร้าว
24. เมื่อมีใครห้ามฉันไม่ให้ทำบางสิ่งแต่เขายังทำสิ่งนั้น ฉันถือโอกาสพูดจาประชดประชันเขา	1.33	1.21	ค่อนข้างน้อย
25. ฉันพูด กู มึง กับผู้ใหญ่	.29	.61	น้อย
26. เมื่อฉันเจอคู่อริ ฉันเข้าไปตบตี	.85	1.21	ค่อนข้างน้อย
27. ฉันพูดจาประชดประชันให้เพื่อนโกรธเพราะสนุกดี	.90	1.08	ค่อนข้างน้อย
28. ฉันทำให้เพื่อนตบตีผู้อื่น	.30	.59	น้อย
29. ถ้าครูหรือผู้ใหญ่สั่งให้ทำในสิ่งที่ฉันไม่พอใจ ฉันตะคอกและไม่ทำตาม	.27	.63	น้อย
30. เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อนฉันโต้เถียงด้วยคำหยาบ	1.60	2.21	ค่อนข้างน้อย
31. ฉันทำร้ายตนเองด้วยการหยิกข่วนหรือตบตีตัวเอง เมื่อโกรธหรือเสียใจ	.76	1.07	น้อย
32. ฉันบังคับ ตะคอก หรือ หยิกข่วนสมาชิกใหม่ เพื่อให้ทำตามคำสั่งของฉัน	.09	.37	น้อย

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมก้าวร้าว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม ก้าวร้าว
33. ฉันแอบนำสิ่งของที่คุณครูห้ามเข้ามาภายในศูนย์ฝึก	.22	.62	น้อย
34. เมื่อเพื่อนเผลอ ฉันหยอกล้อเพื่อนด้วยการตึงผมและทุบตี	.66	1.02	น้อย
35. ฉันท้าทายเพื่อนด้วยคำหยาบ	1.29	1.18	ค่อนข้างน้อย
รวม	.92	.055	ค่อนข้างน้อย

จากตาราง 3 พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = .92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ข้อ คือ ข้อ 4 เมื่อถูกทำร้ายฉันต่อสู้ทันที ($\bar{X} = 1.64$) ข้อ 6 ฉันพูดคำหยาบกับเพื่อนขณะพูดคุยกันตามปกติ ($\bar{X} = 2.14$) ข้อ 7 เมื่อไม่พอใจฉันพูดประชดประชันโดยไม่สนใจความรู้สึกของใคร ($\bar{X} = 1.69$) ข้อ 12 เมื่อเพื่อนฉันตบตีคู่อริฉันช่วยเพื่อนทันที ($\bar{X} = 1.89$) ข้อ 13 เมื่อฉันถกเถียงกับผู้อื่น ฉันมักพูดประชดประชันหรือพูดคำหยาบ ($\bar{X} = 1.96$) และข้อ 22 ถ้าใครพูดกับฉันไม่ไพเราะ ฉันก็พูดคำหยาบกับเขา ($\bar{X} = 1.80$) นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด

ระดับพฤติกรรมก้าวร้าว	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับมาก	0	0
พฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับค่อนข้างมาก	0	0
พฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง	15	12.50
พฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย	44	36.67
พฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับน้อย	61	50.83
รวม	120	100

จากตาราง 4 พบว่า เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดมีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวปานกลาง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 พฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับน้อย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 50.83

1.3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดเมื่อจำแนกตามตัวแปรรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา และสื่อมวลชนแสดงในตาราง 5- 9

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามข้อมูลส่วนตัว

ข้อมูลส่วนตัว	$\bar{X}$	S.D.
การอบรมเลี้ยงดู		
1. บิดามารดาเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมให้เด็กเชื่อฟังและทำตามความต้องการของตน	22.75	15.22
2. บิดามารดาเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	31.86	19.86
3. บิดามารดาเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย	37.75	15.82
4. บิดามารดาเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองปกป้องมากเกินไป	30.86	18.97
5. บิดามารดาเลี้ยงดูแบบรักตามใจ	33.15	18.92
6. บิดามารดาเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	30.86	24.33
รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา		
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	28.54	18.05
2. 10,000 – 20,000 บาท	34.46	16.01
3. มากกว่า 20,000 บาท	41.31	27.73
สื่อบุคคล		
1. วิทยุ	0	0
2. โทรทัศน์ ภาพยนตร์	31.98	18.89
3. หนังสือพิมพ์ วารสาร	26.00	17.34
4. เกมคอมพิวเตอร์	43.17	19.11
รวม	32.19	18.88

จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของข้อมูลส่วนตัวเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ จังหวัดนครปฐม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาและสื่อบุคคล เท่ากับ 32.19 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 18.88

ตาราง 6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การอบรมเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	5	936.71	187.34	0.51
	ภายในกลุ่ม	114	41495.88	364.00	
	รวม	119	42432.59		

จากตาราง 6 พบว่า เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของบิดามารดา

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา	ระหว่างกลุ่ม	2	2129.26	1064.63	3.09*
	ภายในกลุ่ม	117	40303.33	344.47	
	รวม	119	42432.59		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า เยาวชนหญิงที่กระทำผิดที่บิดามารดามีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบต่อไปด้วยวิธี LSD เพื่อหาความแตกต่างรายคู่ ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด จำแนกตามรายได้ของบิดามารดาเป็นรายคู่

รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา	ต่ำกว่า 10,000	10,000 – 20,000	มากกว่า 20,000
ต่ำกว่า 10,000 ($\bar{X}$ = 28.54)	-	5.92	12.77*
10,000 – 20,000 ($\bar{X}$ = 34.46)		-	6.85
มากกว่า 20,000 ($\bar{X}$ = 41.31)			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า เยาวชนหญิงที่บิดามารดามีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ($\bar{X}$ = 41.31) มีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่า เยาวชนหญิงที่บิดามารดามีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X}$ = 28.54) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด
จำแนกตามสื่อมวลชน

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
สื่อมวลชน	ระหว่างกลุ่ม	2	995.80	497.90	1.41
	ภายในกลุ่ม	117	41436.80	354.16	
	รวม	119	42432.59		

จากตาราง 9 พบว่า เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 2 ผลการทดลองการใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว แสดงในตาราง 10 และ 11

ตาราง 10 แสดงคะแนนก่อนทดลอง คะแนนหลังทดลอง และผลต่างของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว
ของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลด
พฤติกรรมก้าวร้าว

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างกำลังสอง
1	67.00	29.00	38.00	1444
2	84.00	19.00	65.00	4225
3	80.00	15.00	65.00	4225
4	61.00	28.00	33.00	1089
5	68.00	27.00	41.00	1681
6	69.00	18.00	51.00	2601
7	76.00	36.00	40.00	1600
8	63.00	36.00	27.00	729
9	59.00	8.00	51.00	2601
10	77.00	29.00	48.00	2304
$\sum X$	704.00	245.00	$\sum D = 459$	$\sum D^2 = 22,499$
$\bar{X}$	70.4	24.5	$\bar{X}_{diff} = 45.90$	
S.D.	8.46	9.18	$S_{diff} = 12.61$	

จากตาราง 10 แสดงว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวมีคะแนนรวมทั้งหมด 704.00 คะแนน อยู่ระหว่าง 59 - 84 คะแนน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เท่ากับ 70.4 คะแนน และคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดหลังเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวมีคะแนนรวมทั้งหมด 245.00 คะแนน อยู่ระหว่าง 8 - 36 คะแนน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ เท่ากับ 24.5 คะแนน

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

กลุ่มทดลอง	N	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	10	459	22,499	11.511**
หลังการทดลอง	10			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 แสดงว่าเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ ที่เข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว หลังการทดลองมีคะแนนของพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์มีระดับพฤติกรรมความก้าวร้าวลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานีเมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาและสื่อมวลชน
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

สมมุติฐานการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด เมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของบิดามารดา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด เมื่อจำแนกตามสื่อมวลชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดลดลงหลังการใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม พ.ศ.2551 จำนวน 120 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวประชากรทั้งหมด

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ เยาวชนที่หญิงกระทำความผิดที่มีคะแนนจากการตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ซึ่งสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมนี้นี้ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
2. แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว
3. โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนการทดลองโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 12 ครั้ง โดยกำหนดเป็น 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 11.00 – 12.00 น.

3. ขั้นหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวชุดเดียวกันกับฉบับที่ใช้ก่อนการทดลองแล้วเก็บเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. ผู้วิจัยนำคะแนนการทดสอบก่อนการทดลองและคะแนนการทดสอบหลังการทดลองมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชนหญิงบ้านปรางค์ จังหวัดนครปฐม
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดเมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา และสื่อมวลชน
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

สรุปผลการวิจัย

สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี

1. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมในระดับค่อนข้างน้อย
2. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 50.83) ระดับค่อนข้างน้อย และปานกลางร้อยละ 36.67 และ 12.50 ตามลำดับ
3. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1
4. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม ที่รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2
5. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

ตอนที่ 2 การใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

จากการใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด พบว่า หลังการทดลองเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4

การอภิปรายผล

ตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานีเมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจและสื่อมวลชน

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินผลนั้นเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดเป็นผู้ประเมินแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวด้วย

ตนเองอาจทำให้เยาวชนหญิงตอบแบบวัดเข้าข้างตนเอง สอดคล้องกับ ฟรอยด์ (Freud.1939 อ้างอิงจาก บัวทอง สว่างโสภาค.2545: 87) ที่กล่าวไว้ว่ากลไกป้องกันตน (Defense Mechanism) เป็นเครื่องมือในการบิดเบือนหรือหนีจากความจริงที่สร้างความไม่สบายใจหรือทุกข์ใจ ซึ่งในกรณีของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวนี้ จัดเป็นกลไกป้องกันตนประเภทถอยหนี (Escape techniques) โดยใช้วิธีการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) คือ การปรับตัวโดยการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง โดยให้คำอธิบายที่เป็นที่ยอมรับสำหรับคนอื่น

การอบรมเลี้ยงดู

จากการศึกษา พบว่า เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนหญิงบ้านปราณี จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการให้เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดประเมินด้วยตนเอง เยาวชนอาจลังเลและไม่แน่ใจกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ตนได้รับจากบิดามารดา ประกอบกับการอบรมเลี้ยงดูในสังคมไทยมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ทำให้เยาวชนไม่แน่ใจว่าตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบใด ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยนี้ว่าเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละแบบที่กล่าวมานี้ จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ประพันธ์ สุทราวาส (2519: 39) ที่ทำการศึกษารื่องความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันนักเรียนมีความก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน

รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา

จากการศึกษา พบว่า เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนหญิงบ้านปราณี จังหวัดนครปฐมที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ทั้งนี้เพราะครอบครัวที่พ่อแม่มีรายได้ต่อเดือนน้อย พ่อแม่จะต้องดิ้นรนหาวิถีทางเพื่อหารายได้มาเลี้ยงสมาชิกในครอบครัวดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งการประกอบอาชีพของพ่อแม่เพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวนั้น ทำให้พ่อแม่มีเวลาให้ลูกน้อยลง หรือครอบครัวที่มีฐานะยากก็จะมีเลี้ยงดูตามยถากรรม อาจส่งผลให้เด็กต้องดิ้นรนช่วยเหลือตนเองด้วยการลักขโมยหรือขายยาเสพติดเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองต้องการ ส่วนครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนสูงจะมีโอกาสตอบสนองความต้องการของตนเอง เลือกประกอบกิจกรรมที่ตนเองต้องได้ สอดคล้องกับ กลูเชิร์ต (Gluec อ้างถึงใน อุดมเดช กาญจนพันธ์. 2540: 12) ที่พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่มเด็กและวัยรุ่นที่กระทำความผิดมักจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ สอดคล้องกับ ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรัตน์ (2547: 50) พบว่า เยาวชนที่มีสถานภาพฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะอยู่ในครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรงสูง ทำให้เยาวชนมีความก้าวร้าวรุนแรงสูงกว่าเยาวชน

ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบอร์ต (Burt อ้างถึงใน อารียา นุชอนงค์. 2541: 34-35) ที่พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับความก้าวร้าวของเด็กและสอดคล้องกับงานวิจัยของสเทนเบอรี่และคนอื่นๆ (Steinbery & other อ้างถึงใน อารียา นุชอนงค์. 2541: 35) พบว่า สภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลให้พ่อแม่และเลขาจดทั้ง และทำทารุณกรรมต่อเด็กซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการความก้าวร้าวของเด็กและยังคงเป็นพฤติกรรมที่สืบทอดไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ (อุดมเดช กาญจนพันธ์. 2540: 43) ที่พบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาไม่มีสัมมาคารวะของเยาวชนไทยในสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา มีสาเหตุมาจากครอบครัวที่มีอาชีพและรายได้ต่ำ

สื่อมวลชน

จากการศึกษา พบว่า เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานีอนุญาตให้เยาวชนหญิงได้รับสื่อประเภทเดียว นั่นคือ โทรทัศน์และภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี มีการจัดระยะเวลาการชมโทรทัศน์แต่ละครั้งให้เยาวชนหญิงได้รับสื่อในเวลาที่เหมาะสมและคัดเลือกรายการโทรทัศน์ที่มีสาระความบันเทิงเหมาะสมกับเยาวชนจึงทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปณิตา นิตยาพร (2543: 134) ที่พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหารุนแรงไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน สอดคล้องกับ สุขเกษม อิงคินันท์ (2537: 186) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษากับการรับชมโทรทัศน์และความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษากับปริมาณในการรับชมโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า ความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับชมโทรทัศน์และความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณในการรับชมโทรทัศน์

ตอนที่ 2 การใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับปานกลางและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย หมายความว่าเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 ทำให้ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร่ววนั้นสามารถช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้จริง

ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นโปรแกรมที่สร้างขึ้นโดยการบูรณาการเข้ากับกิจกรรมกลุ่ม ทำให้มีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อพัฒนาความคิดให้เข้าใจตนเองเข้าใจผู้อื่นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพของแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณ หมีนวงศ์ (2540: 45) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการปรับสินไหม และการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภายหลังได้รับการใช้การปรับสินไหมและภายหลังได้รับการใช้การควบคุมตนเองนักเรียนที่ได้รับการใช้การปรับสินไหมและนักเรียนที่ได้รับการใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ใช้ การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับการปรับสินไหม สอดคล้องกับ พิมผกา อัคระพู (2543: 62) ที่ได้ศึกษาผลการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติควบคู่กับการควบคุมตนเองที่มีต่อความมีวินัยในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติควบคู่กับการควบคุมตนเองก่อนการทดลอง ระยะทดลอง และหลังการทดลอง มีความมีวินัยในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความมีวินัยในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนในระยะการทดลองและหลังการทดลองฝึกสมาธิแบบอานาปานสติควบคู่กับการควบคุมตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองและความมีวินัยในการใช้ห้องสมุด ระยะทดลองฝึกสมาธิแบบอานาปานสติควบคู่กับการควบคุมตนเองมีแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น สอดคล้องกับจันทร์หา เวชวิทย์ (2545: 40) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการปรับสินไหม การควบคุมตนเองและการเสริมแรงแบบดีอาร์เอที่มีต่อพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภายหลังได้รับการใช้การปรับสินไหม การใช้การควบคุมตนเอง และการใช้การเสริมแบบดีอาร์เอและนักเรียนที่ได้รับการใช้การปรับสินไหม การควบคุมตนเอง และการใช้การเสริมแบบดีอาร์เอ มีพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนลดลงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับคมคาย อนุจันทร์ (2538: 54) ที่พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังการใช้การควบคุมตนเอง แสดงให้เห็นว่าการควบคุมตนเองสามารถลดความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

จากผลการศึกษาทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น พบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดลดลง เนื่องจากโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นใช้กิจกรรมกลุ่มที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์และใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง (Self-Control) ที่มีขั้นตอนการปรับพฤติกรรมที่ได้ผล เมื่อนำมาผสมผสานกันทำให้ได้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่มีคุณภาพและโปรแกรมนี้สามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิด

และมุมมองในสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงได้ อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้จริง ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวหรือบุคคลที่มีความสนใจวิธีการนี้ไปประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดได้อีกวิธีหนึ่ง

1.2 ก่อนการวิจัย ควรเข้าไปสังเกตการณ์หรือมีส่วนร่วมกับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้นเสียก่อนสักระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างเยาวชน ซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ตรงตามความจริง

2. ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น เยาวชนชายที่กระทำความผิด ผู้ต้องขังในเรือนจำ นักเรียนระดับอาชีวศึกษา เป็นต้น

2.2 เนื่องจากโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวสามารถทำให้เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงได้ ดังนั้นจึงควรนำวิธีการดังกล่าวไปทดลองใช้ในการปรับพฤติกรรมอื่นๆ เช่น พฤติกรรมไม่มีระเบียบวินัย พฤติกรรมการสูบบุหรี่ เป็นต้น

2.3 นอกจากการประเมินตนเองแล้ว ต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดร่วมสังเกตและประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2550). รายงานสถิติทางศาลคดีเด็กและเยาวชน
กลาง.สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2551,จาก [http://www2.djop.moj.go.th/stat/
show_stat.php?mainstat_id=15](http://www2.djop.moj.go.th/stat/show_stat.php?mainstat_id=15).
- กรมวิชาการ. (2539). คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การควบคุมตนเองและ
การปรับตัว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กลีนบุปผา โสธรชัยวิทย์. (2546). ผลของกิจกรรมกลุ่มต่อการพัฒนาเชาว์อารมณ์ด้าน
สมรรถนะส่วนบุคคลและด้านสมรรถนะทางสังคม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา
การศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร
- กาญจนา พูนสุข. (2541). การควบคุมตนเอง,ในวารสารการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา.
1(1):46-54; กรกฎาคม-ธันวาคม.
- แก้วจิต มากปาน. (2540). การเปรียบเทียบผลของการฝึกการวิเคราะห์ติดต่อสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลกับกิจกรรมกลุ่มที่มีต่ออัตมโนทัศน์ด้านสังคมของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- คมคาย อนุจันทร์. (2538). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรง
พฤติกรรมที่ขัดกัน เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยา
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- คมเพชร จัตรสุกุล. (2530). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน.กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร
- จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และกมล สุดประเสริฐ.(2533).รายงานการวิจัย
ฉบับที่ 44 เรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์
ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะ และการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อ
การสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จักรวาล ภูพาน์. (2537). ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของ
นักเรียนสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร.ปรินญานิพนธ์
กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

- จันทรา เชาว์วิทยา. (2545). การเปรียบเทียบผลของการปรับสัณใหม่การควบคุมตนเอง และการเสริมแรงแบบดีอาร์เอที่มีต่อพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนวมราชานิตตามาศูวิทยา อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร ช่างโชติ; ศิรินันท์ เพชรทองคำ; และ จิตรา วสุวานิช. (2521). จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชูศรี สนิทประชากร. (2545). วิธีสอนตามแนวหลักสูตรใหม่.กรุงเทพฯ: วัชรการพิมพ์
- ไชยงค์ อรนาม. (2549). พัฒนาการควบคุมตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน ในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ถวิลวัลย์ อัมรินทร์. (2543). การศึกษาความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม.ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์วัลย์ สุทิน. (2539). การลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่นโดยรูปแบบการปรับพฤติกรรมด้วยปัญหา. วิทยานิพนธ์ ค.ด.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- ทิสนา แคมมณี. (2522). การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ.เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- นงนุช โรจนเลิศ. (2533). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นิภาพร เฉลิมฉัตร. (2547). ผลของการใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มต่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนภาชี “สุนทรวิทยานุกูล” จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นุชนาฏ หงษ์ไกรเลิศ. (2539). ผลของการให้คำปรึกษาแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- น้ำอ้อย หอมจริง. (2546). ผลของโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาตามแนววิธีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2แผนกพณิชยการ

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.

บัวทอง สว่างโสภาคกุล. (2545). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 8. คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปณิตา นิตยาพร. (2543). ความสัมพันธ์เชิงปฏิสัมพันธ์ที่มีต่ออาหารรุนแรงและสภาพแวดล้อม
ทางสังคมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มวัยรุ่นชาย. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ประพันธ์ สุทธาวาส. (2519). ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

ประภักดิ์ กันกาชิน. (2544). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์ศรีอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร.
สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

ประกาศน์ อวยชัย. (2516). “บทบาทศาลคดีเด็กและเยาวชนกับความมั่นคงแห่งชาติ,” เอกสาร
วิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา. พระนคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประสาธ หลักศิลา. (2515). ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า.

ประสาร ทิพย์ธารา. (2521). พัฒนาการและการปรับตัวของวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
แพร่พิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล.

ประเทือง ภูมิภัทราคม. (2535). การปรับพฤติกรรม : ทฤษฎีและการประยุกต์. ปทุมธานี :
ฝ่ายเอกสารตำรา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ปราณี จันทรหอม. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรม
ก้าวร้าว. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร

ปิยฉัตร บัวรอด. (2548). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อผลการเห็นคุณค่าในตนเองของ
ผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร

พรณี ดาโรจน์. (2542). การใช้เทคนิคการควบคุมตนเองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- พรทิพย์ ททรัพย์สิน. (2532). การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2523). แบบจำลองความคาดคะเนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระทำ ผิดกฎหมายของเยาวชน. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). จิตวิทยาทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.
- พิมผกา อัครกะพู่. (2543). ผลการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติควบคู่กับการควบคุมตนเองที่มีต่อความมีวินัยในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพชรสุดา เพชรใส. (2525). การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภรณ์ อินทสร. (2526). ผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพิน กองธรรม. (2532). ผลการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกเพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2517). ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวเรศ สุมณ. (2542). การเปรียบเทียบผลของการเสริมแรงแบบดี อาร์ เอช กับการควบคุมตนเองที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประชานิเวศน์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เรณู ผดุงถิ่น. (2517). ผลการใช้เสริมแรงทางสังคมเพื่อนปรับพฤติกรรมก้าวร้าว. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; อังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

- วรรณา ช่องดารากุล. (2533). พฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น, วารสารแนะแนว .24(129); 8-13
มิถุนายน-กรกฎาคม.
- วรลักษณ์ ธีราโมกข์. (2536). ความก้าวร้าว, ชัยพฤกษ์วิทยาศาสตร์.40. (277) :
36-37; กรกฎาคม.
- ศศวรรณ เทศศรีเมือง. (2535). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการชี้แนะ
ที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี.ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ศาลเยาวชนและครอบครัว. (2537). รายงานประจำปี พ.ศ. 2537.ศาลเยาวชนและครอบครัว
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
- ศิริชัย หงส์สงวนศรี; และพนม เกตุมาน. (2549). Game Addiction : The Crisis and
Solution. ใน รู้ทันปัญหายุคใหม่. สุวรรณา เรื่องกาญจน์เศรษฐ์; และ พัฒนา
มหาโชคเลิศวัฒนา, บรรณาธิการ. หน้า125-138. กรุงเทพฯ: ป๊อปปี้ เอ็น เทอร์ไพรซ์.
- ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพโรจน์. (2547). ผลกระทบจากการเปิดรับความรุนแรงที่นำเสนอทาง
สื่อมวลชนที่มีต่อการจดจำพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงและทัศนคติที่มีต่อความ
รุนแรงของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- สมพร สุทัศน์,ม.ร.ว. (2526). จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน.พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2529). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
ในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ ค.ด. (จิตวิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- สาวิตรี ไพฑูรย์. (2533). ปัจจัยที่นำมาสู่การกระทำผิดซ้ำของสตรี.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุเกษม อิงคินันท์. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษา
กับการรับชมโทรทัศน์ : กรณีศึกษานักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทรเอม. (2545). จิตวิทยาเด็กเกเร.พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช.
- สุนีย์ ธีรวิรุฬห์. (2542). การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขต
กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุพล ชัดเชื้อ. (2535). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการปรับสัณใหม่ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุภา มาลากุล ณ อยุธยา. (2523).จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- เสถียร ศรีรัตน์. (2522). ความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวกับความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรกว้างในจังหวัดสงขลา. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โสภิตา ลิ้มวัฒนาพันธ์. (2538). การเปรียบเทียบผลของการปรับพฤติกรรมโดยใช้การควบคุมตนเองกับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถที่ดีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ปีที่ 1. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา เทศะปุระณะ. (2524). การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง.วิทยานิพนธ์ สค.ม.(สังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.ถ่ายเอกสาร.
- อชณา ลิ้มปไพฑูรย์. (2521). ลักษณะของกลุ่มเพื่อนของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานฝึกอบรม ศึกษาเฉพาะกรณีสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย (บ้านกรุณา). วิทยานิพนธ์ สค.ม. (วิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- อณณพ ชูบำรุง. (2527). ทฤษฎีอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อารียา นุชอนงค์. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับความก้าวร้าวของวัยรุ่น.วิทยานิพนธ์ ค.ม.(คหกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- อุดมเดช กาญจนพันธุ์. (2540). พฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนไทย ศึกษาเฉพาะกรณีในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา.ปริญญาานิพนธ์ ศศ.บ. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.ถ่ายเอกสาร.
- อุบล วุฒินาสี. (2527). กระบวนการควบคุมตนเองเพื่อลดความวิตกกังวลการเตรียมตัวสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.

- อุษา คงสาย. (2538). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง.วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต* กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- อเนกกุล กรี่แสง. (2517). *จิตวิทยาการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก.*
- Bandura A.(1969). *Principle of behavior modification*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- _____.(1986). Social learning through Imitation, in M.R.Jones(Ed).*Nebraska Symposium on Motivation*. Volume 10.211-274: Lincon: University of Nebraska Press.
- Bandura,A. Ross(1961 June) “Dorothea and Russ,Shlela A. Transmission of Aggression thorough Imitation of aggressive Models,” *Journal of Abnormal and Social Psychology*.36:576-582.
- Berry G.W.(1971) “Personality Patterns and Delinquency,” *The British Journal of Educational Psychology*, 41 : 221 – 222 November
- Birkhauser,July.(1985). “The Effects of Group dyndmics of Self-Conception the Elementary School Classroom,” *Dissertation Abstracts International*.46(1) :103-A.
- Boardman,Jean Alexander.(1988). “The Effectiveneness of Structured Group Internations to Enhance Group Process in a Smoking session Program,” *Dissertation Abstracts International*.50(1) :1952-A.
- Button,Leslie.(1974).*Development Group Work with Adolescents*. London : University of London Press.
- Dubow.Eric E.(1985) “Mitigating Aggressive and Promoting Prosocial Behavior in Aggressive Elementary School Boys,” *Dissertation Abstracts International*. (12):4422;June,1985
- Duschmidt,B.J.(1977).”Self-Actualization and the Human Potential Group Process in a Community College,” *Dissertation Abstracts International*.
- Eysenck , H.J. (1971) *The structure of Human Persunality*, Barnes & Noble Ine.,1971, 476 pp.
- Fuchs, Carilyn Z. and Lym P. Rehm.(1997). “A Self – Control behavior Therapy Therapy Program for Depression, “*Journal of Consulting and Clinical Psychology*.45.

- Grasec, Joan H. and Huig Lytton. *Social Development History Theory and Reserch*. New York : Sproger Verlag, 1988.
- Graziano, Anthony M. and Kevin C. Mooney. (1980). "Family Self – Control Instruction for Children's Nighttime Fear Reduction," *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 48.
- Harrold, Kenneth, F. (1952). "Evaluation and Research in Group Dinamics," *in Educational and Psychological Mesurement*. p492-504.
- Hicks, David J. (January 1965). "Imitation and Relation of Film-Mediated Aggression Peer and Adult Models" *Journal of Personality and Social Psychology*. 5:97-100.
- Kanfer, Frederick H. and Amoid P' Goldstein. (1975). *Helping People Change, Texbook of Method*. New York: Progamon Press.
- Kagan, Jerome and Moss, Howard. (1962) *Birth to Maturity : A study in Psychological Development*. New York : John Weley and Sons Inc.
- Kazdin, Alan E. (1975). *Behavior Modification in Applied Settings*. Bosto : Houghton Mifftinm.
- _____. (1984). *Behavior Modification in Applied Setting* 3 ed. Homewood Illinois: The Dorsey Press.
- Mischel, Raymond; & Eisen, Mavin. (1976). *A Cognitive Social-Learning Approach to Morality and Self-Regulation, in Thomas Lickona (Ed). Moral Development And Behavior: Theory Research and Socialissues*.
- Moore, Mary. (June 1966) "Aggression Themes in Binocular Rivalry Situation" *Journal of Personality and Social Psychology*. 3 :658-688
- Nye, F.I. Family. (1958). *Relationships and delinquent behavior*. New York: Wiliy.
- Ottaway, A.K.G. (1970). Sexual Behavior or a Group or Normal Adolescence, *Medical Aspects of Human Sexuality*. 9 : 40-49
- Reckless, Walter C. (1943). *The Etiology of Delinquent and Criminal of Behavior*, Bulletin No.50, New York, social Science Research Council.
- Roger, C.R. and B.F. Skinner. (1966). *Concern over the Control of Human Behavior, in Control of Human Behavior*. P. 116-315. Illinois: Scott Foresman.
- Rogers, Carl R. (1970). *Encounter Groups*. New York : Harper and Row.
- Rosenbaum, Michael. (1980). A Schedule for Assessing Self – Control Behavior, Preliminary Finding, *Behavior Therapy*. 11:109-121; January.
- Shaw, Marvin E. (1971). *Group Dynamic : The Psychology of small Group Behavior*. 3rd ed. New York; McGraw-Hill

- Skinner, B.F. (1953). *Science and Human Behavior*. New York: Free Press.
- Smith, Alexander B. And Berlin, Louis. (1974). *Treating the Criminal Offender*. New York: Oceana Publications, Inc.
- Sutherland, Edwin H. and Cressey, Donald R. *Principle of Criminology*. New York: J.B. Lippincott Company, 1966.
- Thoreson, C., & Mahoney, M. (1974). *Behavioral self – control*. New York : Holt, Rinehart & Winston.
- Traxler, A.E. and North, R.D. (1957). *Techniques of Guidance*. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว
2. ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว
3. โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว
4. แบบสำรวจการเสริมแรง

ชื่อ.....ชื่อเล่น.....เลขที่.....

แบบวัดพฤติกรรมของท่านที่มีต่อผู้อื่น

คำชี้แจง

1. แบบวัดนี้เป็นแบบวัดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของท่าน คำตอบของท่านสำคัญอย่างยิ่ง ต่องานวิจัยในครั้งนี้ คำตอบของท่านจะไม่มีผิดหรือถูก สิ่งที่ท่านตอบจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และการทำแบบวัดครั้งนี้ไม่มีผลต่อคะแนนในการเรียนและไม่มีผลต่อการดำเนินชีวิตใดๆ ขณะอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมของท่าน ขอให้ท่านตอบด้วยความสบายใจและขอให้ท่านตอบแบบวัดนี้ให้ครบทุกข้อและตรงกับท่านมากที่สุด

2. แบบวัดนี้มีจำนวน 38 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมของท่านที่มีต่อผู้อื่น จำนวน 35 ข้อ

3. โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับท่านมากที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ขอให้ตอบครบทุกข้อ โดยมีเกณฑ์การเลือกคำตอบ ดังนี้

ทำทุกครั้ง	หมายถึง	พฤติกรรมนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ท่านทำทุกครั้ง
ส่วนใหญ่ทำ	หมายถึง	พฤติกรรมนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ท่านส่วนใหญ่ทำ
ทำบ้าง ไม่ทำบ้าง	หมายถึง	พฤติกรรมนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ท่านทำบ้างไม่ทำบ้าง
ทำนานๆ ครั้ง	หมายถึง	พฤติกรรมนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ท่านทำนานๆ ครั้ง
ไม่เคยทำเลย	หมายถึง	พฤติกรรมนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ท่านไม่เคยทำเลย

ตัวอย่าง

พฤติกรรมของท่าน	ทำ ทุก ครั้ง	ส่วน ใหญ่ ทำ	ทำบ้าง/ ไม่ทำ บ้าง	ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ เคย ทำเลย
1. ฉันพูดถากถางซ้ำเติม เมื่อใครทำผิด หรือถูกคุณครูต่อว่า		✓			

** หมายถึง ส่วนใหญ่ฉันพูดถากถางซ้ำเติม เมื่อใครทำผิดหรือถูกคุณครูต่อว่า

แบบวัดพฤติกรรมของท่านที่มีต่อผู้อื่น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวของท่านเป็นอย่างไร
 - () บิดามารดาใช้อำนาจควบคุมให้เชื่อฟังและทำตามความต้องการของตน (พ่อแม่เลี้ยงดูฉันแบบบังคับเชื่อฟังและทำตามที่ท่านต้องการ)
 - () บิดามารดาเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (พ่อแม่เลี้ยงดูฉันแบบเข้มงวดกวดขัน)
 - () บิดามารดาเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย (พ่อแม่เลี้ยงดูฉันแบบตบตี)
 - () บิดามารดาเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองปกป้องมากเกินไป
 - () บิดามารดาเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (พ่อแม่เลี้ยงดูฉันแบบตามใจ)
 - () บิดามารดาเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (พ่อแม่เลี้ยงดูฉันแบบไม่ความเอาใจใส่)

2. รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา
 - () ต่ำกว่า 10,000 บาท
 - () 10,000 – 20,000 บาท
 - () มากกว่า 20,000 บาท

3. ในชีวิตประจำวันท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อใดมากที่สุด
 - () วิทยุ
 - () โทรทัศน์หรือภาพยนตร์
 - () หนังสือพิมพ์ วารสาร
 - () เกมคอมพิวเตอร์
 - () อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมของท่านที่มีต่อผู้อื่น

คำชี้แจง

1. แบบวัดนี้มีจำนวน 35 ข้อ
2. ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในคำตอบท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด
ขอให้ตอบครบทุกข้อ

พฤติกรรมของท่าน	ทำ ทุก ครั้ง	ส่วน ใหญ่ ทำ	ทำบ้าง/ ไม่ทำ บ้าง	ทำ นานๆ ครั้ง	ไม่ เคย ทำเลย
1. ฉันมีเรื่องทะเลาะวิวาท เมื่อเกิด ความไม่พอใจเพื่อน					
2. ถ้าใครพูดจาดูถูกถากถาง ฉันตบตี เพื่อแก้แค้น					
3. ฉันขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อนขณะต่อสู้กัน					
4. เมื่อถูกทำร้าย ฉันต่อสู้ทันที					
5. ถ้าใครยืนขวางทาง ฉันผลักหรือ กระแทกให้พ้นทางเดิน					
6. ฉันพูดคำหยาบกับเพื่อนขณะพูดคุยกัน ตามปกติ					
7. เมื่อไม่พอใจ ฉันพูดประชดประชัน โดยไม่สนใจความรู้สึกของใคร					
8. ถ้าใครทำไม่ถูกใจ ฉันตะคอกใส่ทันที					
9. ถ้าฉันไม่พอใจใคร ฉันมักกระแทก หรือขว้างปาข้าวของใส่เขา					
10. ฉันเคยนัดคู่อริมาตบตี ชกต่อยกัน					
11. เมื่อเพื่อนดักเตือน ฉันพูดประชดประชัน ว่าไม่ต้องมายุ่งเรื่องของฉัน ขอให้เตือน ตัวเองดีกว่า					

พฤติกรรมของท่าน	ทำ ทุก ครั้ง	ส่วน ใหญ่ ทำ	ทำบ้าง/ ไม่ทำ บ้าง	ทำ นานๆ ครั้ง	ไม่ เคย ทำเลย
12. เมื่อเพื่อนฉันตบตีกับคู่อริ ฉันช่วยเพื่อนทันที					
13. เมื่อฉันถกเถียงกับผู้อื่นฉันมักพูดประชด ประชันหรือพูดคำหยาบ					
14. ฉันระบายอารมณ์ด้วยการขว้างปา สิ่งของ					
15. ฉันทำลายสิ่งของของคุณครูให้เสียหาย เมื่อถูกตำหนิหรือลงโทษ					
16. ฉันตะคอกใส่คุณครูขณะที่ถูก ว่ากล่าวตักเตือน					
17. ฉันพูดจาถากถางผู้ที่เคยตำหนิ ความผิดพลาดของฉัน ถ้าเขาทำผิด					
18. ฉันขีดเขียนคำหยาบบนฝาผนังห้องน้ำ					
19. ถ้าฉันไม่พอใจเพื่อนหรือผู้อื่น ฉันพูดประชดประชันเพื่อให้เขาารู้สึกตัว					
20. ฉันลักลอบนำสิ่งของที่คุณครูห้ามเข้ามา ใช้ในศูนย์ฝึก					
21. เมื่อเพื่อนทำให้ฉันโกรธ ฉันแก้แค้น โดยทำลายสิ่งของของเขา					
22. ถ้าใครพูดกับฉันไม่ไพเราะ ฉันก็พูด คำหยาบกับเขา					
23. ฉันข่มขู่ หยิกข่วนผู้ที่อ่อนแอกว่า					
24. เมื่อมีใครห้ามฉันไม่ให้ทำบางสิ่งแต่เขา ยังทำสิ่งนั้น ฉันถือโอกาสพูดจาประชด ประชันเขา					

พฤติกรรมของท่าน	ทำ ทุก ครั้ง	ส่วน ใหญ่ ทำ	ทำบ้าง/ ไม่ทำ บ้าง	ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ เคย ทำเลย
25. ฉันพูด กู มึง กับผู้ใหญ่					
26. เมื่อฉันเจอคู่อริ ฉันเข้าไปตบตี					
27. ฉันพูดจาประชดประชันให้เพื่อนโกรธ เพราะสนุกดี					
28. ฉันทำให้เพื่อนตบตีผู้อื่น					
29. ถ้าครูหรือผู้ใหญ่สั่งให้ทำในสิ่งที่ฉัน ไม่พอใจ ฉันตะคอกและไม่ทำตาม					
30. เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน ฉันโต้เถียงด้วยคำหยาบ					
31. ฉันทำร้ายตนเองด้วยการหยิกข่วน หรือตบตีตัวเองเมื่อโกรธหรือเสียใจ					
32. ฉันบังคับ ตะคอก หรือ หยิกข่วน สมาชิกใหม่เพื่อให้ทำตามคำสั่งของฉัน					
33. ฉันแอบนำสิ่งของที่คุณครูห้าม เข้ามาภายในศูนย์ฝึก					
34. เมื่อเพื่อนเผลอ ฉันหยอกล้อเพื่อน ด้วยการดั่งผมและทูปตี					
35. ฉันทักทายเพื่อนด้วยคำหยาบ					

--*-*-*----ขอบคุณค่ะ----*-*-*-*-*

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว

ข้อที่	สูง		ต่ำ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	4.13	.806	3.13	.957	3.196
2	4.25	.856	3.31	1.138	2.633
3	4.69	.479	3.38	1.360	6.641
4	3.81	1.109	2.44	1.153	3.439
5	4.94	.250	4.00	1.155	3.174
6	3.75	.775	2.00	.966	5.653
7	3.88	.619	2.50	1.155	4.198
8	4.19	.655	2.75	.856	5.333
9	4.81	.403	3.69	1.195	3.567
10	4.25	.775	2.94	1.063	3.992
11	4.50	.632	3.44	1.094	3.364
12	3.63	1.088	2.56	1.209	2.613
13	4.13	.719	2.31	.946	6.100
14	4.88	.342	3.56	1.031	4.835
15	5.00	.000	4.50	.730	2.739
16	4.88	.342	4.13	1.088	2.631
17	4.38	.719	3.25	1.125	3.370
18	4.94	.250	4.56	.512	2.631
19	4.00	.730	2.94	1.063	3.296
20	4.88	.342	3.63	.957	4.919
21	5.00	.000	4.00	.966	4.140
22	3.88	.719	2.44	1.209	4.087
23	4.81	.403	4.25	.683	2.837
24	4.38	.619	2.69	.873	6.306
25	4.94	.250	4.44	.629	2.954
26	4.75	.447	3.00	1.317	5.034
27	4.81	.403	3.81	.981	3.771

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	สูง		ต่ำ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
28	4.94	.250	4.00	1.095	3.337
29	4.88	.342	3.94	1.181	3.049
30	4.06	.680	2.31	.704	7.151
31	4.69	.793	3.75	1.483	2.229
32	4.94	.250	4.63	.500	2.236
33	4.81	.403	3.75	1.183	3.400
34	4.50	.516	3.06	.929	5.411
35	4.25	.683	3.06	1.289	3.255

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

โปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
1 เวลา 1 ชม.	ปฐมนิเทศ และสร้าง ความคุ้นเคย	รู้จักฉัน รู้จักเธอ รู้จักใจ	1. เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้รับการทดลองมีความคุ้นเคยกันและเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมกลุ่มในแต่ละครั้งเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ 2. เพื่อให้ผู้รับการทดลองเข้าใจจุดประสงค์และมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว	ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีและเตรียมความพร้อมร่วมกัน <u>ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม</u> 1. ผู้วิจัยแจกกระดาษรูปหัวใจที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ให้แก่สมาชิกคนละ 1 ส่วน ครอบทุกคน แล้วให้สมาชิกไปหาคนที่มีความเข้ากันได้กับตัวเอง 2. เมื่อพบคู่ของตนแล้วให้นั่งพูดคุยกับคู่ของตนโดยใช้เวลา 10 นาทีซึ่งให้พูดคุยกันหัวข้อดังนี้ 2.1 พูดคุยในเรื่องของตนเองให้คู่ของเรารู้จักมากยิ่งขึ้น 2.2 สมาชิกซักถามคู่ของตนว่าคาดหวังจะได้อะไรจากการเข้าร่วมโปรแกรม 3. เมื่อครบ 10 นาทีให้แต่ละคู่ออกมารายงานต่อกลุ่มใหญ่ถึงสิ่งที่ได้ฟังมาจากคู่ของตนและสิ่งที่คู่ของตนคาดหวังจากการเข้าร่วมโปรแกรม ครั้งนี้

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการกิจกรรม
				4. ผู้วิจัยแจกเอกสารประกอบการสัมมนา แก่สมาชิกและให้แต่ละคู่สนทนากัน จากนั้นให้แต่ละคู่ออกมานำเสนอคู่ของตนเองต่อกลุ่มใหญ่ <u>ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์</u> 1.ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นจากการเล่นเกมรวมดวงใจ ผู้วิจัยอาจถามนำ เช่น 1.1สมาชิกเคยเล่นเกมนี้มาก่อนหรือไม่ 1.2 สมาชิกมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเล่นเกมนี้ สมาชิกได้ข้อคิดอะไรจากกรรมนี้ <u>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป</u> 1.ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันสรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรมรวมดวงใจ 2.ผู้วิจัยแจกเอกสารกำหนดการเข้าร่วมโปรแกรมแก่สมาชิกละชี้แจงระเบียบ วิธีการ จุดประสงค์ของการเข้าร่วมโปรแกรม รวมทั้งข้อตกลงของกลุ่ม และแจกแฟ้มเอกสารแก่สมาชิก จากนั้นให้สมาชิก

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				2. ชักถามข้อสงสัยต่างๆ ในการเข้าร่วมโปรแกรม
2 เวลา 1 ชม.	พฤติกรรม ก้าวร้าว ทางวาจา : ต ะ ค อ ก ต ะ โ ก น เสียงดัง	ดีแก่ตัวเรา	เพื่อให้สมาชิก มีพฤติกรรมกา ร ต ะ ค อ ก แ ล ะ การตะโกนเสียงดัง ลดลง	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 ผู้วิจัย ดำเนินการทดลองซึ่ง มีขั้นตอนดังนี้ เทคนิคการแสดงบทบาท สมมติ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก กลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธภาพ ที่ดีและเตรียมความพร้อม ร่วมกัน <u>ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกลงมือ ปฏิบัติกิจกรรม โดยแต่ละ กิจกรรมจะใช้เทคนิค ต่างๆกัน ทั้งการอภิปราย กลุ่ม การแสดงบทบาท สมมติ กรณีศึกษา และเกม <u>ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกวิเคราะห์ การแสดงพฤติกรรมที่ เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรม ก้าวร้าว โดยการแสดงความ คิดเห็นร่วมกัน <u>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกัน สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก กิจกรรม

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
3 เวลา 1 ชม.	พฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ร่างกายและ วาจา : การ แสดงออก เมื่อเกิด ความคับ ข้องใจ โกรธ และไม่พอใจ	ลดความโกรธ ง่าย ๆ ด้วยตัวเรา		<u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก กลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพ ที่ดีและเตรียมความพร้อม ร่วมกัน <u>ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม</u> 1. ชี้แจงผู้รับการทดลองว่า จะสอนเทคนิคการลดความ โกรธ ด้วย เทคนิค การสูดลมหายใจ เทคนิคนี้ สมาชิกสามารถทำได้ในใจ จะ ช่วย หัก เหนี่ยว ความสนใจต่อเหตุการณ์ กระตุ้นหรือผู้ที่ยั่วเย้าได้ 2. สอนเทคนิคการสูดลม หายใจ โดยให้สูดลมหายใจ ลึกๆอย่างช้าๆ จะช่วยให้ สามารถควบคุมการ ตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้ การสอนวิธีการสูดลม หายใจ ให้ สมาชิก ประกอบด้วย 2.1 ให้สมาชิกสูดลมหายใจ เข้าอย่างช้าๆ นานๆ 2.2 จากนั้นหายใจออกทันที แต่ค่อยๆผ่อนออกอย่างช้าๆ 2.3 ขณะที่หายใจออก คิด คำว่า “สบาย-ย-ย” โดย หายใจออกช้าๆ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				อย่างต่อเนื่อง
4	พฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ร่างกายและ ด้านวาจา	แบ่งเป็น แยกได้	1. เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้พฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น 2. เพื่อให้สมาชิกรับรู้ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อพฤติกรรมต่างๆ 3. เพื่อให้สมาชิกสามารถแบ่งแยกพฤติกรรมด้านบวกและด้านลบ	ตอนที่ 1 <u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและเตรียมความพร้อมร่วมกัน <u>ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม</u> 1. แบ่งสมาชิกออกเป็นคู่ โดยการจับสลากได้ทั้งหมด 5 คู่ 2. ให้สมาชิกยืนล้อมรอบกระดาษแข็งที่เขียนคำเกี่ยวกับการกระทำต่างๆ คว้าอยู่รอบห้อง(ในกระดาษแข็งเขียนคำว่า ขโมย ตบ คู่อริ ช่วยเหลือ ด่าทอด้วยคำหยาบคาย และมิตรภาพ) 3. เมื่อให้สัญญาณ ให้สมาชิกแต่ละคู่พลิกกระดาษขึ้นมา เมื่อพบคำที่เขียนอยู่บนกระดาษ สมาชิกมีความรู้สึกอย่างไร ให้เขียนแทนความรู้สึกนั้นออกมาให้ได้มากที่สุด โดยใช้เวลา 5 นาที แล้วเวียนกลุ่ม จนครบ 5 กลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				<u>ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยนำคำที่สมาชิกเขียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อการกระทำออกมาอภิปรายว่าเหตุใดจึงมีความรู้สึกเช่นนั้น คำใดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี และ คำใดก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดี เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น <u>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมครั้งนี้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่า คนทุกคนย่อมสัมผัสและรับรู้ได้ถึงความรู้สึกต่างๆ ทั้งความรู้สึกที่ดีและความรู้สึกที่ไม่ดี แต่ทุกคนล้วนแล้วแต่อยากรับรู้ถึงความรู้สึกที่ดีด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นเราจึงควรประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสม เพื่อที่เราจะได้รับความรู้สึกดี ตอนที่ 2 <u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยแจ้งให้สมาชิกทราบว่า เกมที่ 2 นี้ ชื่อว่า เกมก้าว-ถอย แห่งความรู้สึก ซึ่งไม่มีการแบ่งกลุ่มย่อย

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				<u>ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม</u> 1. ให้สมาชิกยืนเรียงรวมกันบริเวณกลางห้อง 2. ผู้วิจัยอ่านคำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ได้แก่ สอบได้ ที่ ห นึ่ง พุด ค่ำ ห ย า บ กับเพื่อน ห นี เรียน โดน คุณครูดู ทำร้ายร่างกายตนเอง ตักเตือนเมื่อเพื่อนพุดคำหยาบ หยิกคนที่ไม่ชอบ ช่วยเหลือเพื่อน พุดจากับ ผู้ใหญ่ด้วยถ้อยคำไพเราะ ตบคู่อริ ช่วยคุณครูถือของ พุดหยาบคาย พุดตะคอกผู้อื่น พุดล้อเล่นขบถพร่องของคนอื่น พุดประชดประชัน ตั้งใจชนหรือกระแทก คนอื่น ขอโทษเมื่อตนทำผิด ถ้าสมาชิกรู้สึกดีกับคำนั้นให้ก้าวไปข้างหน้าหนึ่งก้าว แต่ถ้ารู้สึกเฉยๆให้อยู่กับที่ ถ้ารู้สึกไม่ดีกับคำนั้นให้ถอยหลังหนึ่งก้าว <u>ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยร่วมกับสมาชิกอภิปรายว่าการกระทำที่ส่งผลต่อความรู้สึกของเรา ลองสำรวจตัวเองว่าการกระทำใดที่ส่งผลต่อความรู้สึกของเราใน

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				แง่ดีและไม่ดี หรือเพราะอะไรที่ทำให้การกระทำของสมาชิกรู้สึกเฉยๆ <u>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมครั้งนี้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่า ทุกคนย่อมมีความแตกต่างกัน อาจมีการกระทำบางอย่างที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมซึ่งจะส่งผลต่อความรู้สึกของเราทั้งด้านบวกและด้านลบ ทุกคนอยากมีความรู้สึกที่ดีกันทั้งนั้น เราเองก็อาจจะกระทำ สิ่งที่ไม่เหมาะสมทำให้ผู้อื่นรู้สึกไม่ดีเช่นกัน ดังนั้นเราควรจะทำสิ่งที่เหมาะสมเพื่อผู้อื่นจะได้รับแต่ความรู้สึกดี
5	พฤติกรรมก้าวร้าว ด้านร่างกาย : การตีงัดผม	นันทกุลล่าง เท้าเทวดา	เพื่อให้สมาชิกมี พฤติกรรมการ ตีงัดผมเพื่อลดลง	<u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> ผู้วิจัยทักทายและเตรียมความพร้อมสมาชิกเพื่อดำเนินกิจกรรมการอภิปรายกลุ่มเรื่องนันทกุลล่างเท้าเทวดา

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				<u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 1. ทำไมเทวดาจึงต้องเขกศีรษะ ถูบหัว ดึงผมบนทุกจนหัวล้าน 2. ยักษ์นนทก มีความรู้สึกเช่นไรเมื่อถูกเทวดาทำเช่นนั้น 3. ยักษ์นนทก แก้ปัญหาอย่างไร 4. สมาชิกคิดว่ายักษ์นนทก แก้ปัญหาเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด 5. สมาชิกคิดว่าการแก้ปัญหานั้นถูกต้องและเหมาะสมควรจะเป็นอย่างไร <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์</u> <u>หลักการ</u> 1. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย 2. ผู้วิจัยให้ผู้สังเกตการณ์ออกมารายงานผลการสังเกต 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ จุดด้อยของเพื่อน ของสมาชิกในกลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				4. ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกันเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม 5. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>ขั้นที่ 4 ขั้นประเมิน</u> 1. สมาชิกแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม 2. สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม
6	พฤติกรรมก้าวร้าวด้านร่างกายและวาจา : การแสดงออกเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธและไม่พอใจ	กระเช้าเข้าเหย้า	เพื่อให้สมาชิกรู้จักควบคุมจัดการอารมณ์และการแสดงออกเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธและไม่พอใจของตนเอง	<u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> 1. ให้สมาชิกทุกคนนั่งเป็นวงกลม 2. ให้สมาชิกผู้โชคดี 1 คนเดินรอบวงและเลือกเพื่อนคนใดคนหนึ่งแล้วแสดงอะไรก็ได้ให้เพื่อนคนนั้นดู โดยพยายามให้เพื่อนคนนั้นยิ้มให้ได้หากเพื่อนคนนั้นยิ้มออกมาแสดงว่าแพ้และต้องออกมาแสดงแทนและทำให้เพื่อนคนอื่นยิ้มออกมาให้ได้ โดยมีกติกาว่าห้ามแตะต้องตัวเพื่อนคนนั้น และต้องเลือกเพื่อนที่ยังไม่ได้เล่นเกม 3. ผู้วิจัยให้เวลาพอสมควรและผู้วิจัยต้องให้กำลังใจให้สมาชิกที่พยายามไม่ยิ้ม และเสริมกำลังใจให้สมาชิกที่แสดงพยายามทำให้เพื่อนยิ้ม

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				<u>ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์</u> 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หัวข้อต่อไปนี 1.1 สมาชิกได้อะไรจากเกมนี้ 1.2 สมาชิกที่ถูกยั่วแล้วไม่ยี้มว่ามีวิธีระงับใจหรือควบคุมตนเองอย่างไร 2. ผู้วิจัย และ สมาชิก ร่วมกันอภิปรายถึงประเด็นต่อไปนี 2.1 สมาชิกเคยถูกผู้อื่นกระเช้าเข้าเหยยั่วยุหรือไม่อย่างไร และสมาชิกเคยกระเช้าเข้าเหยผู้อื่นหรือไม่อย่างไร 2.2 เหตุใดเราจึงมีความจำเป็นในการระงับใจหรือควบคุมตนเอง 2.3 การระงับใจหรือควบคุมตนเองก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไร <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ</u> 1. ผู้วิจัย แบ่ง สมาชิก ออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คนโดยการจับฉลากแล้วให้สมาชิกระดมความคิดเห็นประเด็น “วิธีการระงับใจ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				หรือควบคุมตนเองเมื่อถูก กระช้ำเข้าเหย” ตามใบ กิจกรรม 2. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมา รายงานผลต่อกลุ่มใหญ่ 3. ผู้วิจัยและสมาชิก ร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากกิจกรรม “กระช้ำเข้าเหย” เพื่อเป็นแนวทางใน การนำไปใช้ในชีวิตรจริง ซึ่ง ปกติธรรมดาคนเราย่อมมี อารมณ์เมื่อมีใครหรือมีอะไร เข้ามากระทบทั้งในทางที่ดี และร้าย หากสิ่งนั้นกระทบ เราในทางบวก เช่น ชื่นชม ยกย่อง เราก็ยินดีชื่นชอบ เขา แต่หากสิ่งนั้นมากระทบ เราในทางลบ เช่น ดุด่า ตบตี เราก็จะโกรธ ไม่พอใจ หากเราขาดการระงับหรือ การ ควบคุม ตนเองที่ เหมาะสม อาจทำให้เกิด เรื่องรุนแรงขึ้นได้ เช่น การ ทะเลาะเบาะแว้ง การทำร้ายร่างกายกันจนเกิดความเสียหายต่อดัวเราและผู้อื่น ได้ <u>ขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผล</u> 1.สังเกตจากความสนใจใน การเข้าร่วมกิจกรรมของ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				สมาชิก สังเกตจากการแสดงความ คิดเห็น การซักถามของ สมาชิก 2.ประเมินจากใบกิจกรรม ของสมาชิก
7	พฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ร่างกายและ วาจา : การ แสดงออก ของเยาวชน หญิง โดย การกระทำ ต่างๆ และ คำพูดเมื่อ เกิดความ คับข้องใจ โกรธ หรือไม่ พอใจ	ตาบอดขาเสีย	1. เพื่อชี้ให้เห็นว่าแต่ ละคนมีข้อดีข้อเสีย แตกต่างกัน 2. เพื่อฝึกให้สมาชิก รู้จักฟังพาท้ายซึ่ง กันและกัน 3. เพื่อให้สมาชิก ตระหนักว่าการ สื่อสารที่ดีจะทำให้มี ประสิทธิภาพ	<u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก กลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธภาพ ที่ดีและเตรียมความพร้อม ร่วมกัน <u>ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม</u> 1. แบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละ คู่ตกลงกันว่าใครจะเป็น คนตาบอดและใครจะเป็น คนขาเสีย คนที่ไม่มีคู่ให้ เลือกเพื่อนซ้ำได้ 2. ผู้วิจัยเป็นคนผูกตาคน ตาบอด และให้คนตาดียก ขาข้างใดข้างหนึ่งมาไว้ ด้านหลัง โดยเอาฝ่าผูกขาไว้ 3. ให้คนขาเสียจูงคนบอด ไปยังจุดหมายแล้วเดิน กลับมาแตะมือเพื่อนคู่ต่อไป พร้อมทั้งผูกตาและผูกขา เพื่อนด้วย ทำจนครบทุกคน <u>ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยร่วมกับสมาชิก อภิปรายถึงความรู้สึกของ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				คนตาดีแต่ขาเสียและคนตาบอด แต่ขาดีว่ารู้สึกเช่นไร <u>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมครั้งนี้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
8	พฤติกรรมก้าวร้าวด้าน วาจา : การพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่น หรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลก	จุดด้อยของเพื่อน	เพื่อให้สมาชิกมีพฤติกรรมการพูด ล้อ เล่น ถึง ข้อบกพร่องของผู้อื่น หรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลกลดลง	<u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> 1. ผู้วิจัยนำสมาชิกเข้าสู่กิจกรรม จุดด้อยของเพื่อน โดยผู้วิจัยให้สมาชิกนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกเลือกประธาน เลขานุการ และผู้สังเกตการณ์ อย่างละ 1 คน จากนั้นผู้วิจัยอธิบายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในการอภิปรายกลุ่ม 4. ผู้วิจัยแจกเอกสาร เรื่อง “จุดด้อยของเพื่อน” ให้สมาชิกร่วมกันศึกษา และแสดงความคิดเห็น 5. ผู้วิจัยให้สมาชิกอาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติเรื่อง จุดด้อยของเพื่อน <u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 1. สมาชิกคิดว่าเปรมสุขทำ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				ถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด 2. สมาชิกเป็นเปรมสุข สมาชิกจะทำอย่างไรจึงจะ ไม่ให้เพื่อนๆเรียกเช่นนั้นอีก 3.นักเรียนเป็นอาจารย์ จะ แก้ไขเหตุการณ์นี้อย่างไร <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์</u> <u>หลักการ</u> 1.ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่ม ออกมารายงานผลการ อภิปราย 2.ผู้วิจัยให้ผู้สังเกตการณ์ ออกมารายงานผลการ สังเกต 3.ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกัน อภิปราย แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ จุดด้อยของ เพื่อน ของสมาชิกในกลุ่ม 4.ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกัน เลือกแนวทางปฏิบัติที่ เหมาะสม 5. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>ขั้นที่ 4 ขั้นประเมิน</u> 1.สมาชิกแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม 2.สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่ง กันและกันในการทำกิจกรรม
9	พฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน	เหตุเกิดเพราะ มะม่วง		

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
	ร่างกาย : การขว้างปา สิ่งของ		เพื่อให้สมาชิกมี พฤติกรรมการขว้าง ปาสิ่งของลดลง	<u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> 1. ผู้วิจัยชักทายสมาชิกและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่กิจกรรม เหตุเกิดเพราะชมพู 2. ผู้วิจัยบางสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน 3. ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง “เหตุเกิดเพราะชมพู” ให้สมาชิกคนละ 1 แผ่น และแจกกระดาษและดินสอให้สมาชิก คนละ 1 ชุด 4. ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น <u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไป 1. ธรรมนูญมีพฤติกรรมเช่นนี้ แสดงว่าธรรมนูญเป็นคนอย่างไร 2. ถ้าธรรมนูญไม่ยอมรับผิด เหตุการณ์จะดำเนินต่อไปอย่างไร 3. พิมพ์มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อจะถูกทำโทษ 4. จากเรื่อง “เหตุเกิดเพราะชมพู” สมาชิกได้ข้อคิดอะไรบ้าง

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				<u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์</u> <u>หลักการ</u> 1. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายเหตุการณ์ทำนองนี้ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของนักเรียนแต่ละคน 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกันเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม 4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>ขั้นที่ 4 ขั้นประเมิน</u> 1. สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม 2. สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม
10	พฤติกรรมก้าวร้าวด้านวาจา : การใช้คำพูดที่หยาบคาย	โคนันทวิศาล	เพื่อให้สมาชิกมีพฤติกรรมการพูดคำหยาบลดลง	<u>ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ</u> ผู้วิจัยทักทายและเตรียมความพร้อมสมาชิกเพื่อดำเนินกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติเรื่องโคนันทวิศาลสร้างสถานการณ์สมมติ เรื่อง “โคนันทวิศาล” <u>ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง</u> 1. ผู้วิจัยคัดเลือกอาสาสมัครเป็นผู้แสดงจำนวน 3 คน

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				2. การจัดฉาก ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงอ่าน และซักซ้อมเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 3. ระหว่างผู้แสดงซักซ้อมบทบาท ผู้วิจัยให้สมาชิกที่เหลือเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว การใช้คำพูดหยาบคายที่สมาชิกเคยประสบมา 4. ผู้วิจัยให้สมาชิกที่เหลือทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในการแสดง และแจกกระดาษ ดินสอให้ผู้สังเกตเพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้แสดง 5. ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงบทบาทตามที่ตนได้รับ <u>ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์</u> เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยมุ่งเน้นว่าการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับสมาชิกสมาชิกน้อยเพียงใด และวิเคราะห์ตามบทบาทต่างๆ ดังนี้

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				1. ทำไมเจ้าของโคจึงพูดกับโคครั้งแรกเช่นนั้น 2. เจ้าของโคมีความรู้สึกเช่นไร เมื่อโคไม่ยอมลากเกวียน 3. เหตุใดเศรษฐกิจจึงแพ้ <u>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพูดจาอย่างไพเราะร่วมกันและสรุปจากการแสดงบทบาทสมมติและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่าไม่ว่าตัวเราหรือใครๆ ก็อยากให้ผู้อื่นพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน น่าฟังด้วยกันทั้งนั้น
11	พฤติกรรมก้าวร้าวด้านวาจา: การใช้คำพูดที่หยาบคาย การพูดจาประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง	ภาษาดอกไม้	เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้การใช้ภาษาที่เหมาะสมต่อบุคคลรอบข้างลดการใช้คำพูดที่หยาบคาย การพูดจาประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง	<u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> ผู้วิจัยทักทายและเตรียมความพร้อมสมาชิกเพื่อดำเนินกิจกรรมการอภิปรายกลุ่มและซักถามสมาชิกในกลุ่มว่า “มีใครบ้างที่มีปัญหาเวลาที่พูดคุยกับพ่อแม่ อาจารย์ หรือเพื่อนๆ” เช่น พูดที่ไร้กัทะเลาะกันทุกครั้ง พูดที่ไร้กัมีคำหยาบคาย ประชดประชัน หรือพูดเสียงดังและตะคอกกัน 1.ผู้วิจัยแบ่งสมาชิกออกเป็น

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน จำนวน 2กลุ่ม และกลุ่มละ 4 คนจำนวน 1 กลุ่ม 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละ กลุ่มเล่าให้สมาชิกทุกคนฟัง ถึงเรื่องราว ท้าที่ คำพูดที่ใช้ โต้ตอบกันและผลที่เกิดจาก การพูดคุยในกลุ่มละ 1 เรื่อง <u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกัน อภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยให้สมาชิกสมาชิก แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น ต่อเรื่องราวที่ได้ฟังว่าในแต่ละ เรื่องมีคำพูดและการ กระทำอะไรบ้างที่ช่วยให้ เพิ่มหรือลดความขัดแย้งใน การพูดคุยกับผู้อื่น 2. คำพูดและการกระทำ ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อตัว สมาชิกและผู้อื่นอย่างไรบ้าง <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์</u> <u>หลักการ</u> 1. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่ม ออกมารายงานผลการ อภิปราย 2.ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกัน เลือกแนวทางปฏิบัติที่ เหมาะสม

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				3. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>ขั้นที่ 4 ขั้นประเมิน</u> 1. สมาชิกแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม “ภาษาดอกไม้” 2. สมาชิกให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งกันและกันในการทำ กิจกรรม
12	ปิดการ เข้าร่วมโปร แกรมการ ควมคุม ตนเอง เพื่อลด พฤติกรรม ก้าวร้าว	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้สมาชิกได้ พูดคุย แสดงความ คิดเห็นที่มีต่อการ เข้าร่วมโปรแกรมฯ 2. เพื่อสรุปผลการ เรียนรู้ที่ได้จากการ เข้าร่วมโปรแกรมฯ 3. เพื่อให้สมาชิกนำ สิ่งที่ได้จากการ เรียนรู้ไปพัฒนาการ ควบคุมตนเองเพื่อ ลดพฤติกรรม ก้าวร้าว ใน ชีวิตประจำวัน	1. ผู้วิจัยให้สมาชิกนั่งเป็น วงกลมหันหน้าเข้าหากัน เปิดเพลง คำว่าเพื่อน แล้ว ส่งไหมพรมให้สมาชิกคน หนึ่งในกลุ่ม จากนั้นให้ สมาชิกลูกชิ้นนำไหมพรมไป ส่งต่อให้เพื่อนอีกคนแล้วพูด ถึงข้อดีของเพื่อนคนนั้น ผู้วิจัยให้เวลาสมาชิกในการ ทำกิจกรรมนี้พอสมควร 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกัน แสดงความคิดเห็นถึงสิ่งที่ ได้รับจากกิจกรรมสลายไย สัมพันธ์ จากนั้นผู้วิจัยสรุป เพิ่มเติมว่าสมาชิกยังคงต้อง อยู่ร่วมกัน ณ ที่นี้อีกนาน การมีสัมพันธภาพที่ดี การ เข้าใจ การมีความรักต่อกัน ทำให้ปัญหา ความขัดแย้ง การทะเลาะเบาะแว้งนั้น

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินกิจกรรม
				ลดลง ครึ่งนี้เป็นครั้งสุดท้ายของการเข้าร่วมโปรแกรมแล้วผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม โดยเขียนบันทึกลงกระดาษที่แจกให้ 3. ให้แต่ละคนออกมานำเสนอ ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมและชี้แจงให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณสมาชิกที่เข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว และกล่าวปิดกิจกรรม

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศและสร้างความคุ้นเคย

หัวข้อเรื่อง ปฐมนิเทศและสร้างความคุ้นเคย

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

3. เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้รับการทดลองมีความคุ้นเคยกัน และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมกลุ่มในแต่ละครั้งเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้ผู้รับการทดลองเข้าใจจุดประสงค์และมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

อุปกรณ์

กระดาษรูปหัวใจที่แบ่งครึ่งเป็น 2 ส่วน ซึ่งแต่ละคู่จะแบ่งไม่เหมือนกัน
จำนวน 10 ดวง

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและเตรียมความพร้อมร่วมกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

2. ผู้วิจัยแจกกระดาษรูปหัวใจที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วนให้แก่สมาชิกคนละ 1 ส่วน ครบทุกคน แล้วให้สมาชิกไปหาคนที่มียี่ห้อของดวงใจที่เข้ากันได้กับส่วนของตนเอง
3. เมื่อพบคู่ของตนแล้วให้นั่งพูดคุยกับคู่ของตนโดยใช้เวลา 10 นาที ซึ่งให้พูดคุยกันหัวข้อดังนี้
 - 3.1 พูดคุยในเรื่องของตนเองให้คู่ของเรารู้จักมากยิ่งขึ้น
 - 3.2 สมาชิกซักถามคู่ของตนว่าคาดหวังจะได้อะไรจากการเข้าร่วมโปรแกรม
4. เมื่อครบ 10 นาทีให้แต่ละคู่ออกมารายงานต่อกลุ่มใหญ่ถึงสิ่งที่ได้ฟังมาจากคู่ของตนและสิ่งที่คู่ของตนคาดหวังจากการเข้าร่วมโปรแกรมครั้งนี้
5. ผู้วิจัยแจกเอกสารประกอบการสัมมนาแก่สมาชิกและให้แต่ละคู่สนทนากัน จากนั้นให้แต่ละคู่ออกมานำเสนอคู่ของตนเองต่อกลุ่มใหญ่

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นจากการเล่นเกมรวมดวงใจ
ผู้วิจัยอาจถามนำ เช่น
 - 2.1 สมาชิกมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเล่นเกมนี้
 - 2.2 สมาชิกได้ข้อคิดอะไรจากกิจกรรมนี้

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันสรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรมรวมดวงใจ
3. ผู้วิจัยแจกเอกสารกำหนดการเข้าร่วมโปรแกรมแก่สมาชิกและชี้แจงระเบียบ
วิธีการ จุดประสงค์ของการเข้าร่วมโปรแกรม รวมทั้งข้อตกลงของกลุ่ม
และแจกแฟ้มเอกสารแก่สมาชิก จากนั้นให้สมาชิกซักถามข้อสงสัยต่างๆ
ในการเข้าร่วมโปรแกรม

การประเมิน

1. สังเกตจากความร่วมมือ ความตั้งใจของผู้รับการทดลองในการทำกิจกรรม
2. จากการตอบคำถามของผู้รับการทดลอง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยและสมาชิกมีความคุ้นเคยและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน รวมทั้งมีข้อตกลง
ของกลุ่มร่วมกัน

เอกสารประกอบการสัมภาษณ์

- ☺ ชื่อเพื่อน.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....
- ☺ อายุ.....ปี วันเกิด.....กรุ๊ปเลือด.....
- ☺ งานอดิเรก.....
- ☺ สัตว์ที่ชอบ.....
- ☺ อาหารที่ชอบ.....
- ☺ ผลไม้ที่ชอบ.....
- ☺ กีฬาที่ชอบ.....
- ☺ สถานที่ท่องเที่ยวที่ชอบ.....
- ☺ นักร้องที่ชอบ.....
- ☺ ดาราที่ชอบ.....
- ☺ ภาพยนตร์ที่ชอบ.....
- ☺ คติประจำใจ.....
- ☺ ความมุ่งหวังในอนาคต.....
- ☺ เมื่อเกิดปัญหา จะแก้ไขโดย.....

เรื่องอื่นๆที่ต้องการสัมภาษณ์

- ☺
- ☺

ลงชื่อผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ข้อตกลงของกลุ่ม

เพื่อให้การเข้าร่วมโปรแกรมฯครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงขอกำหนดเป็นข้อตกลงร่วมกัน
ดังนี้

1. สมาชิกต้องเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง และยินดีที่จะปฏิบัติตามกิจกรรมด้วยความพร้อมและสมัครใจอย่างเต็มที่
2. สมาชิกต้องเข้าร่วมกิจกรรมตรงเวลาและเลิกกิจกรรมตามเวลาที่ได้กำหนดไว้
3. สมาชิกต้องมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
4. สมาชิกต้องเปิดเผยตนเอง โดยการแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อกลุ่มตามความเป็นจริงและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
5. การแสดงความคิดเห็นของสมาชิก จะต้องทำอย่างจริงใจ ตรงไปตรงมาเพื่อให้เกิดการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์
6. ในการทำเอกสารประกอบกิจกรรม สมาชิกต้องตั้งใจทำอย่างดีที่สุดให้ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง

ครั้งที่ 2 ดีแก่ตัวเรา

หัวข้อเรื่อง พฤติกรรมก้าวร้าวร้ายทางวาจา : ตะคอก ตะโกนเสียงดัง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกมีพฤติกรรมการตะคอกและการตะโกนเสียงดังลดลง

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบบทบาทสมมติ เรื่อง “ตะคอก ตะโกนเสียงดัง”
2. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
3. ปากกา
4. แบบสำรวจการเสริมแรง

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและเตรียมความพร้อมร่วมกันเพื่อจะทำกิจกรรมดีแก่ตัวเรา
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ ลดการตะคอก ตะโกนเสียงดัง โดยอธิบายให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการควบคุมตนเองที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

ผู้วิจัยให้สมาชิกวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้สมาชิกมีพฤติกรรมตะคอก ตะโกนเสียงดัง โดยให้สมาชิกรายงานทีละคน

ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดแนวทางในการลดพฤติกรรมตะคอก ตะโกนเสียงดัง โดยเขียนใส่กระดาษที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้

ผู้วิจัยให้สมาชิกตอบแบบสำรวจเสริมแรงเพื่อใช้แลกเปลี่ยนในการเสริมแรงเมื่อสมาชิกปฏิบัติตามเงื่อนไข

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

1. ผู้วิจัยเลือกผู้แสดงจากความสมัครใจ จำนวน 3 คน
2. ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงอ่านและซักซ้อมเพื่อให้เหมาะสมกับเรื่อง

3. ให้สมาชิกที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ และแจกปากกา แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม เพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้แสดง
 4. ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงบทบาทตามที่ตนได้รับ
 5. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมการตะคอก ตะโกนเสียงดังของตนเอง
- ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

1. เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกัน เกี่ยวกับการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยมุ่งเน้นว่าการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับสมาชิกสมาชิกน้อยเพียงใด และวิเคราะห์ตามบทบาทต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 ถ้าสมาชิกเป็นนางสาวศุภารดี สมาชิกจะมีความรู้สึกอย่างไร
 - 1.2 นางสาววิไลวรรณทำถูกหรือไม่ และเป็นคนอย่างไร
 - 1.3 ถ้าสมาชิกเป็นอาจารย์สุปราณี จะแก้ไขเหตุการณ์นี้อย่างไร
 - 1.4 สมาชิกได้ข้อคิดเกี่ยวกับการแสดงครั้งนี้หรือไม่
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกบันทึกพฤติกรรมตะคอก ตะโกนเสียงดัง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกประเมินพฤติกรรมของการตะคอก ตะโกนของตนเอง
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
3. สมาชิกที่เห็นว่าพฤติกรรมการตะคอก ตะโกนของตนเองลดลง จะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิกกำหนด

การประเมิน

1. สังเกตจากการเข้าร่วมแสดงบทบาทสมมติ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายร่วมกันตอบแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกสามารถลดการพูดจาตะคอกและการตะโกนเสียงดัง

ครั้งที่ 3

ลดความโกรธง่าย ๆ ด้วยตัวเรา

หัวข้อเรื่อง พฤติกรรมก้าวร้าวด้านร่างกายและวาจา : การแสดงออกเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธและไม่พอใจ

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้รับการทดลองสามารถควบคุมตนเองเพื่อลดความคับข้องใจ โกรธและไม่พอใจได้

อุปกรณ์ กระดาษ

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ตอนที่ 1 เทคนิคการลดความโกรธ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและเตรียมความพร้อมร่วมกัน

“สวัสดีค่ะ สมาชิกทุกคน ครึ่งนี้เป็นครั้งที่ 3 ที่เราพบกันแล้วนะคะ สมาชิกคะ เมื่อมีใครสักคนมากล่าวว่าสมาชิกทำให้สมาชิกโกรธหรือไม่พอใจสมาชิกจะอย่างไรคะ วันนี้ดิฉันมีเทคนิคลดความโกรธง่าย ๆ ที่ทำได้ด้วยตัวเราเอง มาให้สมาชิกได้ฝึกกันค่ะ”

2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่อเกิดความไม่พอใจหรือโกรธ โดยอธิบายให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการควบคุมตนเองที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดแนวทางในการควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่อเกิดความไม่พอใจหรือโกรธ โดยเขียนใส่กระดาษที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้

2.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกตอบแบบสำรวจเสริมแรงเพื่อใช้แลกเปลี่ยนในการเสริมแรงเมื่อสมาชิกปฏิบัติตามเงื่อนไข

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

3. ชี้แจงผู้รับการทดลองว่าจะสอนเทคนิคการลดความโกรธด้วยเทคนิคการลดความโกรธ เทคนิคนี้สมาชิกสามารถทำได้ในใจจะช่วยหันเหความสนใจต่อเหตุการณ์กระตุ้นหรือผู้ที่ยั่วเย้าได้

4. สอนเทคนิคการสูดลมหายใจ โดยให้สูดลมหายใจลึกๆอย่างช้าๆ จะช่วยให้สามารถควบคุมการตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้ การสอนวิธีการสูดลมหายใจให้สมาชิกประกอบด้วย

4.1 ให้สมาชิกสูดลมหายใจเข้าอย่างช้าๆ นานๆ

4.2 จากนั้นหายใจออกทันที แต่ค่อยๆผ่อนออกอย่างช้าๆ

4.3 ขณะที่หายใจออก คิดคำว่า “สบาย-ย-ย” โดยหายใจออกช้าๆ

4.4 ฝึกสูดลมหายใจอย่างต่อเนื่อง

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมการควบคุมตนเองของตน

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยถามความรู้สึกของสมาชิก และกิจกรรมนี้ครั้งนี้มีประโยชน์กับสมาชิกมากน้อยเพียงใด

2. ผู้วิจัยอ่านสถานการณ์กระตุ้นความโกรธ ฝึกการสูดลมหายใจ

3. ถามความรู้สึกของผู้รับการทดลอง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมและให้สมาชิกประเมินผลการควบคุมอารมณ์ที่มีต่อสถานการณ์กระตุ้นความโกรธของตนเอง

2. สมาชิกที่เห็นว่าพฤติกรรมกระตือรือร้นของตนเองลดลง จะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิกกำหนด

ตัวอย่างสถานการณ์กระตุ้นความโกรธ

ขณะที่สมาชิกกำลังประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้กับกลุ่มเพื่อน มีสมาชิกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ถูกสมาชิกพูดขึ้นลอยๆว่า “ดอกไม้อะไรไม่เห็นจะสวยใช้มือทำรีเปลาเนี่ย” สมาชิกจึงถามว่า “เธอว่าใครนะ ว่าพวกเราหรือเปลา” สมาชิกกลุ่มนั้นตอบว่า “ใครอยากรับก็รับไปสิ ก็เห็นๆอยู่ใครนั่งตรงนี้เราก็คงว่าคนนั้นแหละ”

จากนั้นให้ผู้รับการทดลองตอบคำถาม 3 ข้อ

1. ให้ออกปัญหาจากสถานการณ์ที่ได้ฟังตามความคิดของสมาชิก

2. ถ้าสมาชิกเจอสถานการณ์เช่นนี้ สมาชิกจะรู้สึกอย่างไร และจะแสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง

3. สมาชิกมีวิธีการแก้ปัญหานี้อย่างไร

ตอนที่ 2 เทคนิคการนับในใจ

ขั้นที่ 1 ขั้นกิจกรรม

1. ชี้แจงผู้รับการทดลองว่าจะสอนเทคนิคการลดความโกรธด้วยเทคนิคการนับในใจ เทคนิคนี้ผู้รับการทดลองสามารถทำได้ในใจจะช่วยหันเหความสนใจต่อเหตุการณ์ กระตุ้นหรือผู้ที่ช่วยได้ และให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่อเกิดความไม่พอใจหรือโกรธ
2. สอนเทคนิคการนับในใจ โดยผู้รับการทดลองร่วมกันกำหนดจำนวนขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับเวลาที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสงบจากความโกรธได้ โดยอาจจะกำหนดเริ่มต้นตั้งแต่ 1 – 50 หรือ 1 – 100 หรืออาจจำนับถอยหลังเริ่มจาก 100- 1 หรือ 50 – 1 ก็ได้ แล้วฝึกนับในใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์

1. ถามความรู้สึกของผู้รับการทดลอง
2. ผู้วิจัยอ่านสถานการณ์กระตุ้นความโกรธ และให้สมาชิกการนับในใจ และฝึกการนับในใจและการสูดลมหายใจร่วมกัน
3. ถามความรู้สึกของผู้รับการทดลอง
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมการควบคุมตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยสรุป และให้สมาชิกประเมินผลการควบคุมตนเองที่มีต่อสถานการณ์กระตุ้น จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
2. สมาชิกที่เห็นว่าพฤติกรรมการตะคอก ตะโกนของตนเองลดลง จะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิกกำหนด

ตัวอย่างสถานการณ์กระตุ้นความโกรธ

ขณะที่สมาชิกกับเพื่อนนั่งอยู่ใต้อาคาร สมาชิกเห็นอาจารย์ถือของพุทพวงพะรังเดินผ่านมา สมาชิกและเพื่อนรีบวิ่งเข้าไปอาสาถือของให้อาจารย์เพื่อนำไปไว้บนห้องพักอาจารย์ เมื่อสมาชิกและเพื่อนเดินลงมาก็ได้พบกับสมาชิกอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเห็นพฤติกรรมของสมาชิกและเพื่อนมาแต่ต้น สมาชิกคนนั้นพูดว่า “เปื้อจจริง ๆ พวกชอบเอาหน้าเนีย ประจบประแจง ทำเป็นคนดี เสแสร้งเหลือเกิน” เพื่อนของสมาชิกได้ยืดยังนั้นก็วิ่งตรงเข้าไปหวังจะตบตีคนที่พูด แต่เพื่อนอีกคนจับแขนเอาไว้

จากนั้นให้ผู้รับการทดลองตอบคำถาม 3 ข้อ

1. ให้ออกปัญหาจากสถานการณ์ที่ได้ฟังตามความคิดของนักเรียน
2. ถ้านักเรียนเจอสถานการณ์เช่นนี้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร และจะแสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง
3. นักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

การประเมิน

1. สังเกตความตั้งใจในการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตการณ์แสดงความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อควบคุมตนเองเพื่อลดความคับข้องใจ โกรธและไม่พอใจโดยการใช้เทคนิคการสูดลมหายใจและการนับในใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อสมาชิกอยู่ในสถานการณ์ที่อึดอัด ยากแก่การควบคุมอารมณ์ สมาชิกสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติเพื่อควบคุมตนเองไม่ให้เกิดการทะเลาะวิวาททั้งวาจาและร่างกาย

ครั้งที่ 4

แบ่งเป็น แยกได้

หัวข้อเรื่อง พฤติกรรมก้าวร้าวด้านร่างกายและด้านวาจา

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

4. เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้พฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น
5. เพื่อให้สมาชิกรับรู้ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อพฤติกรรมต่างๆ
6. เพื่อให้สมาชิกสามารถแบ่งแยกพฤติกรรมด้านบวกและด้านลบ

อุปกรณ์

1. สลากจับคู่คำ จำนวน 5 คู่ ได้แก่ “ซื่อ-ส้อม”, “ถุงเท้า-รองเท้า”, “ปาตองโก-น้ำเต้าหู้”, “รถยนต์-น้ำมัน” และ “เสื้อ-กระโปรง”
2. ปากกาเคมี จำนวน 10 ด้าม
3. กระดาษแข็ง จำนวน 5 ใบ
4. กระดาษ A4 จำนวน 5 ใบ
5. กระดาษคำพฤติกรรม จำนวน 17 คำ

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 จากคำ สู่ความรู้สึก

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและเตรียมความพร้อมร่วมกัน
“สวัสดีค่ะสมาชิกทุกท่าน วันนี้ฉันมีเกมมาให้สมาชิกได้เล่นกันถึง 2 เกม นะคะ เกมแรกคือ เกมจากคำสู่ความรู้สึกค่ะ”
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ ลดพฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านร่างกายและวาจา

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

4. แบ่งสมาชิกออกเป็นคู่โดยการจับสลากได้ทั้งหมด 5 คู่
5. ให้สมาชิกยื่นล้อมรอบกระดาษแข็งที่เขียนคำเกี่ยวกับการกระทำต่างๆคว่ำอยู่รอบห้อง(ในกระดาษแข็งเขียนคำว่า ขโมย ตบคู่อริ ช่วยเหลือ ด่าทอด้วยคำหยาบคาย และมีรูปภาพ)

6. เมื่อให้สัญญาณ ให้สมาชิกแต่ละคู่พลิกกระดาษขึ้นมา เมื่อพบคำที่เขียนอยู่บนกระดาษ สมาชิกมีความรู้สึกอย่างไร ให้เขียนแทนความรู้สึกนั้นออกมาให้ได้มากที่สุด โดยใช้เวลา 5 นาที แล้วเวียนกลุ่มโดยวางกระดาษและปากกาไว้ที่เดิม จนครบทั้ง 5 กลุ่ม
7. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมทางด้านร่างกายและวาจาของตนเองที่มีต่อสมาชิกคนอื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยนำคำที่สมาชิกเขียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อการกระทำออกมาอภิปรายว่า เหตุใดจึงมีความรู้สึกเช่นนั้น คำใดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีและคำใดก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดี เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกบันทึกพฤติกรรมทางด้านร่างกายและวาจาของตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมครั้งนี้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่า คนทุกคนย่อมสัมผัสและรับรู้ได้ถึงความรู้สึกต่างๆ ทั้งความรู้สึกที่ดีและความรู้สึกที่ไม่ดี แต่ทุกคนล้วนแล้วแต่อยากรับรู้ถึงความรู้สึกที่ดีด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นเราจึงควรประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมเพื่อที่เราจะได้รับความรู้สึกดี
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกประเมินพฤติกรรมของตนเอง สมาชิกที่เห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวด้านร่างกายและวาจาของตนเองลดลงจะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิกกำหนด

ตอนที่ 2 ก้าว-ถอย แห่งความรู้สึก

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยแจ้งให้สมาชิกทราบว่าเกมที่ 2 นี้ ชื่อว่า เกมก้าว-ถอย แห่งความรู้สึก ซึ่งไม่มีการแบ่งกลุ่มย่อย

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

3. ให้สมาชิกยืนเรียงรวมกันบริเวณกลางห้อง
4. ผู้วิจัยอ่านคำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ได้แก่ สบได้ทีหนึ่ง พุดคำหยาบกับเพื่อน หนีเรียน โดนคุณครูดุ ทำร้ายร่างกายตนเอง ตักเตือนเมื่อเพื่อน พุดคำหยาบ หยิกคนที่ไม่ชอบ ช่วยเหลือเพื่อน พุดจากับผู้ใหญ่ด้วยถ้อยคำไพเราะ ตบคู่อริ ช่วยคุณครูถือของ พุดหยาบคาย พุดตะคอกผู้อื่น พุดล้อเล่นขบถพร่องของคนอื่น พุดประชดประชัน ตั้งใจชนหรือกระแทก

คนอื่น ขอโทษเมื่อตนทำผิด ถ้าสมาชิกรู้สึกดีกับคำนั้นให้ก้าวไปข้างหน้า
หนึ่งก้าว แต่ถ้ารู้สึกเฉยๆให้อยู่กับที่ ถ้ารู้สึกไม่ดีกับคำนั้นให้ถอยหลัง
หนึ่งก้าว

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

ผู้วิจัยร่วมกับสมาชิกอภิปรายว่าการกระทำที่ส่งผลต่อความรู้สึกของเรา ลอง
สำรวจตัวเองว่าการกระทำใดที่ส่งผลต่อความรู้สึกของเราในแง่ดีและไม่ดี หรือ
เพราะอะไรที่ทำให้การกระทำของสมาชิกรู้สึกเฉยๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมครั้งนี้ จากนั้นผู้วิจัย
สรุปเพิ่มเติมว่า ทุกคนย่อมมีความแตกต่างกันอาจมีการกระทำบางอย่าง
ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมซึ่งจะส่งผลต่อความรู้สึกของเราทั้งด้านบวก
และด้านลบ ทุกคนอยากมีความรู้สึกที่ดีกันทั้งนั้น เราเองก็อาจจะกระทำ
สิ่งที่ไม่เหมาะสมทำให้ผู้อื่นรู้สึกไม่ดีเช่นกันดังนั้นเราควรจะกระทำสิ่งที่เหมาะสม
เพื่อผู้อื่นจะได้รับแต่ความรู้สึกดี

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวด้าน
ร่างกายและด้านวาจา
3. ประเมินจากกระดาษที่สมาชิกเขียนแทนความรู้สึก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกแยะแยะได้ว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมและพฤติกรรมใดไม่เหมาะสม และสมาชิก
ควรจะเลือกกระทำสิ่งไหนมากกว่ากัน และเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับสมาชิกอีกด้วย

ครั้งที่ 5

นนทูล้างเท้าเทวดา

หัวข้อเรื่อง พฤติกรรมก้าวร้าวด้านร่างกาย : การดิงผม

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกมีพฤติกรรมการดิงผมเพื่อลดลง

อุปกรณ์

1. เอกสารการอภิปราย เรื่อง “นนทูล้างเท้าเทวดา”
2. กระดาษ A4 จำนวน 10 แผ่น
3. ปากกา จำนวน 10 ด้าม

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยทักทายและเตรียมความพร้อมสมาชิกเพื่อดำเนินกิจกรรมการอภิปรายกลุ่ม เรื่อง นนทูล้างเท้าเทวดา

“สวัสดีค่ะสมาชิกทุกท่าน สบายดีกันทุกคนไหมคะ มีสมาชิกคนไหนเคยได้ยิน เรื่อง นนทูล้างเท้าเทวดาบ้างคะ เรื่องนนทูล้างเท้าเทวดาเป็นเรื่องที่สนุกสนาน และน่าติดตามมากค่ะ”

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือการไม่ดิงผมเพื่อน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกรับเป็นรูปครึ่งวงกลม แล้วเลือก ประธาน เลขานุการ และผู้สังเกตการณ์ อย่างละ 1 คน
3. ผู้วิจัยอธิบายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในการอภิปรายกลุ่ม
4. ผู้วิจัยแจกเอกสาร เรื่อง “นนทูล้างเท้าเทวดา” ให้สมาชิกร่วมกันศึกษา และแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์

ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

6. ทำไมเทวดาจึงต้องเขกศีรษะ ลูบหัว ดิงผมนนทูลจนหัวล้าน
7. ยักษ์นนทูล มีความรู้สึกเช่นไรเมื่อถูกเทวดาทำเช่นนั้น
8. ยักษ์นนทูล แก้ปัญหาอย่างไร
9. สมาชิกคิดว่ายักษ์นนทูลแก้ปัญหาเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

10. สมาชิกคิดว่าการแก้ปัญหาที่ถูกต้องและเหมาะสมควรจะเป็นอย่างไร

11. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมของตนเองในเรื่องการดื่งผม

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

6. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

7. ผู้วิจัยให้ผู้สังเกตการณ์ออกมารายงานผลการสังเกต

8. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จุดด้อยของเพื่อน
ของสมาชิกในกลุ่ม

9. ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกันเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม

10. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมิน

2. สมาชิกแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม

3. สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

4. สมาชิกประเมินพฤติกรรมเป้าหมายของตนเอง สมาชิกที่เห็นว่าพฤติกรรม
การดื่งผมเพื่อนของตนเองลดลง จะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิกกำหนด

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจในเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก

2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดื่งผม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกดื่งผมเพื่อนลดลงและสามารถเลือกปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

เอกสารประกอบการอภิปรายกลุ่ม

เรื่อง “นนทูล้างเท้าเทวดา”

มียักษ์ตนหนึ่งชื่อนนทูล มีหน้าที่ล้างเท้าเทวดาอยู่ที่เชิงบันไดเขาไกรลาส เวลาเทวดามาเฝ้าพระอิศวร นนทูลจะเป็นผู้ล้างเท้าให้ ระหว่างที่นนทูลกำลังล้างเท้าเทวดา เทวดาพิเรนบางองค์มืออยู่ไม่สุข เขามือลูบหัวเล่นบ้าง ลูบหน้าเล่นบ้าง ตบหัวบ้าง เขกศีรษะบ้าง ดึงผมบ้าง นานๆ เข้าผมบนศีรษะก็บางลงทุกที ในที่สุดก็โกรนเกลี้ยง มีเหลืออยู่นิดหน่อยตามหูเท่านั้น นนทูลมองดูเงาตนเองในน้ำ ครั้งแรกก็ตกใจมาก แล้วก็ต้องแค้นใจจนกระทั่งร้องไห้ ยิ่งคิดไปยิ่งมองไปก็ยิ่งเพิ่มความแค้นหนักขึ้น “ดีล่ะไอ้เทวดาพวกนี้ จะต้องหาทางเล่นงานให้จงได้” นนทูลรีบไปเฝ้าพระอิศวร เมื่อถึงก็ทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นปิ่นโลก พระองค์ย่อมมีพระทัยเมตตาปราณีทั่วหน้า ผู้ใดทำชอบก็ทรงโปรดประทานความดีความชอบ ตัวข้าเองก็ได้กระทำความดีต่อพระองค์โดยมีหน้าที่ล้างเท้าเทวดามาถึงโกฏิปีแล้วมิได้มีความผิดแต่อย่างใด แต่ก็ช่างเป็นการประหลาดแท้ที่พระองค์มิได้ประทางยศศักดิ์แม้แต่สักน้อยแก่ข้า ไม่ทราบว่ข้าได้ทำกรรมสิ่งใดไว้ มันช่างน่าน้อยใจนัก” ทูลแล้วนนทูลก็ร้องไห้สะอึกสะอื้นอยู่แทบพระบาท

พระอิศวรเห็นนนทูลร้องไห้ก็ทรงมีเมตตาจึงตรัสว่า “อย่าร้องไห้ไปเลยจะเจ้านนทูลเองอยากได้อะไรก็บอกกูจะให้” ได้ยินดังนั้นนนทูลก็หยุดร้องไห้ทันที ก็มเกล้าถวายบังคมทูลว่า “ข้าขอให้นิ้วข้าเป็นเพชร มีฤทธิ์เดชชี้ไปที่ใครขอให้ตาย” “ตกลงกูให้มึง” เมื่อได้นิ้วเพชรแล้วนนทูลก็ออกจากที่เฝ้า ในใจคิดแค้นเทวดากรุ่นอยู่ เดินมาจนถึงบันไดเขาไกรลาสอันเป็นที่ๆ ตนคอยล้างเท้าเทวดาอยู่

ฝ่ายเทวดาพอได้เวลาต่างก็มาเฝ้าพระอิศวรเหมือนเคยเช่นเคย มาถึงนนทูลก็ล้างเท้าให้ดังเคยกระทำมาแต่ก่อน เทวดาพิเรนไม่รู้ว่ำนนทูลเดี๋ยวนี้ไม่ใช่คนเก่า นึกว่าล้อเล่นได้ อย่างเดิม พอนนทูลล้างเท้าก็เขามือตบศีรษะเล่น เทวดาองค์อื่นเห็นเข้าก็พากันหัวเราะด้วยความขบขัน นนทูลคอยการกระทำอยู่แล้วก็ลุกพรวดพราดขึ้นร้องตวาดก้อง

“เหม่ เหม่ ไอ้พวกเทวดาใจทรมาน หัวกูเป็นอย่างไรพวกมึงถึงได้ชอบกันนัก ทำไมพวกมึงจึงไม่ถอน ไม่เขก ไม่ตบกันบ้าง ทำอย่างนี้หมิ่นกันเหลือเกิน วันนี้แหละจะได้เห็นฤทธิ์กูเสียบ้าง” ว่าดังนั้นแล้วโดยมิรอช้า นนทูลก็เอานิ้วเพชรชี้ไปที่เทวดาพิเรน เทวดาพอถูกชี้ก็หกละเมนตายคาที่ เทวดาอื่นเห็นเข้าก็ตาเหลือกพยายามจะเหาะหนี แต่นนทูลไม่ยอมให้หนีไปได้ เอานิ้วชี้เสียตายเรียบหมด เทวดาองค์อื่นที่อยู่ไกลออกไปเห็นท่าไม่ดีก็พากันลงลานไปเฝ้าพระอิศวร แล้วกราบทูลให้ทรงทราบ

“เอาจ๊ะซี ไอ้นี้ได้นิ้วเพชรไปเสือกไปชี้เทวดาตายหมด ไม่ได้การจะต้องให้พระนารายณ์ไปปราบ” ครั้นแล้วก็หันไปทางพระนารายณ์ให้ไปปราบนนทูล

พระนารายณ์รับสั่งพระอิศวรผู้เป็นเจ้าแล้วก็รีบแปลงกายเป็นนางเทพอัปสรโสภามาดักอยู่ตรงที่ถนนทุกจะผ่าน ฝ่ายนนทุกซึ่งเทวดามากมายก็สบายใจ เดินหาเรื่องไปเรื่อย ๆ ด้วยคิดว่าถ้าเจอเทวดาก็จะชี้ให้ตายอีก เดินมาได้ครู่หนึ่งก็มองไปเห็นรูปร่างงดงามหาที่เปรียบมิได้มายืนเบื้องหน้าก็ดีใจยิ่งนัก เดินตรงเข้าไปแล้วพูดเกี้ยวว่า

“โอ น้องหญิงผู้งามสง่า เจ้ามาจากสวรรค์ชั้นใด ทำไมมายืนอยู่ที่นี่ ไม่กลัวผู้ชายพ่ายเรือจะมาข่มเหงเอาหรือ” นางแปลงได้ยินก็ทำเอียงอายชำเลืองนัยน์ตาตอบไปว่า “นางเป็นข้าช่วงใช้พระอิศวรผู้เป็นเจ้าโลก ชื่อสุวรรณอัปสร ที่มานี้ก็มาเที่ยวเพื่อจะให้คลายทุกข์ร้อน นนทุกได้ฟังก็ดีใจนึกอยากได้นางแปลงเป็นกำลัง จึงเกี้ยวต่อไปว่า “เห็นนางแล้วก็ให้เกิดเสน่หาเป็นกำลัง ถ้าสาวสวรรค์จะกรุณาแล้วไซ้ร้ สัมพันธไมตรีระหว่างเราทั้งสองจะได้งอกงามสืบไป” นางแปลงก็แกล้งเอียงอายหนักขึ้นตอบว่า “อันจะฝากไมตรีนั้นไม่ขัดข้อง แต่ธรรมดานางระบำผู้มีความสามารถในการรำ จะได้มิตรทั้งทีก็อยากจะได้มิตรที่มีความสามารถในการรำเหมือนกัน ถ้าหากท่านสามารถรำตามข้าไปได้ทุกท่าแล้ว ข้าก็ยินดีผูกมิตรด้วย” นนทุกได้ยินดังนั้นก็หัวเราะรำร้องว่า “พุทโธ! ท่านนั่นเองหรือ ไม่ต้องกลัวหรอก พี่ก็เคยเป็นนางรำเก่ามาพอจะเข้าใจได้ดี เอาเถอะเจ้ารำไป พี่จะรำให้เหมือนเจ้าไม่มีผิด” นางแปลงก็ดีใจนักเริ่มรำรำ นนทุกก็รำตามไปทุกท่า จนมาถึงท่านาม้วนหางนิ้วเพชรของนนทุกก็เข้าไปที่ขาของตนเอง ด้วยเดชนิ้วเพชร ขาของนนทุกก็หักลงทันใด นนทุกล้มลง นางแปลงก็กลายเป็นพระนารายณ์ขึ้นเหยียบบอคนนทุกไว้ ยกอาวุธจะสังหารเสีย นนทุกเห็นก็รู้ได้ทันทีว่าถูกลวงเพื่อล้างชีวิตตนเอง จึงร้องถามไปว่า “ดูก่อนพระนารายณ์ ข้ามีโทษอันใดหรือท่านจึงจะมาฆ่าเรา” “มึงบังอาจฆ่าเทวดาสุรารักษ์มากมาย พระอิศวรใช้ให้กุมาสังหารมึงเสีย อันที่จริงกูก็สงสารมึงแต่จะไว้โทษมิได้เพราะเป็นเทวโองการของเจ้าโลก” นนทุกได้ยินเช่นนั้นก็ตอบไปอย่างไม่กลัวตายว่า “ท่านเป็นถึงพระนารายณ์มีฤทธิ์มากมายแต่จะหาความเป็นชายชาติตรีสัณนิทหนึ่งก็หาไม่ ถ้าเก่งจริงแล้วทำไมไม่สู้กันซึ่งๆหน้า กลับมาลวงเป็นหญิงนำบัดสีขวยยิ่งนัก ที่ทำเช่นนั้นก็เพราะกลัวนิ้วเพชรข้าเป็นแน่นอน ข้าเองมีสองมือจะไปสู้คนมีสี่มือได้อย่างไร ถ้าแม้ว่าข้ามีสี่มือเหมือนท่านแล้ว ที่ไหนท่านจะทำได้ดังนี้ พระนารายณ์จึงว่า “ที่กูแปลงเป็นหญิงมานี้ใช้ว่าจะกลัวนิ้วเพชรมึงก็หาไม่ หากแต่มึงจะถึงแก่ความตายเพราะฤทธิ์ลิ้นหาของมึงต่างหาก เอาซิเจ้านนทุกเอ็งว่าชาตินี้เองมีเพียงสองมือที่ไหนจะสู้สี่มือได้ เอ็งจงไปเกิดใหม่ต่อให้มีสิบเศียรสิบพักตร์ยี่สิบมือ เหาะเหินเดินอากาศได้ มีอาวุธทั้งกระบองและธนู กูจะไปเกิดเป็นมนุษย์มีสองมือตามไปฆ่ามึงให้จงได้” ตรัสดังนั้นแล้วก็ตัวดวง พระแสงตรีตัดเศียรนนทุกขาดกระเด็นไป

ครั้งที่ 6

กระเช้าเข้าเหย

หัวข้อเรื่อง พฤติกรรมก้าวร้าวด้านร่างกายและวาจา : การแสดงออกเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธและไม่พอใจ

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกรู้จักควบคุมจัดการอารมณ์และการแสดงออกเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธและไม่พอใจของตนเอง

อุปกรณ์

1. ใบกิจกรรม เรื่อง “กระเช้าเข้าเหย” จำนวน 5 แผ่น
2. ฉลากจับคู่ 5 คู่ จับคู่คำ ได้แก่ “ชม-เชย”, “ดู-ด่า”, “ตั้ง-สติ”, “ตบ-ตี” และ “ขอ-โทษ”

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยทักทายสมาชิกและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่กิจกรรม “กระเช้าเข้าเหย”

“สวัสดีค่ะสมาชิกทุกท่าน มีสมาชิกคนไหนเคยถูกคนอื่นมากระเช้าเข้าเหยบ้างคะ

วิธีการที่กระเช้าเข้าเหยมีอะไรบ้างคะ วันนี้ดิฉันมีกิจกรรมหนึ่งที่เกี่ยวข้อง

กับการกระเช้าเข้าเหยให้สมาชิกได้ปฏิบัติร่วมกันค่ะ

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ให้สมาชิกทุกคนนั่งเป็นวงกลม และให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายของตนเอง คือ การแสดงออกที่เหมาะสมเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธและไม่พอใจ
2. ให้สมาชิกผู้โชคดี 1 คน เดินรอบวงและเลือกเพื่อนคนใดคนหนึ่งแล้วแสดงอะไรก็ได้ให้เพื่อนคนนั้นดู โดยพยายามให้เพื่อนคนนั้นยิ้มให้ได้หากเพื่อนคนนั้นยิ้มออกมาแสดงว่าแพ้และต้องออกมาแสดงแทนและทำให้เพื่อนคนอื่นยิ้มออกมาให้ได้ โดยมีกติกาว่าห้ามแตะต้องตัวเพื่อนคนนั้น และต้องเลือกเพื่อนที่ยังไม่ได้เล่นเกม
3. ผู้วิจัยให้เวลาพอสมควร และผู้วิจัยต้องให้กำลังใจให้สมาชิกที่พยายามไม่ยิ้ม และเสริมกำลังใจให้สมาชิกที่แสดงพยายามทำให้เพื่อนยิ้ม

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 สมาชิกได้อะไรจากเกมนี้
 - 3.2 สมาชิกที่ถูกยั่วแล้วไม่ยี้มว่ามีวิธีระงับใจหรือควบคุมตนเองอย่างไร
4. ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงประเด็นต่อไปนี้
 - 2.1 สมาชิกเคยถูกผู้อื่นกระช้ำเข้าเหย้าเหย้าหรือไม่ว่ายุหรือไม่ อย่างไร และสมาชิกเคยกระช้ำเข้าเหย้าเหย้าผู้อื่นหรือไม่ อย่างไร
 - 2.2 เหตุใดเราจึงมีความจำเป็นในการระงับใจหรือควบคุมตนเอง
 - 2.3 การระงับใจหรือควบคุมตนเองก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไร
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3. ผู้วิจัยแบ่งสมาชิกออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คนโดยการจับฉลากแล้วให้สมาชิกระดมความคิดเห็นประเด็น “วิธีการระงับใจหรือควบคุมตนเองเมื่อถูกกระช้ำเข้าเหย้า” ตามใบกิจกรรม
4. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลต่อกลุ่มใหญ่
5. ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม “กระช้ำเข้าเหย้า” เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในชีวิตจริง ซึ่งปกติธรรมดาคนเราย่อมมีอารมณ์เมื่อมีใครหรือมีอะไรเข้ามากระทบทั้งในทางที่ดีและร้าย หากสิ่งนั้นกระทบเราในทางบวก เช่น ชื่นชม ยกย่อง เราก็ยินดีชื่นชอบเขา แต่หากสิ่งนั้นมากระทบเราในทางลบ เช่น ดุด่า ตบตี เราก็จะโกรธ ไม่พอใจ หากเราขาดการระงับหรือการควบคุมตนเองที่เหมาะสม อาจทำให้เกิดเรื่องรุนแรงขึ้นได้ เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง การทำร้ายร่างกายกันจนเกิดความเสียหายต่อตัวเราและผู้อื่นได้

ขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผล

3. สังเกตจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก
4. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถามของสมาชิก
5. ประเมินจากใบกิจกรรมของสมาชิก
6. สมาชิกที่เห็นว่าตนเองมีพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม จะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิกกำหนด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกรู้จักวิธีการควบคุมจัดการอารมณ์และการแสดงออกเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธและไม่พอใจของตนเองได้อย่างเหมาะสม

กลุ่ม.....

[illegible]

ครั้งที่ 7

ตาบอดขาเสีย

หัวข้อเรื่อง พฤติกรรมก้าวร้าวด้านร่างกายและวาจา : การแสดงออกของเยาวชนหญิง โดยการกระทำต่างๆและคำพูดเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธ หรือไม่พอใจ

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อชี้ให้เห็นว่าแต่ละคนมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน
2. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักฟังพาทาคัยซึ่งกันและกัน
3. เพื่อให้สมาชิกตระหนักว่าการสื่อสารที่ดีจะทำให้มีประสิทธิภาพ

อุปกรณ์

1. ผ้าปิดตา จำนวน 2 ผืน
2. ผ้าผูกขา จำนวน 2 ผืน

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและเตรียมความพร้อมร่วมกัน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ การแสดงออกโดยการกระทำต่างๆและคำพูดเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธ หรือไม่พอใจ โดยอธิบายให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการควบคุมตนเองที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

ผู้วิจัยให้สมาชิกวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้สมาชิกมีพฤติกรรมแสดงออกโดยการกระทำต่างๆและคำพูดเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธ หรือไม่พอใจ โดยให้สมาชิกรายงานที่ละคน

ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดแนวทางในการมีแสดงออกที่เหมาะสม โดยเขียนใส่กระดาษที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้

ผู้วิจัยให้สมาชิกตอบแบบสำรวจเสริมแรงเพื่อใช้แลกเปลี่ยน ในการเสริมแรงเมื่อสมาชิกปฏิบัติตามเงื่อนไข

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

4. แบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละคู่ตกลงกันว่าใครจะเป็นคนตาบอดและใครจะเป็นคนขาเสีย คนที่ไม่มีคู่ให้เลือกเพื่อนซ้ำได้

5. ผู้วิจัยเป็นคนผูกตาคนตาบอด และให้คนตาดียกขาข้างใดข้างหนึ่งมาไว้ด้านหลัง โดยเอาผ้าผูกขาไว้
6. ให้คนขาเสียจูงคนบอดไปยังจุดหมายแล้วเดินกลับมาแตะมือเพื่อนคู่ต่อไป พร้อมทั้งผูกตาและผูกขาเพื่อนด้วย ทำจนครบทุกคน
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยร่วมกับสมาชิกอภิปรายถึงความรู้สึกของคนตาดีแต่ขาเสียและคนตาบอดแต่ขาดีว่ารู้สึกเช่นไร
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกบันทึกพฤติกรรมของตนเองเกี่ยวกับ การแสดงออกโดยผ่านการกระทำต่างๆและคำพูดเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธ หรือไม่พอใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมครั้งนี้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกประเมินพฤติกรรมการแสดงออกโดยผ่านการกระทำต่างๆและคำพูดเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธ หรือไม่พอใจ
3. สมาชิกที่เห็นว่าพฤติกรรมการแสดงออกโดยผ่านการกระทำต่างๆและคำพูดเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธ หรือไม่พอใจลดลง จะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิกกำหนด

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการแสดงออกของเยาวชนหญิง โดยการกระทำต่างๆและคำพูดเมื่อเกิดความคับข้องใจ โกรธ หรือไม่พอใจ
3. สังเกตจากแบบบันทึกพฤติกรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกเล็งเห็นว่าคนทุกคนมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน เมื่อมีเรื่องราวต่อกันก็จะให้อภัยกันและกัน เนื่องจากสมาชิกกับผู้อื่นจะต้องอยู่ร่วมกันอีกนาน ดังนั้นการพึงพาอาศัยซึ่งกันและกันจะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี และมีมิตรภาพดีระหว่างกัน

ครั้งที่ 8

จุดด้อยของเพื่อน

หัวข้อเรื่อง พฤติกรรมก้าวร้าวด้านวาจา : การพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่นหรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลก

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกมีพฤติกรรมการพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่นหรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลกลดลง

อุปกรณ์

1. เอกสารการอภิปราย เรื่อง “จุดด้อยของเพื่อน” จำนวน 10 แผ่น
2. กระดาษ จำนวน 10 แผ่น
3. ปากกา จำนวน 10 แผ่น

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ การพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่นหรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลก โดยปฏิบัติดังนี้

ผู้วิจัยให้สมาชิกวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้สมาชิกมีพฤติกรรมการพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่นหรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลก โดยให้สมาชิกรายงาน

ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดแนวทางในการลดพฤติกรรมการพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่นหรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลก โดยเขียนใส่กระดาษที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้

- a. ผู้วิจัยให้สมาชิกตอบแบบสำรวจเสริมแรงเพื่อใช้แลกเปลี่ยนในการเสริมแรงเมื่อสมาชิกปฏิบัติตามเงื่อนไข
2. ผู้วิจัยนำสมาชิกเข้าสู่กิจกรรม จุดด้อยของเพื่อน โดยผู้วิจัยให้สมาชิกนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกเลือก ประธาน เลขานุการ และผู้สังเกตการณ์ อย่างละ 1 คน จากนั้นผู้วิจัยอธิบายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในการอภิปรายกลุ่ม
4. ผู้วิจัยแจกเอกสาร เรื่อง “จุดด้อยของเพื่อน” ให้สมาชิกร่วมกันศึกษา และแสดงความคิดเห็น
5. ผู้วิจัยให้สมาชิกอาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติเรื่อง จุดด้อยของเพื่อน

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 สมาชิกคิดว่าเปรมสุขทำถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - 1.2 ถ้าสมาชิกเป็นเปรมสุข สมาชิกจะทำอย่างไรจึงจะไม่ให้เพื่อนๆ เรียกเช่นนั้นอีก

ถ้านักเรียนเป็นอาจารย์ จะแก้ไขเหตุการณ์นี้อย่างไร

2. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมการพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่นหรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลกของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

11. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
12. ผู้วิจัยให้ผู้สังเกตการณ์ออกมารายงานผลการสังเกต
13. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จุดด้อยของเพื่อนของสมาชิกในกลุ่ม
14. ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกันเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม
15. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมิน

5. สมาชิกแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม
6. สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม
7. สมาชิกประเมินพฤติกรรมการพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่นหรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลกของตนเอง สมาชิกที่เห็นว่าพฤติกรรมการตะคอก ตะโกนของตนเองลดลง จะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิกกำหนด

การประเมิน

3. สังเกตจากความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก
4. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการพูดล้อเล่นถึงข้อบกพร่องของผู้อื่นหรือนำมาเล่าเป็นเรื่องตลก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกพูดล้อจุดด้อยของเพื่อนลดลงและสามารถเลือกปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

เอกสารการอภิปราย เรื่อง “จุดด้อยของเพื่อน”

เปรมสุขมีรูปร่างอ้วนมาก น้ำหนัก 80 กิโลกรัม ผิวดำ ผมหยิก เวลาเพื่อนๆทำอะไร เปรมสุขก็มักจะแซวมากกว่าคนอื่นเสมอ เวลาทานอาหารเปรมสุขก็ทานมากกว่าคนอื่น และด้วยความอ้วนของเปรมสุขทำให้เปรมสุขเหงื่อออกมากและมีกลิ่นตัว ไม่ว่าเปรมสุขจะเดินไปที่ใดจะมีคนล้อเปรมสุขไปต่างๆนานาพร้อมกับหัวเราะ ไม่ว่าจะเป็น ช้างน้ำ หมูบิน ยายเหินดำดี อ้วนดำ ซึ่งทำให้เปรมสุขรู้สึกขมขื่นใจอย่างมาก

วันหนึ่งอาจารย์ให้สมาชิกจับมือกันเป็นวงกลม ไม่มีใครอยากยืนข้างเปรมสุขเลย ทุกคนต่างเขยิบตนเองให้ห่างจากเปรมสุข

เพียงขวัญ : ฉันไม่อยากยืนใกล้เปรมสุขเลยหนึ่งฤทัย

หนึ่งฤทัย : ก็ไม่มีใครอยากยืนใกล้เปรมสุขกันทั้งนั้นแหละ ตัวก็เหม็น อ้วนก็อ้วน

ชุตติพร : ใช่ว่ายืนใกล้เปรมสุขกลิ่นเหม็นติดตัว หายใจก็ไม่ออก แย่อากาศเราไปหายใจหมด

เพียงขวัญ : นี่ๆ รู้ตัวบ้างไหมว่าไม่มีใครอยากยืนใกล้เธอเลย เธอดูตัวเธอเองบ้างนะ ทั้งอ้วน ทั้งเหม็น ทั้งดำ มีอะไรดีบ้างเนี่ย

เปรมสุข : จริงเหวอ แต่ฉันก็ไม่อยากอ้วน ไม่อยากดำหรอกนะ ส่วนที่ฉันตัวเหม็น ฉันจะปรับปรุงตัวเองนะ

ครั้งที่ 9

เหตุเกิดเพราะชมพู

หัวข้อเรื่อง พฤติกรรมก้าวร้าวด้านร่างกาย : การขว้างปาสิ่งของ

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกมีพฤติกรรมการขว้างปาสิ่งของลดลง

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “เหตุเกิดเพราะชมพู” จำนวน 5 แผ่น
2. กระดาษ A4 จำนวน 5 แผ่น
3. ปากกา จำนวน 10 ด้าม

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ ขว้างปาสิ่งของลดลง โดยอธิบายให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการควบคุมตนเองที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

ผู้วิจัยให้สมาชิกวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้สมาชิกมีพฤติกรรมขว้างปาสิ่งของ โดยให้สมาชิก
รายงานทีละคน

ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดแนวทางในการลดพฤติกรรมขว้างปาสิ่งของ โดยเขียนใส่
กระดาษที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้

ผู้วิจัยให้สมาชิกตอบแบบสำรวจเสริมแรงเพื่อใช้แลกเปลี่ยน ในการเสริมแรงเมื่อ
สมาชิกปฏิบัติตามเงื่อนไข

4. ผู้วิจัยทักทายสมาชิกและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่กิจกรรม เหตุเกิด
เพราะชมพู “สวัสดีค่ะสมาชิก ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 9 ที่เราพบกันแล้วนะคะ
มีสมาชิกคนไหนเคยขว้างปาสิ่งของบ้างคะ แล้วเพราะอะไรจึงทำให้สมาชิก
ขว้างปาสิ่งของคะ วันนี้ฉันมีกรณีศึกษาเรื่องหนึ่งมาให้สมาชิก
ได้ศึกษากันค่ะ
3. ผู้วิจัยบางสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
4. ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง “เหตุเกิดเพราะชมพู” ให้สมาชิกคนละ 1 แผ่น
และแจกกระดาษและดินสอให้สมาชิก คนละ 1 ชุด
5. ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 ัญญามีพฤติกรรมเช่นนี้ แสดงว่าัญญาเป็นคนอย่างไร
 - 1.2 ถ้าัญญาไม่ยอมรับผิด เหตุการณ์จะดำเนินต่อไปอย่างไร
 - 1.3 พิมพ์มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อจะถูกทำโทษ
 - 1.4 จากเรื่อง “เหตุเกิดเพราะชมพู” สมาชิกได้ข้อคิดอะไรบ้าง
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมขว้างปาสิ่งของของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

5. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
6. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายเหตุการณ์ทำนองนี้ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง
ของนักเรียนแต่ละคน
7. ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกันเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม
8. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมิน

2. สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม
3. สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม
4. สมาชิกที่เห็นว่าพฤติกรรมการตะคอก ตะโกนของตนเองลดลง จะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิกกำหนด

การประเมิน

1. สังเกตการณ์ความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อพฤติกรรมการขว้างปา
สิ่งของ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกได้ทราบถึงผลเสียของการขว้างปาสิ่งของและสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่าง เรื่อง “เหตุเกิดเพราะชมพู”

บ่ายวันหนึ่งพิมพ์พรตามเก็บชมพูหล่นที่ริมรั้วด้านหลังศูนย์ฝึกได้หลายลูก แล้วพิมพ์พรก็ไปดูทีวี สักครู่หนึ่งธัญญาก็ไปเก็บชมพูที่ริมรั้วด้านหลังศูนย์ฝึกบ้าง เขาเห็นชมพูบนต้นไม้สีแดงลูกใหญ่น่ากินจึงเอาก้อนหินปาขึ้นไป เผอิญก้อนหินไปตกถูกวราภรณ์ศีรษะแตกและร้องด้วยความเจ็บปวด ธัญญาตกใจมากรีบหนีไปอยู่กับเพื่อนๆที่กำลังนั่งดูทีวี

วราภรณ์ซึ่งศีรษะแตกมาฟ้องอาจารย์ อาจารย์จึงเรียกประชุมสมาชิกทุกคนและถามว่า “ใครเป็นคนขว้างก้อนหิน” ไม่มีใครตอบ อาจารย์จึงถามใหม่ว่า “เมื่อตอนบ่ายใครอยู่ด้านหลังศูนย์ฝึกบ้าง” พิมพ์พรจึงยกมือขึ้น อาจารย์จึงถามว่า “ไปทำอะไร” พิมพ์พรตอบว่า “ไปเก็บชมพูที่หล่น แต่ไม่ได้ใช้ก้อนหินขว้างนะค่ะ” อาจารย์จึงถามวราภรณ์ว่า “จำหน้าคนที่ขว้างหินได้หรือไม่” วราภรณ์ตอบว่า “จำไม่ได้” อาจารย์จึงหยิบไม้เรียวออกมาและบอกว่าจะตี ในฐานะที่กระทำ ความผิดแล้วไม่ยอมรับ

ฝ่ายธัญญารู้สึกละอายใจที่เพื่อนจะถูกตีเพราะความผิดของตนเอง จึงบอกอาจารย์และยอมรับว่า “อาจารย์คะ หนูเองที่เป็นคนปาหิน แต่หนูไม่ได้ตั้งใจทำให้วราภรณ์ศีรษะแตกนะค่ะ หนูแค่อยากได้ชมพูมากิน หนูสงสัยว่าเพื่อนจะต้องถูกอาจารย์ตีเพราะหนูค่ะ อาจารย์ตีหนูนะค่ะ” วราภรณ์รู้สึกสงสาร จึงขอร้องอาจารย์ไม่ให้ตีธัญญา อาจารย์ก็ยกโทษให้ในฐานะที่กล่าวพูดความจริงและยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำ อาจารย์และเพื่อนคนอื่นๆต่างปรบมือให้ธัญญา

ครั้งที่ 10

โคนันทวิศาล

หัวข้อเรื่อง พฤติกรรมก้าวร้าวด้านวาจา : การใช้คำพูดที่หยาบคาย

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกมีพฤติกรรมการพูดคำหยาบลดลง

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบบทบาทสมมติ เรื่อง “โคนันทวิศาล” จำนวน 1 ชุด
2. กระดาษ A4 จำนวน 10 แผ่น
3. ปากกา จำนวน 10 ด้าม

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

5. ผู้วิจัยทักทายและให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ พูดคำหยาบลดลง โดยอธิบายให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการควบคุมตนเองที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

ผู้วิจัยให้สมาชิกวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้สมาชิกมีพฤติกรรมพูดคำหยาบโดยให้สมาชิกรายงาน

ทีละคน

ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดแนวทางในการลดพฤติกรรมพูดคำหยาบดัง โดยเขียนใส่

กระดาษที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้

ผู้วิจัยให้สมาชิกตอบแบบสำรวจเสริมแรงเพื่อใช้แลกเปลี่ยน ในการเสริมแรง

เมื่อสมาชิกปฏิบัติตามเงื่อนไข

2. ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมสมาชิกเพื่อดำเนินกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ เรื่องโคนันทวิศาลสร้างสถานการณ์สมมติ เรื่อง “โคนันทวิศาล”
“สวัสดีค่ะสมาชิกทุกท่าน สบายดีกันทุกคนไหมคะ มีสมาชิกคนไหนเคยฟังหรือได้ยินเรื่อง โคนันทวิศาลบ้างคะ วันนี้เราจะมีการแสดงบทบาทสมมติเรื่องนี้กันนะคะ

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง

6. ผู้วิจัยคัดเลือกอาสาสมัครเป็นผู้แสดง จำนวน 3 คน
7. การจัดฉาก ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงอ่าน และซักซ้อมเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

8. ระหว่างผู้แสดงชักซ้อมบทบาท ผู้วิจัยให้สมาชิกที่เหลือเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว การใช้คำพูดหยาบคายที่สมาชิกเคยประสบมา
9. ผู้วิจัยให้สมาชิกที่เหลือทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในการแสดง และแจกกระดาษ ดินสอให้ผู้สังเกตเพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้แสดง
10. ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงบทบาทตามที่ตนได้รับ
11. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมการพูดคำหยาบคายของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยมุ่งเน้นว่าการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับสมาชิกสมาชิกน้อยเพียงใด และวิเคราะห์ตามบทบาทต่างๆ ดังนี้

4. ทำไมเจ้าของโคจึงพูดกับโคครั้งแรกเช่นนั้น
5. เจ้าของโคมีความรู้สึกเช่นไร เมื่อโคไม่ยอมลากเกวียน
6. เหตุใดโคเศรษฐีจึงแพ้

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพูดจาอย่างไพเราะร่วมกันและสรุปจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่าไม่ว่าตัวเราหรือใครๆก็อยากให้ผู้อื่นพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน นำฟังด้วยกันทั้งนั้น
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกประเมินพฤติกรรมการพูดคำหยาบคายของตนเอง
3. สมาชิกที่เห็นว่าพฤติกรรมการตะคอก ตะโกนของตนเองลดลง จะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิกกำหนด

การประเมิน

3. สังเกตจากการความตั้งใจเข้าร่วมแสดงบทบาทสมมติ
4. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการใช้คำพูดที่หยาบคาย
5. ประเมินจากตอบแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกสามารถลดการพูดจาหยาบคายได้

เอกสารประกอบบทบาทสมมติ เรื่อง “โคนันทวิศาล”

มีวัวตัวหนึ่งชื่อ โคนันทวิศาล เจ้าของเอามาเลี้ยงไว้ตั้งแต่เล็ก เมื่อโตขึ้นมีกำลังมาก เจ้าของจึงไปทำพนันกับเศรษฐีว่า

เจ้าของวัว : ถ้าโคนันทวิศาลลากเกวียนที่ผูกต่อกัน 100 เล่มได้ เศรษฐีต้องจ่ายเงิน 1,000 บาท ถ้าลากไม่ได้เจ้าของโคนันทวิศาลก็ยินดีเป็นผู้จ่าย 1,000 บาท ให้แก่เศรษฐีเช่นกัน

เศรษฐี : ตกลง

เมื่อตกลงแล้วก็เริ่มลากเกวียนทันที

เจ้าของวัว : เอ๊ย ใ้วัวขี้เกียจจกลากเกวียนไป” โคนันทวิศาลได้ยินดังนั้นก็รู้สึกน้อยใจ จึงไม่ยอมกลากเกวียน เจ้าของวัวเลยต้องจ่ายเงินให้แก่เศรษฐีไป เมื่อกลับถึงบ้าน เจ้าของวัวก็รู้สึกเศร้าโศกเสียใจมาก โคนันทวิศาลก็อดสงสารเจ้าของไม่ได้เพราะ เห็นแก่บุญคุณที่เลี้ยงมาจึงขอให้เจ้าของไปทำพนันใหม่

โคนันทวิศาล : พ่อจ๋า หยุดร้องไห้เถิดแล้วไปพนันใหม่ เป็นเงิน 2,000 บาท แต่อย่าพูดกับฉัน เหมือนครั้งก่อนนะพ่อ

เจ้าของวัว : ตกลง พรุ่งนี้เช้าจะไปทำพนันกับเศรษฐีอีกครั้ง

วันรุ่งขึ้นก็มาถึง ขณะที่เจ้าของวัวเริ่มกลากเกวียน

เจ้าของวัว : พ่อมหาจำเริญจกลากเกวียน 100 เล่มนี้ไปเถิด

โคนันทวิศาลก็ลากเกวียนไปได้จริงๆ เศรษฐียอมแพ้และจ่ายเงินให้เจ้าของวัวไป 2,000บาท เจ้าของวัวดีใจมาก และพาโคนันทวิศาลกลับบ้านไป

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม “ไคนันทวิศาล”

การแสดงบทบาทของไคนันทวิศาล

.....

.....

.....

.....

.....

การแสดงบทบาทของเจ้าของวัว

.....

.....

.....

.....

.....

การแสดงบทบาทของเศรษฐี

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

ครั้งที่ 11

ภาษาดอกไม้

หัวข้อเรื่อง พฤติกรรมก้าวร้าวด้านวาจา : การใช้คำพูดที่หยาบคาย การพูดจาประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้การใช้ภาษาที่เหมาะสมต่อบุคคลรอบข้างลดการใช้คำพูดที่หยาบคาย การพูดจาประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง

อุปกรณ์

1. ใบความรู้ เรื่อง “ภาษาดอกไม้” จำนวน 3 ชุด
2. ปากกา จำนวน 10 ด้าม
3. กระดาษ A4 จำนวน 10 ด้าม

วิธีดำเนินการกิจกรรม

วิจัยใช้เทคนิคอภิปรายกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้วิจัยทักทายและให้สมาชิกกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ ลดการใช้คำพูดที่หยาบคาย การพูดจาประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง โดยอธิบายให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการควบคุมตนเองที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้
 - 1.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้สมาชิกมีพฤติกรรมลดการใช้คำพูดที่หยาบคาย การพูดจาประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง โดยให้สมาชิกรายงานที่ละคน
 - 1.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกกำหนดแนวทางในการลดพฤติกรรมลดการใช้คำพูดที่หยาบคาย การพูดจาประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง โดยเขียนใส่กระดาษที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้
 - 1.3 ผู้วิจัยให้สมาชิกตอบแบบสำรวจเสริมแรงเพื่อใช้แลกเปลี่ยนในการเสริมแรงเมื่อสมาชิกปฏิบัติตามเงื่อนไข
2. ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมสมาชิกเพื่อดำเนินกิจกรรมการอภิปรายกลุ่ม และซักถามสมาชิกในกลุ่มว่า “มีใครบ้างที่มีปัญหาเวลาที่พูดคุยกับพ่อแม่ อาจารย์ หรือเพื่อนๆ” เช่น พูดที่ไรท์ทะเลาะกันทุกครั้ง พูดที่ไรท์มีคำหยาบคาย ประชดประชัน หรือพูดเสียงดังและตะคอกกัน

3. ผู้วิจัยแบ่งสมาชิกออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน จำนวน 2 กลุ่ม และกลุ่มละ 4 คนจำนวน 1 กลุ่ม
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มเล่าให้สมาชิกทุกคนฟังถึงเรื่องราว ท่าที คำพูดที่ใช้โต้ตอบกันและผลที่เกิดจากการพูดคุยมากลุ่มละ 1 เรื่อง

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์

ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกสมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวที่ได้ฟังว่าในแต่ละเรื่องมีคำพูดและการกระทำอะไรบ้างที่ช่วยให้เพิ่มหรือลดความขัดแย้งในการพูดคุยกับผู้อื่น
4. คำพูดและการกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อตัวสมาชิกและผู้อื่นอย่างไรบ้าง
5. ผู้วิจัยให้สมาชิกสังเกตพฤติกรรมการใช้คำพูดที่หยาบคาย การพูดจาประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกน เสียงดัง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

16. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
17. ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกันเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม
18. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่า หลายครั้งที่ความขัดแย้ง การทะเลาะกันนั้นเกิดขึ้นเพราะมีเรื่องที่ไม่พอใจกัน ไม่เข้าใจกันแล้วทั้งสองฝ่ายมักใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา ไม่พยายามรับฟังหรือเข้าใจกัน ตามมาด้วยการพูดคุยหรือการแสดงออกที่ไม่รับฟังกัน มุ่งตำหนิหรือโจมตีอีกฝ่ายหนึ่ง ด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย ประชดประชัน ตะคอกหรือตะโกนเสียงดังซึ่งยิ่งทำให้สถานการณ์เลวร้ายลงไป ทั้งสองฝ่ายยิ่งรู้สึกไม่ดีต่อกัน ตามมาด้วยความห่างเหินหรือแตกร้างภายในใจ วิธีการที่ได้ผล คือเราต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสื่อสารใหม่ โดยการเปิดใจรับฟังและเข้าใจอีกฝ่ายหนึ่งก่อน และปรับเปลี่ยนคำพูด การกระทำ โดยพูดถึงความรู้สึกและความต้องการของตนเองที่มีต่ออีกฝ่ายหนึ่งด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ไม่พูดเสียงดัง ตะคอกหรือประชดประชัน จะทำให้สามารถเข้าใจกันและสามารถหาทางที่จะประนีประนอมความต้องการของทั้งสองฝ่ายได้

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมิน

8. สมาชิกแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม “ภาษาดอกไม้ม”
9. สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

10. ผู้วิจัยให้สมาชิกประเมินพฤติกรรมลดการใช้คำพูดที่หยาบคาย การพูดจา
ประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง
11. สมาชิกที่เห็นว่าพฤติกรรมการใช้คำพูดที่หยาบคาย การพูดจาประชดประชัน
การตะคอก ตะโกนของตนเองลดลง จะได้รับการเสริมแรงตามที่สมาชิก
กำหนด

การประเมิน

5. สังเกตจากความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก
6. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการใช้ภาษาที่เหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกลดความขัดแย้งที่ต่อผู้อื่นลดลงจากการปรับเปลี่ยนการพูดจาและ
การกระทำ

ใบความรู้ เรื่อง “ภาษาดอกไม้”

ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ทั้งด้วยคำพูดหรือการกระทำ แม้เพียงเรื่องเล็กน้อยๆ แต่หากเกิดขึ้นบ่อยๆ ย่อมกระทบต่อความสัมพันธ์ไปเรื่อยๆ การแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมคือต้องร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย โดยแต่ละฝ่ายเรียนรู้ที่จะเข้าใจ ยอมรับซึ่งกันและกัน รวมทั้งฝึกฝนทักษะการพูด การกระทำในการสื่อสารเพื่อบอกความรู้สึก ความต้องการของตนให้อีกฝ่ายรับรู้และเข้าใจ ย่อมทำให้ปัญหาความขัดแย้งลดลงได้

การสื่อสารที่ไม่ได้ผล	การสื่อสารที่ได้ผล
1. ไม่รับฟังอีกฝ่ายหนึ่ง	1. เปิดใจรับฟังอีกฝ่ายหนึ่งก่อน เพื่อเข้าใจว่าอีกฝ่ายมีความคิด ความรู้สึกและต้องการอะไร
2. ไม่รับรู้ และไม่ทำความเข้าใจอีกฝ่ายหนึ่ง นึกถึงแต่ความต้องการของตัวเองเป็นที่ตั้ง ไม่สนใจว่าอีกคนหนึ่งจะเป็นอย่างไร	2. พยายามรับรู้ และทำความเข้าใจอีกฝ่ายหนึ่ง ว่าทำไมอีกฝ่ายหนึ่งจึงพูดเช่นนั้น ทำเช่นนั้น เช่น “เข้าใจว่าที่แม่บ่นเรื่องการเดินทางที่มาเยี่ยมเรา ว่าลำบากใช้เวลานานนั้น เป็นเพราะแม่ต้องทำงานเช่นกันแต่เพราะความรัก ความห่วงใยแม่ก็มาเยี่ยมเรา”
3. ใช้อารมณ์ เมื่อมีความขัดแย้ง ทั้งคำพูดและท่าทาง เช่น คำพูดหยาบคาย การพูดจาประชดประชัน การตะคอกหรือตะโกนเสียงดัง	3. ใช้เหตุผลด้วยการควบคุมความโกรธ ความไม่พอใจหรือควบคุมอารมณ์ด้านลบใดๆ เสียก่อนแล้วจึงค่อยพูดจากันทีหลัง
4. คำพูดตำหนิที่โจมตี ประชดประชัน พูดถึงความไม่ดีของอีกฝ่ายหนึ่งจะทำให้อีกฝ่ายไม่พอใจและมีอารมณ์ไม่ดีต่อกัน เช่น “แม่เฮงชวยหนูมันแล้ว ไม่มีอะไรดีซักอย่าง ไม่เหมือนน้องนี่”	4. คำพูดที่พูดถึงความรู้สึกและความต้องการของตนเอง ที่มีต่อคำพูดและการกระทำของอีกฝ่ายซึ่งเป็นความรู้สึกด้านบวกมากกว่าด้านลบ เช่น “หนูน้อยใจนะที่แม่ตำหนิหนู หนูอยากให้แม่เข้าใจหนูรักและสนใจหนูเหมือนที่แม่รักและสนใจน้อง” เป็นต้น <u>ทั้งนี้ควรมีข้อระวัง</u> คือเมื่อเราพูดถึงความรู้สึกควรเน้นความรู้สึกด้านบวกที่อีกฝ่ายจะยอมรับได้มากกว่าความรู้สึกด้านลบเช่น “หนูโกรธที่แม่คอยจับผิดหนูตลอดเวลา” เปลี่ยนเป็น “หนูเสียใจที่แม่ไม่ไวใจหนู”

ครั้งที่ 12

สายใยสัมพันธ์และปัจฉิมนิเทศ

หัวข้อเรื่อง ปิดการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

4. เพื่อให้สมาชิกได้พูดคุย แสดงความคิดเห็นที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ
5. เพื่อสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ
6. เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชีวิตประจำวัน

อุปกรณ์

1. ไหมพรม สีชมพู จำนวน 1 ม้วน
2. ซีดีเพลง คำว่าเพื่อน จำนวน 1 แผ่น
2. กระดาษ A4 จำนวน 10 แผ่น
3. ปากกา จำนวน 10 ด้าม

วิธีดำเนินกิจกรรม

4. ผู้วิจัยให้สมาชิกรั้งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน เปิดเพลง คำว่าเพื่อน แล้วส่ง ไหมพรมให้สมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม จากนั้นให้สมาชิกลุกขึ้นนำไหมพรมไปส่ง ต่อให้เพื่อนอีกคนแล้วพูดถึงข้อดีของเพื่อนคนนั้น ผู้วิจัยให้เวลาสมาชิก ในการทำกิจกรรมนี้พอสมควร
5. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมสายใยสัมพันธ์ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่าสมาชิกยังคงต้องอยู่ร่วมกัน ณ ที่นี้อีก นาน การมีสัมพันธ์ภาพที่ดี การเข้าใจ การมีความรักต่อกันทำให้ปัญหา ความขัดแย้ง การทะเลาะเบาะแว้งนั้นลดลง ครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้าย ของการเข้าร่วมโปรแกรมแล้วผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึง ประโยชน์ ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม โดยเขียนบันทึกลงกระดาษ ที่แจกให้
6. ให้แต่ละคนออกมานำเสนอ ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมและชี้แจงให้สมาชิกร นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด
7. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณสมาชิกที่เข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลด พฤติกรรมก้าวร้าว และกล่าวปิดกิจกรรม

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. ประเมินจากสิ่งที่สมาชิกได้เรียนรู้ที่บันทึกลงในกระดาษ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกนำสิ่งที่เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เกิดความรู้สึกที่ดีและลดการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อตนเองและผู้อื่น

แบบสำรวจการเสริมแรง

ให้สมาชิกเลือกการเสริมแรงของตนเอง 1 ข้อ

- ☐ ปากกา
- ☐ กระดาษเขียนจดหมาย
- ☐ ซองจดหมาย
- ☐ แสตมป์
- ☐ สมุดบันทึก
- ☐ ยางรัดผม
- ☐ มั่นฝรั้งทอด
- ☐ เวเฟอร์
- ☐ ชอกโกเกต
- ☐ นมเปรี้ยว
- ☐ น้ำอัดลม

ภาคผนวก ข

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
2. หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ
3. หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือ (Try out)
4. หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย
5. หนังสือขออนุญาตทำการศึกษาวิจัยในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว และโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด ได้แก่

1. อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวสาวิตรี ลำเลิศ
วัน เดือน ปีเกิด	3 กันยายน 2526
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	39/1 หมู่ 4 ตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม 75000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2545	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรัทธาสมุทร จังหวัดสมุทรสงคราม
พ.ศ.2549	ครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) การศึกษาปฐมวัย (เกียรตินิยม) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2551	ศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) จิตวิทยาการแนะแนว จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร